

T.C
MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

Derya ARİTÜRK

MASAL ANLATICILIĞI UYGULAMALARININ DEĞER ANALİZİ
YAKLAŞIMI ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MUŞ-2024

T.C.
MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

Derya ARİTÜRK

MASAL ANLATICILIĞI UYGULAMALARININ DEĞER ANALİZİ
YAKLAŞIMI ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI
Dr. Öğr. Üyesi Ferhat ÇİFTÇİ

MUŞ-2024

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Muş Alparslan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “Masal Anlatıcılığı Uygulamalarının Değer Analizi Yaklaşımı Çerçevesinde İncelenmesi” adlı tezimin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

18.03.2024

Derya ARİTÜRK

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Dr. Öğr. Üyesi Ferhat ÇİFTÇİ danışmanlığında, Derya ARİTÜRK tarafından hazırlanan bu çalışma 09/02/2024 tarihinde başarıyla gerçekleştirilmiş olup, aşağıdaki jüri tarafından Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Erhan AKIN **İmza** :

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Bünyamin SARIKAYA **İmza** :

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Ferhat ÇİFTÇİ **İmza** :

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	I
ÖZET.....	III
ABSTRACT	IV
ÖN SÖZ.....	V
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ	VI
TABLolar DİZİNİ	VII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

MASAL: TANIM VE TEMEL KAVRAMLAR

1.1. MASALIN ÖZELLİKLERİ.....	10
1.2. ANLATI VE ANLATICI.....	12
1.3. MASAL ANLATICILIĞI	13
1.4. MASAL ANLATICILIĞI UYGULAMALARI	16

İKİNCİ BÖLÜM

DEĞER: TANIM VE TEMEL KAVRAMLAR

2.1. DEĞERLERİN SINIFLANDIRILMASI.....	19
2.2. DEĞERLER EĞİTİMİ	23
2.3. DEĞER ÖĞRETİMİ YAKLAŞIMLARI	24
2.3.1. Değerlerin Doğrudan Öğretimi Yaklaşımı (Değer Telkini)	25
2.3.2. Değer Açıklama (Belirginleştirme)Yaklaşımı.....	26
2.3.3. Değer Analizi (Çözümlemesi) Yaklaşımı	26
2.3.4. Ahlaki Muhakeme Yaklaşımı (İkilem).....	28
2.3.5. Eylem/Davranış Öğrenme Yaklaşımı.....	28

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	30
3.1.1. Araştırmanın İnceleme Materyalleri	30
3.1.2. Verilerin Toplanması.....	31
3.1.3. Verilerin Analizi.....	32

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4.1. SOSYAL PLATFORMLARDA YER ALAN MASAL ANLATICILIĞI UYGULAMALARI DEĞER ANALİZİ YAKLAŞIMINA GÖRE HANGİ KARŞILIKLARA SAHİPTİR?	33
4.2. DEĞER ANALİZİ YAKLAŞIMINA GÖRE KARŞILIKLARI BULUNAN MASALLARIN FREKANS DEĞERLERİ NASILDIR?	80
4.3. SOSYAL PLATFORMLARDA YER ALAN MASAL ANLATICILIĞI UYGULAMALARI DEĞER ANALİZİ YAKLAŞIMININ BASAMAKLARINA GÖRE NASILDIR?	81
4.3.1. M1: Koca Nine ile Tilki Masalı	82
4.3.2. M4: Eş Eşi Bulamayınca Masalı	83
4.3.3. M5: Tembelhane Masalı.....	84
4.3.4. M6: Ayağına Diken Batan Serçe Masalı	85
4.3.5. M7: Hiçbir Şeyi Beğenmeyen Güzel Kız Masalı	86
4.3.6. M13: Aslan ile Fare Masalı	87
4.3.7. M14: Avcı Ahmet Masalı.....	88
4.3.8. M18: Bilginin Değeri Masalı	89
4.3.9. M20: Padişahın Hasırcı Oluşu Masalı.....	91
4.3.10. M33: Sabır Taşı Masal Anlatımı	92
4.3.11. M38: Tilki, Kaplumbağa ve Pire Masal Anlatımı	94
4.3.12. M39: Nardaniye Hanım Masal Anlatımı.....	95
4.3.13. M41: Hızır Bulan Keloğlan Masal Anlatımı	96
4.3.14. M44: Hedik ile Midik Masal Anlatımı.....	97
4.3.15. M45: İki Komşu Masal Anlatımı	98
4.3.16. M46: Balıkçı Çocuğu ve Balık Masal Anlatımı.....	99
4.4. İNCELENEN MASALLAR DADEĞER ANALİZİ YAKLAŞIMI ÇERÇEVESİNDE HANGİ DEĞERLER BULUNMAKTADIR?	100
TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	102
KAYNAKÇA	107
EKLER.....	120

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MASAL ANLATICILIĞI UYGULAMALARININ DEĞER ANALİZİ YAKLAŞIMI ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ

Derya ARİTÜRK

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Ferhat ÇİFTÇİ

2024, 147 sayfa

Bu tezin amacı, dijital ortamdaki masal anlatıcılığı uygulamalarını değer analizi yaklaşımı çerçevesinde incelemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Çalışmanın evreni MEB ÖYGM Anadolu masalları resmi Youtube sayfasıdır. Bu kanalda “Masal Öğretmenler” başlığı altında masal anlatıcılığı eğitimi almış öğretmenlerin masal anlatıcılığı uygulamaları tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Seçilen elli iki masal, değer analizi yaklaşımının basamaklarından hareketle belirlenen ana temalar doğrultusunda incelenmiştir. Ana temalar doğrultusunda incelenen uygulamalarda değer analizi basamaklarının bulunma durumu “Var/Yok” şeklinde tespit edilmiştir. “Var” cevabının en çok alındığı masallar değer analizi yaklaşımına uygun bulunarak belirlenen temalar doğrultusunda ana değere ulaşmak amacıyla basamaklar altında incelenmiştir. Sonuç olarak on yedi masalın değer analizi yaklaşımına uygun olduğu tespit edilmiştir. Beş masalın değer analizi yaklaşımının hiçbir basamağını taşımadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Değer, değer analizi yaklaşımı, masal, masal anlatıcılığı uygulamaları.

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

EXAMINATION OF FAIRY TALE NARRATION APPLICATIONS WITHIN THE FRAMEWORK OF VALUE ANALYSIS APPROACH

Derya ARİTÜRK

Advisor: Assistant Professor Ferhat ÇİFTÇİ

2024, Page:147

The purpose of this thesis is to examine fairy tale narration applications in the digital environment within the framework of the value analysis approach. The document analysis technique, which is one of the qualitative research methods, was used in the study. The universe of the study is the official YouTube page of MEB ÖYGM Anatolian tales. Teachers who received fairy tale narration training under the title of fairy tale teachers on this channel were selected by random sampling method. Fifty-two selected tales were examined in accordance with the main themes determined based on the steps of the value analysis approach. It was determined whether the value analysis steps were present or not in the applications examined in accordance with the main themes. The tales that received the most "present" answers were examined under the steps in order to reach the main value in line with the themes determined to be suitable for the value analysis approach. As a result, it was determined that seventeen tales were suitable for the value analysis approach. It was observed that five tales did not carry any of the steps of the value analysis approach.

Key Words: Value, value analysis approach, fairy tale, fairy tale narration applications.

ÖN SÖZ

Çocukken annem bana sürekli masallar anlatırdı. KülDen Eşek masalıyla sabretmeyi, Tilki ile Nine masalıyla yalan söylememeyi, Tilki ve Leylek masalıyla empati kurmayı öğrendim. En önemli değerler masallar ile taşınır kalplere. Ben de şimdi bu değerleri kalplere taşımak için çabalıyorum.

Tez çalışmam boyunca beni bilgisi ve önerileriyle destekleyen, tezimle ilgili çalışmalarında sabırla sorularımı yanıtlayan danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Ferhat ÇİFTÇİ'ye, bilgisi ve deneyimi ile katkı sağlayan Doç. Dr. Bünyamin SARIKAYA'ya, değerli öneriler sunan Prof. Dr. Erhan AKIN'a ve Muş Alparslan Üniversitesi Türkçe Eğitimi bölümü hocalarına teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak eğitim hayatım boyunca beni destekleyen amcam Orhan ARITÜRK'e ve tüm aileme teşekkür ederim.

Muş-2024

Derya ARITÜRK

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

TDK	:	Türk Dil Kurumu
MEB	:	Millî Eğitim Bakanlığı
UNESCO	:	Birleşmiş Milletler, Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu
Vb.	:	Ve benzeri
ÖYGM	:	Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü
COVID-19	:	Yeni Koronavirüs Hastalığı

TABLolar DİZİNİ

Tablo 2.1. Farklı Ülkelerin Belirledikleri Değerler	19
Tablo 2.2. Millî Eğitim Bakanlığı Tarafından Hazırlanan Öğretim Programlarında Yer Alan Değerler ve Sınıflandırılması	20
Tablo 2.2. Millî Eğitim Bakanlığı Tarafından Hazırlanan Öğretim Programlarında Yer Alan Değerler ve Sınıflandırılması (Devamı)	21
Tablo 2.3. Spranger'e Göre Değerlerin Sınıflandırılması	21
Tablo 2.4. Rokeach'a Göre Değerlerin Sınıflandırılması	22
Tablo 2.5. Schwartz'ın 1992 Yılında Sunduğu ve 60'ı Aşkın Ülkede Kabul Gören Sınıflandırması	22
Tablo 2.5. Schwartz'ın 1992 Yılında Sunduğu ve 60'ı Aşkın Ülkede Kabul Gören Sınıflandırması(Devamı).....	23
Tablo 4.1. Koca Nine ile Tilki Masalı	33
Tablo 4.2. Mercan Kız Masalı.....	34
Tablo 4.3. Küllü Fatma Masalı	35
Tablo 4.4. Eş Eşini Bulmayınca Masalı	36
Tablo 4.5. Tembelhane Masalı.....	37
Tablo 4.6. Ayağına Diken Batan Serçe	38
Tablo 4.7. Hiçbir Şeyi Beğenmeyen Güzel Kız	39
Tablo 4.8. Ayşe, Fatma Kuzular	40
Tablo 4.9. Konuşan Kaval Masalı.....	41
Tablo 4.10. Sesini Kaybeden Orman Masalı	42
Tablo 4.11. İmdi Dede Masalı.....	43
Tablo 4.12. Bit Hatun ve Pire Bey Masalı	44
Tablo 4.13. Aslan ile Fare Masalı	45
Tablo 4.14. Avcı Ahmet Masalı	46
Tablo 4.15. Kayısı Ağacındaki Kısmet	47
Tablo 4.16. Şifalı Bal Masalı	48
Tablo 4.17. Pembe Hatun ve Esmâ Hatun	49
Tablo 4.18. Bilginin Değeri Masalı	50
Tablo 4.19. Sihirli Yüzük.....	52
Tablo 4.20. Padişahın Hasırcı Oluşu.....	53

Tablo 4.21. Tilki ile Leylek Masalı.....	54
Tablo 4.22. Helvacı Güzeli Masalı	55
Tablo 4.23. Kara Kedi ve Üç Kız Masalı.....	56
Tablo 4.24. Helal Mal Masalı	56
Tablo 4.25. Keloğlan ve Devanası	57
Tablo 4.26. Nohut Oğlan Masal Anlatımı.....	57
Tablo 4.27. Kurt ile Üç Öküz.....	58
Tablo 4.28. Gökyüzüne Uçan Mavi Kuş.....	59
Tablo 4.29. Kitap Okuyan Ayı Masalı	59
Tablo 4.30. Bakla Ağacı Masalı.....	60
Tablo 4.31. Cimri ile Cömert Masalı	61
Tablo 4.32. Şemşirak Taşları Masalı.....	62
Tablo 4.33. Sabır Taşı Masalı	63
Tablo 4.34. Macun Masalı	64
Tablo 4.35. Tencerecik Masal Anlatımı.....	64
Tablo 4.36. Altın Balta Masalı.....	65
Tablo 4.37. Göğsü Kınalı Serçe Masalı	66
Tablo 4.38. Tilki, Kaplumbağa Ve Pire Masalı	67
Tablo 4.39. Nardaniye Hanım Masalı	68
Tablo 4.40. Kaplumbağa Yavrusu Masalı.....	69
Tablo 4.41. Hızır Bulan Keloğlan Masalı	70
Tablo 4.42. Yarım Horoz Masalı	71
Tablo 4.43. Yiğit Memiş Masalı (Gülen Ayva Ağlayan Nar-Versiyon)	71
Tablo 4.44. Hedik ile Midik Masalı	72
Tablo 4.45. İki Komşu Masalı.....	73
Tablo 4.46. Balıkçı Çocuğu ve Balık Masalı	74
Tablo 4.47. Rüzgaroğlu Masalı.....	75
Tablo 4.48. Hoşaf Masalı(Devamı).....	76
Tablo 4.49. Sungur Kuşu Masalı.....	77
Tablo 4.50. Karga Ağası Masalı	78
Tablo 4.51. Son Pişmanlık Masalı	79
Tablo 4.52. Kara Vezir Masal Anlatımı.....	80

Tablo 4.53. Değer Analizi Yaklaşımına Uygun Bulunan Masalların Frekans Değeri Tablosu.....	80
Tablo 4.53. Değer Analizi Yaklaşımına Uygun Bulunan Masalların Frekans Değeri Tablosu (Devamı).....	81
Tablo 4.54. Masallarda Bulunan Değerlerin Frekans Tablosu	100
Tablo 4.54. Masallarda Bulunan Değerlerin Frekans Tablosu(Devamı)	101

GİRİŞ

Geçmişten bu yana insanlar sürekli anlatma ihtiyacı hissetmişlerdir. Yazının bulunmadığı o dönemden bu yana süregelen anlatılar zamanla hikâyelere, masallara, destanlara dönüşmüş kulaktan kulağa aktarılmıştır. Bu anlatılar, kimi zaman eğlenmek kimi zamanda öğüt vermek amacıyla anlatılmıştır. Masallar da bu anlatılardan biri olarak gerçek dünyanın basit bir modelidir. Helimoğlu Yavuz'a (2013: 4) göre anlatıların en masalımsı, en olağanüstü olanı dahi gerçeğe yaklaşma ve gerçekle bağlantılı olma eğilimindedir. Masallar, kurmaca dünyanın sembolleri ile gerçek yaşama göndermeler yapar ve çocuğun gerçek dünya ile ilgili bilgi ve deneyimler edinmesini, gerçeğin hayal dünyasına indirgenmesi ile gelişimine katkı sağlar (Dilidüzgün, 2018: 27). Çocukların ahlaksal gelişimi, başka bireylerle olan etkileşimleri ile gerçekleşir. Çocuklar, masallar aracılığıyla başka bireyler ve başka durumlar ile karşı karşıya gelebilmektedir. Masalların amacı çocukları iyiye, doğruya, güzele yönlendirmek ve onlara içerdikleri olaylar aracılığıyla dürüstlük, iyilik, sabır, adalet gibi evrensel değerleri fark edip içselleştirebilmelerini sağlamaktır. Bu görevinden dolayı masalların değerler eğitiminde önemli bir araç olarak yararlanılabileceği görülmüştür (Lewin, 2020: 1).

Masalların çocukların gelişimlerinin yanı sıra yetişkinlere olan katkıları yadsınamaz. Bu anlamda masalların yetişkinlerin gelişimine olan katkısı anlatıcılık sanatında değişikliklere yol açmıştır. Anlatıcılık, önceleri belirli zamanlarda çocuklar için düzenlenen etkinliklerde veya drama eğitimlerinde yapılan bir çalışmayken zamanla meslek şeklini almıştır ve bu meslekte başarılı anlatıcıların ortaya çıkmasını sağlamıştır (Gürkan, 2019: 42). Bu mesleğin ortaya çıkmasıyla masallar, sadece çocukların dünyası ile sınırlı kalmayarak yetişkinlere de hitap eden tür halini almıştır. Bununla beraber yetişkinler, masalı duygu, düşünce, ideoloji aktarma aracı olarak kullanmışlardır. Günümüzde yetişkinler için yazılmış masal kitapları da bulunmaktadır. Bu kitaplar yetişkinlerin yaşamına her yönden katkılar sunmakla beraber onlara ilham verir ve onları düşündürmeye sevk eder.

Günümüz dünyasındaki teknolojik gelişmeler bu alandaki hızlı bir değişimi de beraberinde getirmiştir. Bu değişimler önceleri kişiden kişiye veya daha az gruplara aktarılan anlatılar, gelişen teknoloji sayesinde tek bir ekrandan birçok kişiye ulaşabilmektedir. Artık masal ve hikâye anlatıcılığı dijital platformlar üzerinden

yapılmakta olup birçok kişiye hitap etmektedir. Dijital platformların herkes tarafından kolaylıkla ulaşılabilir olmaları, yararlı bilgilerin yanında zararlı bilgilerin bulunması, iyi mesajların yanında kötü ve gizli mesajlar barındırması değişen dünyada yeni problemlerin oluşumunu beraberinde getirmiştir. Bu problemler, değerler eğitiminin önemini ortaya çıkarmıştır (Aktepe, Uzunöz ve Köybaşı, 2018: 606). Bu çerçevede değerler önemli bir unsur olarak eğitim sistemine yerleşmiştir.

Toplumsal problemlerle karşı karşıya olan pek çok toplum konuyla ilgili ciddi önlemler alıp değerleri korumaya yönelik adımlar atmaktadır. Türkiye de bu konuda değerler eğitimi çalışmaları yürütmektedir (Yaman, 2014: 37). Değerler, toplumların temelini sağlam inşa etmek için önemli unsurlardır. Bu yüzden değerler eğitimi ile ilgili birçok çalışma yapılmış ve hâlâ da yapılmaktadır. Yapılan bu çalışmalar değerler eğitiminin önemini ortaya koymuştur. Değerler eğitimi ile ilgili yapılan çalışmalar sonucunda araştırmacıların; insana, doğaya ve çevreye ilişkin tanımları, değerlerin kaynağına dair görüşleri, değerlerin eğitiminde belirledikleri temel ve ileri amaçlar, uygulanan metotların birbirinden farklılık göstermesi durumları değerlerin farklı sınıflandırmalarını ortaya çıkarmıştır (Meydan, 2014: 96). Bu nedenle değerler eğitiminin nasıl verileceği ve okullarda nasıl uygulanacağı hakkında farklı yaklaşımlar ve öneriler ortaya çıkmıştır (Zengin, 2017: 440).

Bu çalışma masal anlatıcılığı uygulamalarını değer öğretimi yaklaşımlarından biri olan değer analizi yaklaşımı çerçevesinde incelenmesi üzerine yapılmıştır. Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın problemi, amacı, önemi, sayıltıları, sınırlılıkları başlıklarına yer verilmiştir.

A. Problem

Araştırmanın problemi, masal anlatıcılığı uygulamalarının değer analizi yaklaşımı çerçevesinde incelenmesidir.

a. Alt Problemler

1. Sosyal platformlarda yer alan masal anlatıcılığı uygulamaları değer analizi yaklaşımına göre hangi karşılıklara sahiptir?
2. Değer analizi yaklaşımına göre karşılıkları bulunan masalların frekans değerleri nasıldır?
3. Sosyal platformlarda yer alan masal anlatıcılığı uygulamaları değer analizi yaklaşımının basamaklarına göre nasıldır?

4. İncelenen masalarda değer analizi yaklaşımı çerçevesinde hangi değerler bulunmaktadır?

b. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada sosyal platformlarda yer alan masal anlatıcılığı uygulamalarının değer analizi yaklaşımı çerçevesinde incelenmesi amaçlanmıştır.

c. Araştırmanın Önemi

Sosyal platformlar, her yaş grubundan bireylerin sıkça maruz kaldığı ortamlardır. Özellikle çocuklar bu platformdaki masallar ile çokça karşı karşıya gelmektedir. Evde, otobüste, sokakta hatta yemek yerken eline telefon tutuşturulmuş birçok çocuk görebiliriz. Bu anlamda “Ağaç yaşken eğilir” atasözünden yola çıkarak özellikle çocukların sosyal platformlarda sıkça karşılaştıkları masalların eğitici yönünün sorgulanması gerekmektedir. Masalların eğitici yönü sorguladığında evrensel değerleri barındıran ve değerler eğitime katkı sunan unsurlar olduğu görülmektedir. Değerlerin aktarılmasının önem kazanması, toplumun eğitimini ve gelişimini sağlaması yönüyle değerler eğitimi üzerine çeşitli yaklaşımlar geliştirilmiştir. Bu yaklaşımlar, eğitim sistemine dâhil edilerek değerler eğitimi yapılmaktadır. Değer analizi yaklaşımı, bunlardan biridir ve değerleri kazandırırken zihinsel süreçlerden yararlandığı için önemlidir. Söz konusu önem durumu, bu çalışmanın ana konusunu oluşturmaktadır. Değerler, değerler eğitimi ve değer öğretim yaklaşımları ile ilgili birçok çalışma bulunmaktadır. Fakat bu çalışma için yapılan alan yazın taramasında, masal anlatıcılığı uygulamalarının değer analizi yaklaşımı çerçevesinde incelendiği bir çalışmaya rastlanamamıştır. Bu bakımdan çalışmanın alan yazına katkı sunması beklenmektedir.

d. Araştırmanın Sayıtları

1. Masal anlatıcı uygulamaları, değer analizi yaklaşımının ilkelerine uygun özellikler gösterir.

2. Masal anlatıcılığı uygulamaları, değer analizi yaklaşımının basamaklarıyla örtüşen boyutlara sahiptir.

3. Masal anlatıcılığı uygulamalarında yer alan değerler, değer analizi yaklaşımı çerçevesinde konumlandırılabilir.

e. Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları

1. Bu çalışma, bir sosyal platform olan Youtube’ tan erişilebilen masal anlatıcılığı uygulamaları ile sınırlı tutulmuştur.

2. Bu çalışma, araştırmacının seçtiği ve uzman görüşüne sunduğu örnek masallar ile sınırlıdır.

3. Araştırma yüksek lisans programı için belirlenen süre ve araştırmacının maddi olanakları ile sınırlıdır.

Araştırma alan yazın taraması sonucunda ulaşılan kaynaklarla sınırlıdır.

f. Tanımlar

Değer: “Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet” (Türk Dil Kurumu, 2023).

Değer Analizi Yaklaşımı: “Öğrencilerin, kendi değerlerini geliştirmelerine yardımcı olan, değer seçiminde mantıksal düşünce geliştirmelerine ve değer sorunlarını çözmeye bilimsel araştırma sürecini kullanmaya dayanan değer öğretimi yaklaşımıdır” (Kupchenko ve Parsons, 1987: 8).

Masal: “İnsanın gerçekte, gerçeküstünü harmanlayıp olmasını hayal ettiği dünyada, geçmişte belirsiz bir zamanda, sıradan insanların çoğu kez gerçeküstü güçlerle donanıplağan veya olağanüstü varlık ve olaylarla mücadelesinin anlatıldığı hikâyelerdir” (Güzel, 2010: 168).

Masal Anlatıcılığı: “Masal anlatıcısı, masalı oluşturan veya aktaran kişidir” (Oruç ve Çağır, 2020).

Masal Anlatıcılığı Uygulamaları: Belirli bir eğitim doğrultusunda gerçek veya sanal ortamları kullanarak masal aktarımı yapmaktır.

B. İlgili Araştırmalar

a. Konu ile İlgili Yurtiçinde Yapılan Çalışmalar

Değerler ve değerler eğitimi ile ilgili farklı alanlarda birçok çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalar içinde değerler konusu alan yazında sıkça karşılaşılan konular arasında yer almaktadır. Son bir yıl içerisinde değerler ve değerler eğitimi ile ilgili yapılmış çalışmaları çokluğu dikkat çekmektedir (Aranlı, Yamanoğlu, Yamanoğlu ve Yıldırım, 2023; Buldu, Ağar, Çiftçi, Baran ve Ülümen, 2022; Çorbacı, 2023; Çakır, 2022; Demircioğlu, 2023; Dönmez ve Uyanık, 2022; Dökme ve Tunçer, 2022; Evis, 2023; Ercan ve Kıncal, 2022; Kaplan ve Peker, 2022; Oltulu ve Alan, 2023; Pala, 2022; şahin, 2022; Tarakcı ve Kalenderoğlu, 2022; Timur, Aydoğan, Aydın ve şimşek, 2023; Yıldırım, 2022). Buna karşın değer öğretimi yaklaşımları ve değer analizi yaklaşımının ele alındığı çalışmalara daha az rastlanmıştır.

Değer öğretimi yaklaşımı konusunda çalışma yapan Akbaş (2008), çalışmasında değer eğitimi yaparken kullanılabilir yaklaşımlara yer vermiş, çalışmasında bu yaklaşımları açıklamıştır. Öztürk (2017), çalışmasında ilkökul hayat bilgisi kitaplarında yer alan masal ve öykülerin değer öğretim yaklaşımlarına göre incelemiştir. Araştırma sonucuna göre ilkökul ders kitaplarında bulunan metinlerde en çok değer telkin etme yaklaşımına yer verildiği tespit edilmiştir. Yiğittir ve Kaymakçı (2012), tarafından yapılan araştırmada sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan etkinlikler, değer eğitimi yaklaşımları açısından incelenmiştir. Bu etkinliklerde hangi değer öğretim yaklaşımının daha fazla kullanıldığı tespit edilmiştir. Araştırma sonucuna göre en çok değer açıklama yaklaşımı kullanılmıştır. Şahin ve Ersoy (2012), yaptıkları çalışmada değerler eğitimi yaklaşımları çerçevesinde rastgele seçtikleri sosyal bilgiler dersi kitaplarını incelemiştir. Bu amaçla “Etkinlik Kriterleri Çizelgesi” geliştirmişlerdir. Bu çizelge ile değerlendirdikleri kitaplardaki etkinliklerde değer analizi yöntemi ve telkin yöntemine yer verildiğini diğer değer öğretim yöntemlerine yer verilmediği sonucuna ulaşmışlardır. Çopur ve Üredi (2020), tez çalışmasında Türkçe ders kitaplarında yer alan öykü metinlerini incelemiştir. Bu metinlerde yer alan değerleri tespit etmiş ve metinleri değer analizi yaklaşımına göre analiz etmişlerdir. Çalışma sonucunda değer analizi yaklaşımına uygun olan veya olmayan metinlerin tespiti yapılmıştır. Aktepe, Uzunöz ve Köybaşı (2018), yapmış oldukları çalışmada değer analizi yoluyla öğrencilerin dürüstlük değerine yönelik hazırlanmış çalışma yapraklarına verdikleri cevaplar incelenmiştir. Çalışma sonucunda öğrencilerin değer analizi basamaklarının bazılarında zorlandıkları tespit edilmiştir. Arslan (2022), MEB Anadolu masallarının okul öncesi kademesine uygun olan kitap serisini değerler eğitimi yönünden ele almış ve çalışmasında doküman analizi yöntemi kullanarak incelemiştir. Kurtulmuş (2009), çalışmasında 5.sınıf öğrencilerine sosyal bilgiler dersinde değerlerin kazandırılması için kullanılmış değer analizi yaklaşımının etkililiğini belirlemiştir. Deneysel desene uygun olarak hazırladığı çalışmada ön test son test ve kontrol grubuna yer vermiştir. Araştırmanın sonucunda geleneksel değer öğretim yöntemlerinin yerine değer analizi yönteminin kullanılmasının son test puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu tespit edilmiştir. Kurtulmuş (2009), çalışmasında değer belirleme ölçeği ve gözlem formu kullanmıştır. Araştırma geleneksel değer öğretiminin yerine değer analizi yaklaşımının, değer öğretimi üzerindeki etkililiğini ortaya koymuştur.

Tablo 1. Konu İle İlgili Yurtiçinde Yapılan Çalışmalar

Sıra	Araştırmacılar ve tarih	Tür	Başlık	Yöntem
1	Akbaş (2008)	Makale	“Değer Eğitimi Akımlarına Genel Bir Bakış”	Belirtilmemiş
2	Arslan (2022)	Yüksek lisans tezi	“MEB Anadolu Masalları Okul Öncesi Kitap Serisinin Masal Anlatıcılığı ve Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi”	Doküman inceleme
3	Arslantaş (2020)	Yüksek lisans tezi	“Gelenekselden Moderne Masal Anlatıcılığının Evrilmesi: Hatay Örneği”	Gözlem tekniği
4	Akın, E. ve Akın, E. (2021)	Makale	“Öğretmen Bakış Açısına Göre Masal ve Masal Anlatıcılığı”	Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği
5	Aktepe, Uzunöz ve Köybaşı (2018)	Makale	“Değer Analizi Yaklaşımı Yoluyla Dürüstlük Değerine Yönelik Öğrenci Cevaplarının İncelenmesi”	Özel durum yöntemi
6	Aydın (2019)	Yüksek lisans tezi	“Coğrafya Ders Kitaplarının Değerler Eğitimi Yaklaşımları Açısından İncelenmesi Ve Coğrafya Öğretmenlerinin Değerler Eğitimine İlişkin Görüşleri”	Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği
7	Çeker (2020)	Yüksek lisans tezi	“Günümüzde Hikâye-Masal Anlatıcılığı Eğitimi”	Mülakat formu
8	Çopur (2018)	Yüksek lisans tezi	“İlkokul 1. 2. 3. 4. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Öyküleyici Metinlerin Değer Analizi Yaklaşımına Göre Değerlendirilmesi”	Doküman analizi
9	Demir (2018)	Doktora tezi	“Değer Öğretimi Yaklaşımlarına Göre Hayat Bilgisi Dersinde Değerler Eğitimi”	Karma yöntem
10	Gökce (2021)	Yüksek lisans tezi	“Hayat Bilgisi Ders Kitaplarının Değer Öğretimi Yaklaşımları Açısından İncelenmesi”	Doküman analizi
11	Güner (2020)	Yüksek lisans tezi	“Naki Tezel’in Türk Masalları Adlı Eserindeki Masalların Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi”	İçerik analizi
12	Kurtulmuş (2009)	Yüksek lisans tezi	“İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Değerlerin Kazandırılmasında Kullanılan Değer Analizi Yaklaşımının Etkililiğinin Belirlenmesi”	Deneysel desen
13	Öztürk (2017)	Yüksek lisans tezi	“İlköğretim Düzeyindeki Kitaplarda Yer Alan Metinlerin Değer Öğretimi Yaklaşımlarına Göre İncelenmesi”	Belgesel tarama yöntemi
14	Şahin ve Ersoy (2012)	Makale	“Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Değerler Eğitimi Yaklaşımları Açısından İncelenmesi”	Doküman inceleme
15	Uç (2022)	Yüksek lisans tezi	“Anadolu Masal Anlatıcılığı Eğitimi Almış Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitim Durumlarında Masalın Kullanılmasına İlişkin Görüşleri”	Durum çalışması- içerik analizi

Tablo 1. Konu İle İlgili Yurtiçinde Yapılan Çalışmalar(Devamı)

16	Yiğittir ve Kaymakçı, (2012)	Makale	“Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Uygulama Kılavuzu’nda Yer Alan Etkinliklerin Değer Eğitimi Yaklaşımları Açısından İncelenmesi”	Doküman inceleme
17	Yıldız (2019)	Yüksek lisans tezi	“Okul Öncesi Dönemde Çocuğu Olan Ebeveynler İçin Değerler Eğitimi Yaklaşımlarını Değerlendirme Ölçeğinin Geliştirilmesi Ve Ebeveynlerin Değerler Eğitimi Yaklaşımlarının Belirlenmesi”	Tarama yöntemi
18	Yıllar (2021)	Makale	“İlkokul Öğrencileri İçin Hazırlanan Anadolu Masallarının İlettiği Değerler Yönünden İncelenmesi”	Doküman analizi

Yapılan alan yazın taraması sonucunda konu ile ilgili yurtiçinde birçok çalışmaya ulaşılmıştır. Bu çalışma ile benzer yönleri bulunup ulaşılabilen çalışmalar tablo 1’de sunulmuştur.

b. Konu İle İlgili Yurtdışında Yapılan Çalışmalar

Değerler ve değerler eğitimi ilgili yurtdışında yapılmış birçok çalışma mevcuttur. Fitriani, Myartawan ve Saputra (2021), yapmış oldukları çalışmada Youtube kanalında yer alan masalları ahlaki değerler açısından analiz etmişlerdir. Bu kanalda yer alan masalların öğrenme ortamlarında kullanıma uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer bir çalışma da Probowati (2017) tarafından yapılmıştır. Probowati (2017), çalışmasında dijital masal uygulamalarının çocukların karakterlerini şekillendirmede ve ahlaki değerleri oluşturmada model olduğunu belirtmiştir. Saripudin, Komalasari ve Anggraini (2021), tarafından yapılmış çalışma değer temelli dijital öykülerin öğrenciler üzerindeki etkileri incelenmiştir. Bu çalışmada gözlem, röportaj, anket, dokümantasyon çalışması ve odak grup tartışmaları kullanılarak veriler toplanmıştır. Çalışma sonucunda değer temelli dijital öykülerin kullanımının öğrencilerin karakter gelişimini önemli ölçüde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Veugelers ve Vedder (2003), ise çalışmalarında değerlerin nasıl öğretilmesi gerektiğine yer vermişlerdir.

Tablo 2. Konu İle İlgili Yurtdışında Yapılan Çalışmalar

Sıra	Araştırmacılar ve tarih	Tür	Başlık	Yöntem
1	Fitriani, Myartawan ve Saputra, (2021)	Makale	“Moral Analysis in the Videos of English Fairy Tales Channel and Its Relevance to Narrative Text Learning in Senior High School”	Nitel yöntem
2	Halstead ve Taylor (2000)	Makale	“Learning and Teaching about Values: a review of recent research”	Belirtilmemiş
3	Probowati (2017)	Makale	“Shaping Good Character for Children Based on Local Wisdom Using Applications of Digital Fairy Tale”	Betimsel analiz niceliksel yöntem
4	Saripudin, Komalasari ve Anggraini (2021).	Makale	“Value-Based Digital Storytelling Learning Media to Foster Student Character”	T-testi niceliksel yöntem
5	Syamsurrijal (2021)	Makale	“Considering The Implementation of Children’s Character Education Inculcation in Indonesia and Japan”	Belirtilmemiş
6	Veugelers ve Vedder (2003)	Makale	“Values in Teaching”	Belirtilmemiş

Konu ile ilgili yurtdışında yapılan benzer çalışmalar tablo 2’de gösterilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

MASAL: TANIM VE TEMEL KAVRAMLAR

İnsanlar, tarihin ilk dönemlerinden beri yaşadıkları olayları anlatma ihtiyacı duymuşlardır. Bilim insanları, bu anlatma eylemini beynin olayları hikâye oluşturarak onlara anlam kazandırması olarak yorumlar (Çeker, 2020: 18). Beynin olayları hikâye haline getirerek ortaklaşa karakterlerle ve özel üslupla anlattığı masal, Arapça “mesel” kelimesinden gelir (TDK, 2022). Elçin (1986: 369), masal hakkında, “...köklü geleneğe bağlı, kolektif karakter taşıyan, ‘hayali-gerçek’, ‘mücerret-müşahhas’, ‘maddi-manevi’ konu, macera, vak’a, problem, motif ve unsurla, nesir diliyle vakit geçirmek, insanları eğlendirirken terbiye etmek düşüncesinden hareketle hususi bir üslupla anlatılır ve yazılır.” demiştir. Stith Thompson’a göre “masal, belirli karakterler ve gerçek olmayan bir dünyanın bilinmez bir yerinde geçen şaşırtıcı olaylarla dolu, belirli bir uzunlukta birtakım motiflerden oluşan edebi bir anlatı şeklidir” (Sakaoğlu, 2002: 4).

Alptekin (2002: 11), masalı “...büyük ölçüde nesirle anlatılmış ve dinleyicileri inandırmak gibi bir iddiası bulunmayan, hayal ürünü olan anlatımlar” şeklinde yorumlar. Şimşek (2001: 53) ise masal hakkında “Genellikle özel kişiler tarafından, kendine mahsus (olağanüstü) zaman, mekân ve şahıs kadrosu içinde, yaşanılan hayat ile hayal edilen hayatın sistemli bir şekilde ifade edildiği; klişe sözlerle başlayıp, yine klişe sözlerle biten hayal mahsulü sözlü anlatım türüdür” demiştir. Sakaoğlu (2015: 5), masal türünün bazı kahramanlarının hayvanlar ve tabiatüstü varlıklar olduğunu, olayların masal ülkesinde geçtiğini, hayal ürünü olmasına rağmen dinleyenlerin inandığı sözlü anlatım türü olarak tanımlamıştır. Türkçe Sözlükte (2011) ise masal, “genellikle halkın yarattığı, hayale dayanan, sözlü geleneğe yaşayan, çoğunlukla insanlar, hayvanlar ile cadı, cin, dev vb. varlıkların başından geçen olağanüstü olayları anlatan edebi tür” olarak tanımlanmıştır.

Çocukların ilk hocası olarak kabul edilen masal, yaşamını hikâyede gizlice sürdürür. Masal, insanoğlunun yaşadığı sıkıntılardan kurtulması için ilk denemelerdir; masal anlatıcısı ise ilk gerçek hikâyeye anlatıcısı olarak kabul edilir (Gürbilek, 2021: 93). Masallar tüm tanım, özellik ve sınıflandırmaların dışında, kültürel mirasın temelini oluşturur. Masalların içinde toplumların hayata bakış açılarını, değer yargılarını, duygu birikimini, düşünce birikimini, geleneklerini, göreneklerini, ahlak kurallarını ve dil unsurlarını bulmak mümkündür. Ayrıca masallar, toplumun önemli psikolojik alt

yapılarını barındıran ve bireylerin dile getiremediği durumları dolaylı olarak dile getirmesine yardımcı olan sözlü edebiyat ürünleridir (Sakaoğlu, 2013: 13). Bu sözlü edebiyat ürününün gelişimi, anlatıcılık sanatını da ortaya çıkarmıştır. Anlatıcılık sanatı, eski zamanlardan beri varlığını sürdürmüştür (Özpelit ve Türkoğlu, 2020).

Masal anlatıcılığı, yüzyıllar boyunca bir meslek olarak kabul edilmiştir ve bu meslek neslini usta-çırak ilişkisi içinde bir zanaatkâr gibi sürdürmüştür. Ustanın yetiştirdiği çırak, zamanı geldiğinde masal anlatmaya başlar ve kendisi de yeni çıraklar yetiştirir. Bu usta çırak ilişkisi, masalların nesilden nesile aktarımına ve yok olmasına katkı sağlar (Topçam, 2019: 11). Hatta eski dönemlerde masal bilmesi yönüyle tanınmış kadınlar bulunmaktadır. Kadınlara masalcı nine ismi verilmiştir. Konaklarda anlatım yapan masalcılar, uzun kış gecelerinde veya ramazan gecelerinde genellikle çocuklardan oluşan gruplara bildikleri ya da uydurdukları masalları anlatmışlardır (Rado, 1982: 2275). Meslek olarak kabul edilen bu sanat, zaman içinde anlatım ve aktarım alanını genişlemiş, değişimler yaşamıştır. Teknolojinin gelişmesiyle beraber dijital ortamlarda metin, ses, müzik ve video gibi medya türlerinin bir arada kullanımı yaygınlaşmıştır (Yağmur Şahin, Maden, Güteryüz, Satır ve Aydın, 2013: 35). Bu kullanım ile başlangıçta sadece sözlü anlatıma dayalı olan genellikle dini öğeler barındıran hikâye ve masal anlatıcılığı, günümüzde hem sözlü hem de yazılı materyallerin bir arada kullanımını mümkün kılmaktadır. Aynı zamanda anlatıcı ve dinleyicinin etkileşimine imkân tanıdığı için eğitimde etkili bir yöntem olarak kullanılmaktadır (Özpelit ve Türkoğlu, 2020).

1.1. MASALIN ÖZELLİKLERİ

Sözlü geleneğe ait anlatı türü olan masal, halk edebiyatının önemli bir parçasıdır. Masalları diğer edebî türlerden ayıran dört özellik bulunmaktadır. Bunlar hikâyeyi ilk yaratanın bilinmemesi yönünden anonimlik, nesilden nesile sözlü aktarılması açısından geleneksellik, gerçek olaylar içermemesi yönüyle olağanüstülük, tarihi olmaması yönüyle destan, efsane ve mit gibi türlerden parçalar taşımaması şeklindedir (Raptis, 2014: 219). Masalın kendi içinde tutarlılığı ve önceden kabul edilmiş durumları vardır: Masalarda hayvanlar konuşabilir, bazı hayvanlar kılık değiştirerek insan olabilir, bazen insanlar hayvan kılığına girebilirler, kahramanlar aklın alamayacağı kadar büyürler ve küçülürler. Olaylar ve varlıklar alıştığımız ölçülerin dışına çıkabilir. Masal kahramanları, kötülüğü, iyiliği, doğruluğu, eğriliği alçakgönüllülüğü, becerikliliği ve

yenilmezliğiyle ya da olağanüstü güçlerin yardımıyla art arda birçok engeli aşma çabaları masalı oluşturur (Boratav, 2009: 16).

Masalların genel özellikleri şu şekildedir (Boratav, 2013; Oruç, 2020; Arıcı, 2010: 166, 167):

Masallar, anonim yapıdadırlar, konuları düşünölen ve düşünölemeyen her şey olabilir.

Gerçeklik ile bağlantısı olmayan, olağanüstü hayal ürünü olduğundan inandırıcılık gibi bir amaçları yoktur. Masalların hem girişinde hem sonunda kafiyeli tekerlemelere yer verilebilir. Genellikle döşeme veya tekerleme gibi “bir varmış, bir yokmuş, evvel zaman içinde, kalbur saman içinde” kalıplarla giriş yapılır.

Masallarda genel olarak mantıksal bir dizilimde neden-sonuç ilişkisi yer almamaktadır. Bu nedenle masallardaki olayların nerede, ne zaman geliştiğinin bilgisi açıkça yer almadığı için belli bir zaman ve mekân kavramı bulunmaz.

Masal kişileri belirsiz olabilir ve kahramanları gerçekliği olmayan, karakteristik özellikleri bulunan insan veya hayvan olabilmektedir. Masallardaki hayvanların konuşmasına da sık sık rastlanılmaktadır.

Masallar konu, kişi, yer, olay, zaman, anlatım ve amaç gibi unsurlardan oluşur. Yapısı; döşeme, serim, düğüm, çözüm ve dilek olmak üzere beş temel bölümden oluşur.

Masaldaki olayların gelişimi gerçekten hayattan farklı olarak hızlı geliştiği söylenebilir. Bu durum masalın ve gerçek hayatın farklı zamanları olduğunu gösterir.

Masal kahramanlarının sosyal rol ve statü geçişleri de hızlıdır. Örneğin masalın sonunda sıradan bir köylü vezir ya da zengin olabilir. Bu bağlamda özellikle Türk masallarında fakir oğlanın zengin kızla evlendiği de görölebilir.

Masallarda zıt karakterlerin durumlarına yer verilir. Güzel-çirkin, iyi-kötü ve doğru-yanlış gibi karakterler mücadele eder. Sonunda iyiler kazanır ve ödüllendirilir, kötöler kaybeder ve cezalandırılır.

Masalların başka bir özelliği de masalın şekil olarak belirli bir uzunluğa sahip olmasıdır. Masallar; destan, efsane ve halk hikâyesine göre kısa, fıkraya göre, uzun bir anlatıdır. Başta hayvanlar üzerinden anlatılan masallar olmak üzere bazı masallar kısa olabilmektedir. Bu durum içerik ve anlatıcının aktarımıyla ilgilidir.

Masalların dili sade, üslubu akıcıdır.

Masallar, çoğu zaman öğrenilen geçmiş zaman kipi ile anlatılsa da farklı kipler de kullanılabilir.

Söz konusu özellikleriyle sadece çocuklara değil her yaştan kesime hitap eden masallar, çocukların ana dillerini ve bu dile bağlı söz varlığını öğrenmelerinde önemli bir yere sahiptir. Bununla birlikte çocuğa pedagojik açıdan katkı sağlama amacıyla kullanılmaktadır (Arıcı, 2012: 18).

1.2. ANLATI VE ANLATICI

Anlatı, sözlükte farklı anlamlara gelecek şekilde şöyle tanımlanır: “ayrıntılarıyla anlatma”, “roman, hikâye, masal vb. edebî türlerde bir olay dizisini anlatma biçimi, hikâyeleme, hikâye etme, tahkiye” (TDK, 2022). Başka bir tanıma göre anlatı “bir olayın yeniden sunumu olarak tanımlanabilir” (Kıran, 2003: 60). Anlatılar insanlığın başlangıcı ile başlar. Dünyanın hiçbir yerinde anlatısı olmayan bir millet yoktur, hiçbir zaman da anlatısı olmayan millet olmamıştır (Barthes, 1988: 8). Her milletin anlatılarının olması çok sayıda anlatının ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bu aynı zamanda anlatı kavramının evrenselliğini gösterir. Anlatı kavramı, metinde iki ya da daha fazla olayın mantık çerçevesinde birbiri ile bağlantılı olarak bir araya gelmesidir. Bu durum metin ile ilgili bir kavram olduğunu gösterir (Mutlu, 2004: 28). Ancak bu kavram, sadece metin ile ilgili değildir. Öykü anlatan her türlü metin anlatı olarak görüldüğü gibi sözlü biçimde aktarılan metinler de anlatı olarak kabul edilir. Başka bir deyişle film, şiir, opera, oyun, öykü, roman ve senaryo türleri birer anlatıdır (Jahn, 2012: 48). Anlatılar, sanat ürünü olarak coğrafi ve tarihi süreçlerde çeşitli formlar almaktadır. Müzik, taklit ve oyun ile yeniden yaratılarak devinim içinde aktarılmaya, güncel şekilde yaşamaya devam etmektedir (Sarpkaya, 2015: 28). Devinim içinde aktarılan anlatılar dinleyenin hayal gücüne, bütünlük kurabilme durumuna ve sentez yapabilmesine bağlıdır. Bu konuda seyircinin dikkati ve uyanık olma durumu önem arz etmektedir (Sekmen, 2015). Bununla beraber “Anlatıcı, anlatının hayata en yakın elemanıdır; okuyucunun kulağına ilk önce onun sesi ulaşır ve okuyucu onun sıcak çağrılılarıyla anlatı dünyasına yönelir.” (Tekin, 2005: 17).

Anlatma eylemi, insanın başından geçen olayları veya olağanüstü güçlere dair hayal ürünü olan hikâyeleri başlangıçtan günümüze aktarır. Anlatıcı hikâyeye anlatı boyutu kazandıran, gören, konuşan, duyan ve tanıtan kişidir (Tekin, 2015: 30). Anlatma eyleminin oluşturduğu anlatı türleri, ortaya anlatıcı tiplerini çıkarmaktadır (Sarpkaya,

2015: 28). Anlatıcılar, kendileri tarafından ortaya koydukları eserler ile yeni ürünlerin oluşmasını sağlayarak kendi sanat eserlerini elde ederler. Anlatıcı sanatını icra ederken hafıza ve ezber yeteneği de önemli rol oynamaktadır (Sarıtaş, 2009: 172). Anlatıcının önemli özelliklerinden birisi canlı ve mükemmel bir hafızaya sahip olmasıdır. Sözlü kültür ürünlerinin yayılması için hafıza önemli unsurlardandır. Hafıza hikâyeye anlatımı için şu noktalarda önemlidir: Öykücü hafızasında pek çok hikâyeye muhafaza edebilmeli ve uzun zaman diliminde kişisel repertuarını sunabilmelidir (Degh, 2003: 104). Bu ifade anlatıcının sahip olması gereken özellikler olduğunun göstergesidir. Geleneksel anlatıcılar çeşitli özelliklere sahiptir ancak her anlatıcıda bütün bu özellikler bulunmaz. Bu özellikleri taşıyan anlatıcıların, nitelikli anlatıcılar olduğu ve anlatıcılık vasfını fazlaca bulundurduğu söylenebilir (Kurucu, 2013: 26).

1.3. MASAL ANLATICILIĞI

Türk sözlü halk edebiyatı geleneği içinde masalı dinleyiciye aktaran kişilere “masalcı”, “masal anası”, “masal ebesi/ninesi”, “masal atası” şeklinde isimler verilmektedir (Arıcı, 2010: 167; Önal, 2011). Ana tema etrafında onu nakışlar ile dolgunlaştıran, uzatan, süsleyerek genişleten, kendi dilinde kendi oyunları eşliğinde masalı seslendiren, kımıldatan canlı varlıklar bütün haldedir. Masalcı bu nakışları boyayan ve seslendiren sanatçıdır (Boratav, 2009: 16). Kendi alanında bir çeşit sanatçı olan masalcının ağzından çıkan her sözcük yerinde kullanılmıştır. Bu yüzden masalcının bir sözcüğü bile değiştirilmemeli, ağızdan çıkan şekliyle korunmalıdır. Gerçek masalcının birkaç masalı başkalarından alınmış olan binlerce masala yeğdir. Masalın hangi topluma ve şahsa ait olduğunun tespit edilebilmesi için masalcı, masalı kimden aldığını ve aldığı kişinin de kimden aldığını zincirleme şekilde yazması gerekir. Masalı kaydeden kişi, bunun yanında masalcının bulunduğu ili, kimlik bilgilerini, karakterine dair bilgileri, sosyoekonomik durumunu kaydetmelidir (Tezel, 2013: 19).

Masal anlatıcısı, anlatımını sanatsal bir şekilde icra eden sıradan olmayan usta bir sanatçıdır. Tolstoy (akt. Moran, 2012: 115), bu konuda sanat eylemini “İnsanın bir zaman duymuş olduğu bir duyguyu kendinde canlandırdıktan sonra, bu duyguyu başkalarının da aynen duyabilmesi için hareket, çizgi, renk, ses ya da sözcükler aracılığı ile onlara aktarması” olarak görür. Tanımlardan hareketle sanatçının zihninde canlandırarak aktarım yapabilen kişi olduğu söylenebilir (Moran, 2012: 116). Masal anlatıcısı, masalı her yönüyle yorumlayarak ona güç verir (Şirin, 2019). Anlatıcı hayal

kurma becerisine sahip olmalıdır çünkü hayal kuramayan, bu gücünü kullanmayan insan hikâye/masal anlatamaz (Çevik Azazi, 2017). Hayal gücüyle yaratılmış dünyanın faydası, kişinin kendi duygularını, çevresindeki kişileri, derinlemesine anlamasını sağlamakla beraber kurmaca dünya ve hayal gücü gerçek yaşamı anlamlandırmada önemli yere sahiptir (Le Guin, 2011: 28).

Kurmaca dünyayı anlamlandırabilen masal anlatıcısının sahip olması gereken özellikler vardır. Olay örgüsünü temsil etmesi gereken masal anlatıcısı, fiziksel yönden aktiftir; dinleyiciler ise olayları canlandırarak zihinsel olarak aktif olurlar. Dinleyicileri düşünsel ve duygusal olarak etkileyen anlatıcının sunum becerisidir (Çeker, 2020: 17). Anlatıcı, anlattığı masala tecrübe ettiği durumları da katar. Geçmişte yaşanan durumları geleceğe hayat dersi olarak aktarır. Masal anlatıcısı, anlattığı her masalda kendi hayat hikâyesine ve karakterine yer verir (Şafak Aydın, 2015: 1). Anlatımın önemli unsurları bulunmaktadır. Bu unsurlardan biri anlatıcının sesini alçaltıp yükseltebilmesi, jest ve mimiklerine dikkat etmesidir (Başgöz, 2002: 26). Masalların başında, sonunda veya belirli kısımlarında kalıp sözler yer almaktadır. Usta anlatıcılar, bu sözleri masallarında kullanmak ister. Bu ifadelere “formel” yani “kalıp sözler” adı verilir. Bu formellerin masalarda belirli görevleri ve şekilleri bulunmaktadır. Bunları kullanmadan da masal olabilir, ancak formel kullanılmayan anlatılar her zaman eksik kalacaktır. Usta bir anlatıcının, kelime hazinesinde bu kalıp sözler bulunur ve anlatımının gerekli yerlerde kullanılır. Kalıp söz uygun bir yerde kullanılmasa masalın düzenini bozabilir (Sakaoğlu, 2015: 57).

Masal ve anlatıcı arasındaki bağlantıyı araştıran Rus araştırmacılar, anlatıcının; dış görünüşüne, yaşadığı yere, hayat hikâyesine, masala karşı olan ilgisine, yaratıcılık üslubuna, psikolojisine, ne zaman masal anlattığı gibi özelliklerine önem vermekte ve anlatıcıların anlattıkları tür üzerindeki etkisini ortaya çıkarmaya çalışmaktadırlar (Erhayat, 2011). Bu bağlamda anlatıcı, çocukluğundan beri duyduğu hikâyeler konusunda seçici davranır, kendi zevkleri, ruhsal ihtiyaçları doğrultusunda geleneksel şekilde bilinçli ve bilinçsiz seçimler yapar. Diğerlerini düşünmeden repertuvarına ekler, hikâye anlatma zamanı geldiğinde repertuvarından duruma uygun hikâyeler seçer. Bu uygulama çeşitli zamanlarda tekrar edilmiştir. Anlatıcı dinleyicinin hangi hikâyeyi isteyeceğini ve kendisinden bekleneni bilir. Anlatıcının hikâye zevki ve bilgisi

edinebilmesi için hikâye anlatma sıralaması, hangi hikâyeyi en güzel düşündüğü, hangi hikâyeyi diğerine göre daha değerli bulduğu önem taşır (Degh, 2010: 217).

Masal anlatma geleneğinin, bugün geçmişe oranla canlılığını yitirdiği düşünülmektedir. Ancak geleneğin bugünde canlanmasını sağlayan kişi ve kurumlar bulunmaktadır. Türkiye’de Nazlı Çevik Azazi, Judith Liberman gibi isimler ve Seiba Uluslararası Hikâye Anlatıcılığı Merkezinin yapmış olduğu çalışmalar bu alana katkı sağlamıştır (Topçam, 2019: 8). Bununla beraber COVID-19 salgınının yaşanmış olduğu dönemde Türkiye ve dünyanın pek çok yerinde dijital ortamlarda masallarla ilgili çeşitli etkinlikler yapılmıştır. Bu etkinlikler yalnızca çocuklara değil her yaştan bireylere hitap etmektedir (Dursun ve Anıl, 2022).

Masal anlatma geleneğindeki bu yaygınlaşma çeşitli kurumlar tarafından bu alana yönelik eğitimler ve gelişimleri beraberinde getirmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı, 2019 yılında “UNESCO Türkiye Milli Komisyonu ve Öğretmen Yetiştirme” ve “Geliştirme Genel Müdürlüğü (ÖYGM)” ortaklığı ile Anadolu masal anlatıcılığı programları düzenlemiştir. Bu amaçla Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde çalışan Türk Dili ve Edebiyatı, Türkçe, okul öncesi ve sınıf eğitimi dallarında görev yapan öğretmenlerin hizmet içi eğitim kapsamında bu eğitimi almalarını planlamıştır (Anadolu Masalları Projesi, 2019). Proje, çocuklara masal kahramanları ile tanıştırmak ve kültürel mirasımızı aktarmak amaçlanmıştır (Çocukları Anadolu Masalları ile Buluşturacak Proje, 2019). Bu kapsamda öğrencilerin seviyelerine uygun seksen masal akademisyenlerce belirlenmiş ve seviyelerine uygun bir şekilde düzenlenmiştir (Anadolu Masalları Projesi Hayata Geçiyor, 2019). Masalın konusuna ve anlatımına uygun masal evleri, masal müzeleri yaptırılmış, çeşitli materyaller kullanılmıştır. Buna uygun olarak MEB, çocukların Anadolu kültürüyle ilgili bilgiler edinebilmeleri için ilk masal evi örneğini Eskişehir’de yaptırmıştır. 2022 yılı ile beraber birçok ilde faaliyet göstermekte olan masal evleri açmıştır (Anadolu Masalları Projesi, 2019).

MEB, yaşanan salgın döneminde de masal anlatıcılığı ile ilgili çalışmalara devam etmiştir. Salgın döneminde masal anlatma uygulamalarının kesintiye uğramaması adına masal anlatımlarına yer verilen Anadolu Masalları Youtube kanalı oluşturulmuştur. Dönemin genel müdürü Boyacı (2020), “Kanalımız hızla büyüyor. Yeni bir proje ile çocukların kahramanı sanatçıların anlatımlarıyla masalları çocuklarla buluşturmayı hedefliyoruz. Çocuklarımıza Umut Ol ismiyle yapılan bu çalışmayla masallar

aracılığıyla geleceğimizin teminatı çocuklarımızın hayal güçlerine, kalplerine ve ruhlarına güzel dokunuşlarla fark yaratılacağı inancındayız. Dededen toruna, geçmişten geleceğe taşınan masallarımızı, çocuklarımızın dünyasına ışık olması için EBA TV hem de Anadolu Masalları Youtube kanalı üzerinden çocuklarımızla buluşturuyoruz.” (Türk ve Dünya Çocukları için Anadolu Masalları, 2019).

Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürü, kanalın işleyişi ile ilgili “Masalları, öğretmenlerimiz anlatıp çekiyorlar ve Bakanlığa gönderiyorlar. Biz de teknik incelemeden sonra bu masalları yayınlıyoruz. Masalları resimlerle ve müzikle renklendirerek kanala yüklüyoruz. Ayrıca profesyonel masal anlatıcısı öğretmenler ile bu masalların özel anlatımlarını da çekiyoruz. Anadolu masallarını İngilizceye de çeviriyoruz. Böylece masallardan dünyanın farklı yerlerindeki çocukların da faydalanmasını sağlamaya çalışıyoruz” şeklinde belirtmiştir (Boyacı, 2020).

1.4. MASAL ANLATICILIĞI UYGULAMALARI

Masal anlatıcılığı uygulamaları, belirli bir eğitim doğrultusunda gerçek veya sanal ortamları kullanarak masal aktarımı yapmaktır. Bu uygulamalar geleneksel ve modern olmak üzere ikiye ayrılır. Geleneksel masal uygulamalarında anlatıcılar kendilerine özgü bir üslup ve teknikler ile ustalarından dinledikleri masalları, uygulamaları öğrenmiş kişilerdir (Kılıç, 2019: 49). Zihinlerinde yer alan masalları akıllarına geldiği gibi değiştirmeden uzun uzadıya anlatırlar. Bu sanatı icra ederken dikkat edilmesi gereken unsurlar olduğundan Sakaoğlu (2015: 130), bu uygulamaları şarkı söylemek gibi yetenek isteyen bir işe benzetir ve herkesin üç beş masal öğrenebileceğini ancak uygulamaya dökmenin farklı olduğunu ifade eder. Anlatıcı, sanatını doğal ortamında, kendine özgü kıyafetler kullanarak jest ve mimiklere dikkat ederek masal formellerini kullanarak icra eder. Uygulamalarında doğaçlamalarıyla masala yön verirler. Ancak günümüzde geleneksel masal anlatıcılığının önemini yitirir noktaya geldiği görülmektedir. Bununla ilgili geleneksel masal anlatıcılarından olan ve masallarında geleneksel uygulamalardan yararlanan Nurettin Peker, geleneksel uygulamaların zayıflamasını dinleyici ve teknolojik gelişmelerin etkisine bağlamaktadır. Masal dinleme ihtiyacının azaldığını hem anlatıcının hem de dinleyicinin kalmadığını, önceleri televizyonun yaygınlaşmasının bu sanatı etkilediğini şimdilerde ise telefonun ve telefon uygulamalarının bu sanatın azalmasında büyük rol oynadığını ifade eder (Aslan ve Azar, 2023: 68). Bu amaçla modern masal anlatıcılığı uygulamalarında geleneksel

unsurları canlandırma yoluna gidilmiştir. Bu sanatı icra eden kişilerin toplum içinde saygı görmesi, bilgece tavırlar sergilemesi, giyimini geleneksele yaklaştırması, kalıplardan, klişelerden yararlanması, fon eşliğinde anlatımlar yapması anlatıcıları geleneksele yaklaştırmıştır. Ancak mekân, ortam farklılıkları, uygulamaları icra süresinin kısalması, anlatıcı ile dinleyici arasındaki etkileşimin azalması, usta çırak sisteminin olmaması ve doğaçlamadan ziyade düz metin şeklinde yapılan uygulamalar modern dönem uygulamalarının gelenekselden farklı olduğu görülmüştür (Bars, 2019: 19).

Gelenekler, canlılığını yitirmiş veya donmuş unsurlar değildir. Toplumlar onları değişen ihtiyaçlara göre kullanmak üzere ortaklaşa bir şekilde ortaya çıkarırlar (Çobanoğlu, 1999: 7). Masal anlatıcılığı uygulamaları da değişen ihtiyaçlara göre modern dönemde farklılaşarak ortaya çıkmıştır. Avrupa ve Amerika'da meslek haline gelmesi 1970 yılından sonra olmuş, bu meslek medyada çokça ilgi görmeye başlamıştır (Aslan, 2022: 32). Ancak sistemli olarak eğitimde kullanılması Alman göçmenlerin Kuzey Amerika'ya göçü ile başlamıştır. Bununla beraber bu uygulamalar, okul öncesi eğitim programında yer alır ve bu eğitimin temelini oluşturur (Bishop ve Melanie, 2006). İçinde bulunduğumuz dönemde sadece okul öncesi ile sınırlı kalmayıp diğer kademelere de yayıldığı görülmüştür. Bu uygulamalara yönelik eğitim programları ortaya çıkmıştır. Eğitim programları yüz yüze veya dijital ortamlarda gerçekleşmektedir. Kitle iletişim araçlarının uzaklıkları ve farklılıkları yok ederek öğrenmeyi herkes için mümkün kılmasından dolayı (Yıldız, 2005: 113) eğitimlerin, uygulamaların dijital ortamlarda sıkça yapıldığı görülmüştür.

İKİNCİ BÖLÜM

DEĞER: TANIM VE TEMEL KAVRAMLAR

Sosyal bilimler alanına ilk defa Znaniecki tarafından kazandırılmış olan ve Latince “valere” kökünden türeyen değer kavramı, “güçlü olmak, kıymetli olmak” anlamlarına gelmektedir (Bilgin, 1995: 83). Türkçe Sözlükte “değer” kelimesi “üstün ve yararlı nitelik” olarak yer almaktadır (TDK, 2022). Diğer bir tanımlamaya göre “topluma ait olan ve bireylerin kazanması istenilen normlar” şeklinde tanımlanmıştır (Öncül, 2000: 281). Eylemlerin iyi olup olmadığını anlamamıza yarayan değerler, davranışlara yol gösteren genel ilke ve inançlar bütünüdür (Halstead ve Taylor, 2000: 170).

Değer; toplumun varlığını, devamlılığını sağlamak adına gerekli görülen ortak duyguları, düşünceleri, gaye ve çıkarları yansıtan genelleşmiş temel ahlaki ilkeler ya da inançlar bütünüdür (Kızılçelik ve Erjem, 1994; Demirel, 2010: 31; Tarhan, 2012: 20). Toplumun normları, inançları, fikirleri ve bu sisteme bağlı her ifade değer olarak nitelendirilmektedir (Kurtdede Fidan, 2009: 2). Değerler, bireylerin arzu ettikleri ve inandıkları çeşitli davranışları için ölçek olarak kullanılabilirlerdir (Kapkın, Çalışkan ve Sağlam, 2018: 185). Soyut ölçü birimi olan değer; olayları, olguları, canlı ve cansız varlıkları, soyut ya da somut varlıkların önemini anlatan sözcüklerdir (Köknel, 2007: 17).

Birçok araştırmacı değerleri farklı şekillerde tanımlamıştır. Yapılan bu tanımlar, değerlere yönelik sınıflandırmaları ortaya çıkarmıştır ve bu sınıflandırmalar çalışmalarda farklı başlıklar altında ele alınmıştır. Allport, Vernon ve Lindzey (1960) değeri; sosyal, dini, ekonomik, siyasi, estetik ve bilimsel değer olarak başlıklar altında incelemiştir. Güngör (1998), çalışmasında sosyal, estetik, iktisadi, teorik, siyasi ve dini değerler başlıklarına yer vermiştir. Winter, Newton ve Kirkpatrick (1998), çalışmalarında değeri “ailevi, toplumsal ve bireysel değer” olarak üç başlığa ayırmışlardır. Filiz (1998) ise amaçsal ve araçsal değer olarak iki başlığa ayırmıştır (Ulusoy ve Dilmaç, 2014: 28)

Aynı zamanda değerlerin belli başlı özellikleri vardır. Bu özellikler birçok araştırmacı tarafından ortaya konulmuştur (Zıvalsız, 2014: 27; Güven, 2014: 20; Ulusoy ve Tay, 2011: 61; Çubukçu, 2008: 1012). Bu araştırmalara göre değerler şu özellikleri taşır:

1. Bilinçli davranışlar için ölçüt niteliğindedir.
2. Kültür tarafından şekillendirilir ve kültüre yön verirler.
3. Toplum tarafından içselleştirilmiş birleştirici unsurlardır.
4. Kişinin davranışlarını yönlendirirler ve karakterinin bir parçasıdır.
5. Kişinin davranışlarını yönlendirirler ve karakterinin bir parçasıdır.
6. Kuralları kapayan ve aşan özellikleri vardır.
7. Sosyal boyutlara sahiptirler.
8. Kalıcı, ciddiye alınan, paylaşılan, coşkuyla birlikte bulunan tercihlerdir.
9. Önem sıralarına göre sıralanırlar ve öncelik sistemi oluştururlar.

2.1. DEĞERLERİN SINIFLANDIRILMASI

Değerlerin araştırmacılar tarafından farklı özelliklerinin ortaya konmasından dolayı sınıflandırmalar söz konusudur. Bu sınıflandırmalar değerleri çeşitli açılardan ele almakta olup değişkenlik göstermektedir:

Tablo 2.1. Farklı Ülkelerin Belirledikleri Değerler

Ülke Adı	Ortak Değerler
Türkiye	Adil olma, sağlıklı olmaya önem verme, bağımsızlık, bilimsellik, çalışkanlık, yardımseverlik, dayanışma, sorumluluk, duyarlılık, dürüstlük, eşitlik, barış, hoşgörü, özgürlük, sevgi, saygı, aile birliğine önem verme, misafirperverlik, temizlik, vatanseverlik.
Yeni Zelanda	Doğruluk, merhamet, itaat etme, görev, dürüstlük, saygı, başkalarını düşünme, sorumluluk, iyi kalplilik.
Avustralya	Tarafsızlık, çatışmalara barışçıl çözümler arama, gerçeğe saygı, çeşitliliği kabul etme, akıl yürütmeye saygı, adalet, eşitlik, özgürlük, başkalarının iyiliğini düşünme.
ABD "NCSS"	Özgürlük, gizlilik, doğruluk, hukukun üstünlüğü, adalet, sadakat, uluslararası insan hakları, hakkaniyet, eşitlik, sorumluluk, dürüstlük, çeşitlilik, otoriteye saygı.

Değerler eğitiminin temel görevi bireyi ve toplumu eğitmektir bu yüzden eğitim programlarında yer alması evrensel olarak kabul edilmiştir. Ancak her toplumun her devletin kültürü, yaşayış biçimi, önem atfettiği değerler birbirinden farklı olduğu için değerler farklılık göstermektedir. Tablo 3'te devletlerin farklı eğitim programlarında yer alan değerler gösterilmiştir (Öz, 2019:13).

Tablo 2.2. Millî Eğitim Bakanlığı Tarafından Hazırlanan Öğretim Programlarında Yer Alan Değerler ve Sınıflandırılması

Ahlaki Değerler

Alçakgönüllülük	Kadirşinaslık
Bağışlama	Merhamet
Cesaret	Mürüvvet
Cömertlik	Namumlu olmak
Diğerkâmlık	Onur/Öz saygı
Doğruluk	Sabır
Dürüstlük	Samimiyet
Fedakârlık	Sözünde durmak
İyi niyet	Özgüven
Hakseverlik Allah inancı	İbadet yerlerine saygı

Dini Değerler

Hakikat sevgisi	İffet
Hayâ	Şükür
Dini Günlere Duyarlılık	Peygamber Sevgisi
Tevekkül	Allaha Güvenme

Estetik Değerler

Estetik zevk	Müziğe değer verme
Geleneksel sanatlara saygı	Türk müziğine değer verme
Sanatlara duyarlılık	

İktisadi Değerler

Kanaat	Tutumluluk
Tasarruf	

Siyasi Değerler

Adalet/Adil olma	İnsan haklarına saygı
Bağımsızlık	Özgürlük
Demokrasi	Tarafsızlık
Eşitlik	Uzlaşma
Farklılıklara saygı duyma	Vatan sevgisi

Sosyal Değerler

Aile sevgisi anne, baba, kardeş sevgisi	Konukseverlik
Aile birliğine önem verme	Kültürel mirası yaşatmaya duyarlılık
Barış	Millet sevgisi
Bayrak sevgisi	Milli, manevi, ahlaki değerlere duyarlılık
Bayramlar	Milli ve evrensel değerlere duyarlılık
Dayanışma	Nezaket
Dil sevgisi	Özel yaşamın gizliliğine saygı
Doğa sevgisi	Paylaşma
Doğal çevreye duyarlılık	Sağlıklı yaşama
Dostluk arkadaşlık	Saygı
Duyarlılık	Sevgi
Emaneti korumak	Şehitlik
Tarihsel mirasa duyarlılık	Gazilik
Komşuluk	Temizlik
Görgülü olmak	Tutarlılık

Tablo 2.2. Millî Eğitim Bakanlığı Tarafından Hazırlanan Öğretim Programlarında Yer Alan Değerler ve Sınıflandırılması (Devamı)

Güvenilirlik	Türk Bayrağına ve İstiklâl Marşı'na saygı
Hoşgörü	Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma
İnsan sevgisi	Türk büyüklerine saygı
İyilik yapma	Vefa
Kardeşlik	Yardımlaşma

Teorik Değerler

Açık görüşlülük	Kararlılık
Bilimsellik	Ölçülülük
Çalışkanlık Yeniliğe açıklık	Sorumluluk

Değerler üzerine yapılmış çalışmalar incelendiğinde hangi kavramların değer olarak kabul edildiği değişiklik göstermektedir. Hatta değerler ülkelere göre de değişiklik göstermektedir. Bu yüzden değerler çeşitli şekilde sınıflandırılmıştır. Tablo 4'te Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan öğretim programlarında yer alan değerler ve sınıflandırılmasına yer verilmiştir (Ilıcak ve Başoğlu, 2018).

Tablo 2.3. Spranger'e Göre Değerlerin Sınıflandırılması

Bilimsel Değer	Gerçeğe, bilgiye, muhakemeye ve eleştirel düşünceye önem verme ile ilgilidir. Bilimsel değerleri olan insan deneysel, eleştirici, akılcı ve entelektüeldir. Bilimsel insan, gerçeği keşfetmeye, gözlemeye ve sonuçlandırmaya ilgi duyar. Hayattaki gerçek amacı, bilgisini sistematize etmek ve yönetmektir.
Ekonomik Değer	Finansal amaçları ve araçları kapsar. Yararlı ve pratik olan değerlerdir. Ekonomik değerlerin hayatta önemsenmesi gerektiğini belirtir. Ekonomik insan, yararlı olan nesnelere aşırı derecede ilgi gösterir. Zengin olma merakı vardır. Kuramdan çok pratikliği sever, estetikten çok kullanışlılığı sever.
Estetik Değer	Deneyimler, tercihler ve kabulleri kapsar. Simetri, uyum ve forma önem verir. Birey hayatı olayların bir çeşitliliği olarak görür. Sanatın toplum için zorunluluk olduğunu düşünür. Estetik insan, şekil, düzen, ahenge karşı ilgilidir. Estetiğe önem verir. Bütün işlerinde bu özellikleri arar.
Sosyal Değer	Toplumsal ve bireysel ilişkiler ve bu ilişkilerde yönelimleri kapsar. Başkalarını sevme, yardım ve bencil olmama esastır. En yüksek değer insan sevgisidir. Bu insan sevgisini insanlara sunar. Nazik ve sempattir. Bencil değildir. Sosyal insan diğer insanlarla ilişkilere önem verir. Başkalarının işleri ile ilgilidir. Sıcak ve insancıl görünümüdür.
Politik Değer	Güç, yetkinlik, liderlik vb. değerleri kapsar. Her şeyin üstünde kişisel güç, etki ve şöhret vardır. Esas olarak kuvvetle ilgilidir. Politik insan için güç önemlidir. Politika veya benzeri etkinliklerde her zaman güçlü ve lider olmayı ister. Başkalarını yönetmeyi çok sever.
Dini Değer	Dünya, evren hakkında genel inançlara dair değerleri kapsar. Evreni bir bütün olarak kavrar ve kendisini onun bütünlüğüne bağlar. Dini uğrunda dünyevi fazları feda eder. Dini insan, Evrende iyi bir yaşama düzeni sağlanması ile ilgilenir. Bunun kendi inanışları yoluyla olabileceğine inanır.

Tablo 5’te görüldüğü üzere Spranger, değerleri altı temel gruba ayırmıştır. Bunlar: estetik, teorik (bilimsel), ekonomik, siyasi, sosyal ve dini değer gruplarıdır (Yazıcı, 2006: 502).

Tablo 2.4. Rokeach’a Göre Değerlerin Sınıflandırılması

Amaç Değerler		Araç Değerler	
İç huzur	Aile güvenliği	Bağımsız olma	Kibarlık
Kendine saygı	Barış içinde bir dünya	Bağışlayıcılık	Kendine hâkim olma
Mutluluk	Başarılı olma	Cesaret	Mantıklı olma
Gerçek dostluk	Bilgelik	Dürüstlük	Neşelilik
Özgürlük	Dini olgunluk	Entelektüellik	Sevecenlik
Rahat bir yaşam	Eşitlik	Geniş görüşlülük	Sorumluluk
Sosyal kabul	Gerçek dostluk	Hırslı olma	Temizlik
Ulusal güvenlik	Güzellikler dünyası	İtaatkarlık	Yardımsızlık
Zevk	Heyecan verici bir yaşam	Kendini kontrol etme	Yaratıcılık

Tablo 6’da Rokeach (1973) tarafından yapılmış değerler sınıflandırılmasına yer verilmiştir. Rokeach (1973) değerleri amaç ve araç değerler başlığına ayırmıştır. Rokeach’ın sınıflandırmasında on sekiz değer bulunmaktadır (Aslan, 2011: 7)

Tablo 2.5. Schwartz’ın 1992 Yılında Sunduğu ve 60’ı Aşkın Ülkede Kabul Gören Sınıflandırması

Değer Tipleri	Tanım ve Amaç	İçerdikleri Alt Değerler
Güç	Sosyal konum ve saygınlık, insanlar ve kaynaklar üzerinde denetim veya kontrol gücü	Sosyal güç sahibi olmak, otorite sahibi olmak, zengin olmak, toplumdaki görünümü koruyabilmek
Başarı	Sosyal standartları temel alan kişisel başarı yönelimi	Başarılı olmak, yetkin olmak, hırslı olmak, sözü geçen biri olmak,
Hazcılık	Zevk ve duyuların kişisel ödüllendirmesi	Zevk, hayattan zevk alma
Uyarılım	Heyecan, hayata meydan okuma ve yenilik arayışı	Cesur olmak, değişken bir hayat yaşamak, heyecanlı bir yaşantı sahibi olmak
Öz yönelim	Bağımsız düşünce ve eylem tercihi, keşif ve inceleme	Yaratıcı olmak, merak duyabilmek, özgür olmak, kendi amaçlarını seçebilmek, bağımsız olmak
Evrenselcilik	Anlayışlı, takdir edici ve hoşgörülü olma, insanların ve tabiatın iyiliğini gözetme	Açık fikirli olmak, erdemli olmak, toplumsal adalet, eşitlik, barış içinde bir dünya istemek, güzelliklerle dolu bir dünya, doğayla bütünlük içinde olmak, çevreyi korumak
İyilikseverlik	Kişisel temas içinde bulunan kimselerin iyiliğini gözetme, geliştirme ve koruma arkadaşlık, olgun sevgi, manevi bir hayat.	Yardımsızlık olmak, dürüst olmak, bağışlayıcı olmak, sadık olmak, sorumluluk sahibi olmak,
Gelenek	Dinin ya da geleneksel kültürün bir takım âdet ve fikirlerini kabul etme, bağlanma ve saygı duyma	Alçak gönüllü olmak, dindar olmak, hayatın bana verdiklerini kabullenmek, geleneklere saygılı olmak, ılımlı olmak

Tablo 2.5. Schwartz'ın 1992 Yılında Sunduğu ve 60'ı Aşkın Ülkede Kabul Gören Sınıflandırması(Devamı)

Uyum	Toplum norm ve beklentileri ihlal etme, başkalarını rahatsız etme ya da kırma yaralama gibi fiillere elverişli dürtü ve eğilimlerin sınırlanması	Kibar olmak, itaatkâr olmak, ana-babaya ve yaşlılara değer vermek, kendini denetleyebilmek
Güvenlik	Toplumun, ilişkilerin ve bireyin kendisinin güvenliği, huzur ve istikrarı	Ulusal güvenlik, toplumsal düzenin sürmesini istemek, temiz olmak, aile güvenliği, iyiliğe karşılık vermek

Tablo 2.5’de Schwartz (1992) tarafından içinde Türkiye’nin de yer aldığı 60 ülkede kabul gören sınıflandırmaya yer verilmiştir (Schwarz, 1996: 3; Mehmedoğlu, 2007: 799).

2.2. DEĞERLER EĞİTİMİ

Değer eğitimi, kişinin bireysel veya sosyal yolla edindiği kazanımları davranışa dönüştürme, iç dünyasında bulunan iyi olma davranışını işleme, uygulama ve ömür boyunca sürdürme durumu olarak ifade edilir (Karagöz, 2009: 45). Toplumun sahip olduğu sosyal, kültürel, siyasal ve estetik değerlerinin kişiye aktarımına değerler eğitimi denilmektedir (Veugelers ve Vedder, 2003: 379). Eğitimin görevlerinden biri de temel değerleri benimsemiş insanlar yetiştirmektir. Değer eğitiminin modern anlamda savunucuları Dewey ve Whitehead eğitimden beklenenin tam bir insan yetiştirmek olduğunu yirminci yüzyılın başlarında söylemişlerdir (Gürdoğan Bayir, Çengelci Köse, Deveci, 2016: 318). Eğitim sisteminin görevi, bu insanları yetiştirmek amacıyla hazırlanmış programların, değer eğitimi kapsayacak şekilde olmasıdır (Eken ve Öksüz, 2019: 385).

Değerler eğitiminin tarihi Amerika’da 1920’li yıllarda karakter eğitimi ismi altında yapılmış çalışmalara dayanmaktadır. Bu alanda yapılan çalışmalar 1970’li yıllardan sonra yayımlanmıştır. Bu dönemden sonra yayınlanan çalışmalarda Harmin, How, Simon, Raths, Rokeach Kirschenbaum, Kohlberg gibi bilim insanları ön plana çıkmaktadır. 1990’lı yıllara gelindiğinde bireysel değerlere verilen önem artarken toplumsal ve ahlaki değerlere verilen önemin azaldığı görülmüştür. Bu dönemden sonra toplumda ortaya çıkan sorunlar dolayısıyla toplum liderleri, eğitimciler ve aileler okullarda değer ve ahlak eğitimi tekrar gündeme getirmişlerdir (Demircioğlu ve Tokdemir, 2008: 73).

Türkiye’de değerler eğitimi uygulamaları 1995 yılında Birleşmiş Milletlerin 50. yıl dönümü için hazırlanmış “Yaşayan Değerler Eğitim Programı (YDEP)” isimli projeye dayanmaktadır. Uluslararası bu proje UNESCO tarafından desteklenmektedir (İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü, 2012). İçinde değerlerin bulunmadığı bir eğitim düşünülemez. Eğitimin amaçlarından biri toplumun ortak değerlerini gelecek kuşaklara aktarmak ve öğretmektir. Bir diğer amaç ise dönüşen değerleri yeni uygun değerlerle değiştirmektir (Hökelekli, 2011: 288). Bu amaçla Milli Eğitim Bakanlığı (2018), hazırlanmış olduğu yeni öğretim programında kök değer ifadesini kullanmış ve farklı alanlarla ilişkili ulusal, manevi ve evrensel kök değerler belirlemiştir. Bu programda on adet kök değer yer almaktadır. Bunlar: “adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik” değerleridir. Bununla birlikte değer öğretiminde öğretmenlere görevler düşmektedir. Linkona’ya (1997) göre değerler eğitimi uygulamalarında öğretmenler; öğrenciye rehberlik eden, model olan, duyarlı davranan, ahlaki disipline sahip, demokratik sınıf ortamının oluşmasını sağlayan, değerler eğitimini iş birliğine dayalı şekilde veren, ahlaki düşünme ve çatışma çözme becerilerinin kazanılmasını sağlayan kişidir. Ayrıca eğitim ve öğretimin yapıldığı ortamlar olan okulların bu konudaki görevleri vardır. Bu anlamda değerlerin eğitiminde başarı sağlayan okullarda öğrenciler cesaretlendirilir, öğrencilerin karar katılımına önem verilir, kurallar açık ve doğru şekilde uygulanır (Hökelekli ve Gündüz, 2007: 389). Milli Eğitim Bakanlığı, kültürel değerlere konusunda duyarlı, millî manevi ve evrensel değerlere sahip olan bireylerin yetiştirilmesi amacıyla öğretmenlere yönelik “Değerler Eğitimi Etkinlik Kitabı” hazırlamıştır (eba.gov.tr).

2.3. DEĞER ÖĞRETİMİ YAKLAŞIMLARI

Yaklaşım bir sorunu ele alış, ona bakış biçimi olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2023). Bu tanım doğrultusunda her alanın sorunlara ve konulara bakış biçimi farklılık göstermektedir. Bu yüzden her alanda kendine özgü yaklaşımlar ortaya çıkmıştır. Değerler eğitiminde de araştırmacılar tarafından çeşitli bakış açıları ortaya çıkmıştır. Bu bakış açıları farklı yaklaşımların doğmasını sağlamıştır. Meydan’a (2014: 96) göre değerler eğitiminde yaklaşımların farklılık göstermelerinin sebepleri şunlardır:

- a) İnsanın doğasını ve çevre ilişkilerini tanımlamaları yönü
- b) Değer süreçlerini açıklama biçimleri
- c) Değerlerin kaynağı üzerine görüşleri

- d) Değer eğitiminde belirlemiş oldukları temel ve ileri amaçlar
- e) Uyguladıkları metotlardaki farklılıklar

Değerlerin öğretilmesi amacıyla birçok çalışmada farklı yöntem, yaklaşım ve stratejiler ortaya konmuştur. Bu yaklaşımlardan bazıları şunlardır: Değer açıklama (değer belirginleştirme) yaklaşımı, değerlerin gizli öğretimi (örtük program) yaklaşımı, değer analizi yaklaşımı, ahlaki muhakeme (ahlaki ikilem/ahlaki gelişim) yaklaşımı, eylem ve gözlem yoluyla değer eğitimi yaklaşımı ise Kohlberg'in adil topluluk okulları yaklaşımıdır (Suh ve Traiger, 1999; Huitt, 2004; Lovat, 2006; Doğanay, 2007).

Geçmişten günümüze değerlerin öğretiminde yaklaşımlar sürekli değişmiştir. Bu farklı yaklaşımlardan bazıları değer doğrudan öğretilmesini savunurken bazı yaklaşımlar da değer öğretiminde sorgulamaya, akıl yürütmeye, farklı düşünme süreçlerine yer vererek değerlerin düşünme ve karar verme süreci olarak kazandırılmasını sağlamıştır. Bu yaklaşımların bazıları ders programlarının içinde etkinlikler halinde yer alırken bazı yaklaşımlar açık veya örtük programın tamamını kapsamaktadır (Doğanay, 2012: 236; Uzunkol, 2014: 134; Tahiroğlu, 2014: 341; Kurtde Fidan, 2015: 255).

2.3.1. Değerlerin Doğrudan Öğretimi Yaklaşımı (Değer Telkini)

Değerlerin doğrudan öğretimi yaklaşımı 1970'te Blanchette ve diğerleri tarafından geliştirilmiştir (İşcan, 2007: 34). Öğreticiler tarafından öğrencilere tekrar yaptırılarak neyi öğrenip neyi öğrenmemeleri gerektiğini ifade eden yöntemdir (Ulusoy ve Dilmaç, 2015: 71). Bu yaklaşıma telkin yoluyla öğretim yaklaşımı denilmektedir (Aktepe, 2014: 81). Bu yaklaşım yetişkinlerin ahlaki değerleri doğrudan öğretilmesine ve çocukların iyi alışkanlıklar geliştirerek davranışlarını şekillendirmelerine yardımcı olur (Gaikward, 2004: 8; Halstead ve Taylor, 2000: 181). Telkin yaklaşımıyla öğretim, bireylerin geçmiş yaşantıları yoluyla elde ettiği değerlerin, tutumların ve inançların öğrencilere aşılması ile yapılır (Akbaş, 2014: 255). Bu yaklaşımla önceden belirlenmiş değerlerin telkin yoluyla öğrencinin zihninde oluşması amaçlanır (Naylor ve Diem, 1987: 352). Kazandırılmak istenen değer model aracılığıyla buldurma, canlandırma ve pekiştirme verilerek telkin edilerek kazandırılır (Fernandes, 1999: 4). Öğrencilerin sahip olduğu değeri değiştirerek istenilen değeri daha iyi yansıtılmalarını sağlamak, değeri içselleştirmek ve aşmak için değer doğrudan öğretilmesi yaklaşımı kullanılır (Aydın ve Gürler, 2014: 70). Ancak yapılan araştırmalarda telkin yoluyla öğretim

yaklaşımının okullarda başarısız olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin öğrenci ile geçirdiği zamanın az olması dolayısıyla değer davranışa dönüşmediği gözlenmiştir. Bu sorunun çözüm yolu ise öğretmenlerin yaşantılarını öğrencilere hikâyeye yoluyla anlatması ve bu hikâyelerden ders çıkarılması ile çözülebilir (Akbaş, 2004: 72).

2.3.2. Değer Açıklama (Belirginleştirme) Yaklaşımı

Değer açıklama yaklaşımı öğrencilere kendinin veya başkalarının değerini fark ettirme, kişisel duygu, düşünce ve değerleri hakkında farkındalık oluşturmaya yardım etmektedir (Superka ve Johnson, 1975). Bu yöntem değer belirginleştirme yaklaşımı da denir (Aktepe, 2014: 81). Yaklaşım, John Dewey'in hümanistik kuramından ve çalışmalarından yola çıkılarak Merrill Harmin, Sidney Simon ve Louis Raths'ın ünlü kitabı "Values and Teaching" adlı kitabı ile ortaya çıkmıştır (Bacanlı, 2006: 37; Ulusoy ve Dilmaç, 2015). 1960'lı yıllar ile 1980'li yıllar arasında etkili olmuş bir yaklaşımdır (Kirschenbaum, 2000: 4). Değer belirginleştirme yaklaşımı öğrencilere farklı açılardan yararlar sağlar. Öğrencinin amaçlarının farkına vararak üretken olmasına, eleştirel düşünme becerilerinin belirginleşmesine, iyi ilişkiler kurmasına yardımcı olur. Bu yararlar yaklaşımın amaçlarını oluşturur (Simon, 1972: 40). Bu yaklaşım, kişinin öncelik verdiği değer farkında olmasına, kendi duygu ve düşüncelerine, zayıf ve güçlü yönlerini bilerek yaşam değerlerine sahip olmasını kapsar. Bireyin yaşam değerlerini fark etmesine, bu konuda kararlar almasına ve başarmasına destek olur (Aydın ve Gürler, 2014: 83).

2.3.3. Değer Analizi (Çözümlemesi) Yaklaşımı

Amerikan Sosyal Bilgiler Ulusal Kurulu tarafından geliştirilen değer analizi yaklaşımı (Metcalfe, 1971; akt. Bacanlı, 2006: 34), farklı tanımlama ve açıklamalara göre düşünüldüğünde kişinin kendi değerini geliştirmeye yardımcı olan, değer seçerken ve değer sorunlarını çözerken mantıksal, bilimsel araştırma sürecine dayanan değer öğretim yaklaşımıdır (Kupchenko ve Parsons, 1987). Bu yaklaşımda öğrenci gerçek veya yapay bir problem ile karşılaştığında duygulara yer vermeden mantıksal süreçleri kullanarak sorunu çözer. Bu yaklaşımda amaç değeri öğretirken düşünceyi ve dikkati ayırt etmektir (Aydın ve Gürler, 2014: 78). Değer analizi yaklaşımı öğrencilerin aktif olduğu yaklaşımdır ve değer öğretimi yapılırken onlara verilmiş veya önerilmiş bir değer yoktur, tamamen kendilerinin seçtikleri değeri öğrenirler (Ulusoy ve Dilmaç, 2015: 75). Değer analizi yaklaşımının en bariz özelliği sosyal sorunları içeren olayları

direkt veya hikâyeler aracılığıyla ele almasıdır. Ele alınan sosyal problemler arasındaki benzerlikler ve farklılıklar analiz edilirken niçin, nasıl, neden soruları kullanılır. Hikâye incelenirken ise olaylar sistemli ve mantıklı biçimde incelenir. İnceleme sonunda sağlıklı değerlere ulaşmak amacıyla kanıtlar gösterilir. Değer analizi yaklaşımı sonuca varmak için toplumsal değerler ile ilgilenir ve onları mantıksal boyutta analiz eder (Aktepe, 2010: 105). Değer analizi yaklaşımında, duygulara yer vermeyen mantıklı ve akılcı sistem yer alır. Öğrenciler ortaya yargılar, seçenekler ve muhtemel sonuçlar çıkarır (Naylor ve Diem, 1987: 352). Bu yargıları ve muhtemel sonuçları ortaya çıkarırken üst düzey bilişsel süreçler kullanılır (Doğanay ve Sarı, 2004: 362). Bu yönüyle değer analizi yaklaşımının yapılandırıcı yaklaşıma uygun bir yaklaşım olduğu söylenebilir. Yapılandırıcı yaklaşım, öğrenmenin pasif bir öğrenme süreci olmadığı, aktif ve öznel bir süreçtir (Günday ve Atmaca, 2017: 440).

Değer analizi yaklaşımında sınıf içinde yapılan tartışmalar önemli unsurlardandır. Bu yaklaşımda öğrencilerin birbirleri veya öğretmenleri ile arasında gerçekleşen diyaloglara sıkça yer verilir (Demir, 2018: 31). Bu diyaloglarda ve davranışlarda, davranışın neden yanlış veya neden doğru olduğunu tüm yönleri ile ortaya koyması gerekir. Bu yüzden okullarda değer analizi yaklaşımını kullanırken dikkat edilmesi gereken unsurlar bulunmaktadır. Bu anlamda öğretmenler geleneksel bir yöntem olan telkin yaklaşımından yani öğüt vermekten vazgeçmelidir ve sınıfta demokratik tutumları benimsemelidir. Öğrencilerin rahat ve özgür olduğu ortamlar yaratmalıdır (Çakal, 2022: 23).

Farklı araştırmacılara göre değer analizi yaklaşımının belli başlı basamakları bulunmaktadır. Hall ve Davis'e (1976) göre bunlar bir karara varmadan düşünülmesi gereken adımlardır. Bu adımlar aşağıdaki gibidir (akt. Lickona, 1977: 21):

1. Durumun açıklanması
2. Alternatifleri bulma
3. Sonuçları hesaplama
4. Sokratik araştırma
5. Karar verme.

Welton ve Mallan'a (1999: 242) göre ise bir sonuç çıkarmak için değer analiz yaklaşımında kullanılan sekiz adım vardır. Değer analizinde kullanılan sekiz aşamayı aşağıdaki gibi belirlemişlerdir. Bu aşamalar şunlardır (akt. Doğanay, 2007: 272):

1. Değer sorununu belirleme.
2. Karşılaşılan değer sorununu açıklığa kavuşturma.
3. Sorun hakkında bilgi ve kanıtlar toplama.
4. Bilgi ve kanıtların uygunluğunu ve doğruluğunu değerlendirme.
5. Olası çözüm yollarını belirleme.
6. Çözüm yollarının her birinin olası doğurgularını belirleme ve değerlendirme.
7. Seçenekler arasından birini seçme.
8. Seçilen öneri doğrultusunda davranımda bulunma.

2.3.4. Ahlaki Muhakeme Yaklaşımı (İkilem)

Ahlaki muhakeme, ahlaki gelişim, ahlaki ikilem gibi farklı isimlerin de kullanıldığı Kohlberg'in ahlaki gelişimini açıklamak amacıyla çıkardığı örnek olayların tartışılması ile değerlerin öğretilmesidir (Aydın ve Gürler, 2014: 73). Kohlberg ahlaki gelişimi üç ana başlıkta ve ikişer alt başlık altında incelemiştir. Üç ana başlık şu şekildedir: “Gelenek öncesi düzey, geleneksel düzey, gelenek ötesi düzey” (Selçuk, 2005: 112). Çocukların ahlaki akıl yürütme seviyelerinin belirlenmesi ve geliştirilmesi için ahlaki ikilem adı verilen problem durumları kullanılır. Ahlaki ikilem ilkesi, iki farklı değer çatıştığı gerçek yaşam problemidir. Doğanay'a (2012: 244) göre temel amaç öğrencinin davranışlarına kılavuzluk edilerek ahlaki ilkeler geliştirmelerine yardımcı olmaktır. Öğrencinin değerlendirme esnasında kullandığı dayanaklar, kişinin ahlaki gelişimine ilişkin bilgiler verir (Akbaş, 2014: 358).

2.3.5. Eylem/Davranış Öğrenme Yaklaşımı

Eylem/davranış öğrenme yaklaşımı, yaparak yaşayarak öğrenme ve öğretme yaklaşımı olarak bilinmektedir (Aydın ve Gürler, 2009: 89). Bu yaklaşım 1971-1972 yıllarında Jones ve Newmann tarafından geliştirilmiştir (Aladağ, 2009: 31). Bu yaklaşıma göre “bir değer kazandırılması ve geliştirilmesi için o değer öneminin bilinmesi tek başına yeterli değildir” (Tahiroğlu, 2014: 345). Bu yüzden eylem öğrenme yaklaşımda öğrenen sosyal bir aktördür. Öğrenen kendi öğrenme düzeylerine ve kapasitesine göre düzenlemeler yaparlar (Gombert, 1990: 15). Bireyin çevresiyle etkileşim içinde olduğu eylem öğrenme, insanın kendini gerçekleştirme sürecidir. Bu yaklaşımda birey önce sorunun farkına vararak eyleme geçip geçmeyeceğine karar verir ve uygun eylemi gerçekleştirir. Bu durum eylemin ortaya çıkmadan zihinsel bir

süzgeçten geçtiğini göstermektedir. Bu yönüyle eylem öğrenme yaklaşımı değer analizi yaklaşımına benzemektedir (Demir, 2018: 35).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın çalışma grubu, verilerin toplanması, verilerin analizi başlıklarına yer verilmiştir.

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu çalışmada masal anlatıcılığı uygulamalarını değer analizi yaklaşımı çerçevesinde incelemek üzere nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemi “bireylerin süreçlerin, olguların hakkında, deneyimlerin, davranışların, faaliyetlerin tanımlandığı; niyetlerin isteklerin, değerlerin, fikirlerin içinde yer aldığı; duyguların yansıtılabildiği, bilgilerin, inançların ve kanaatlerin ayrıntılı bir şekilde aktarılabildiği...” bir yöntemdir (Kümbetoğlu, 2005: 43). “Nitel araştırma dünyadaki gözlemcinin yerini tespit eden konumlandırılmış bir aktivitedir. Nitel araştırma, dünyayı görünür hale getiren bir dizi yorumlayıcı, materyal uygulamalarından oluşur. Bu uygulamalar dünyayı dönüştürür. Bu uygulamalar dünyayı; alan notları, mülakatlar, konuşmalar, fotoğraflar, kayıtlar ve kendinize yazdığınız notları içeren bir temsiller serisine dönüştürür” (Creswell, 2023: 43). Araştırmada nitel veri toplama yöntemlerinden biri olan doküman incelemesine başvurulmuştur. Araştırmada incelenen olgu veya olaylarla ilintili bilgiler içeren yazılı belgelerin ayrıntılı olarak taranması ve bu bilgilerden yeni bir bütünlük oluşturulması, doküman/metin analizi olarak adlandırılır (Creswell, 2017). Bu yöntemin en büyük avantajı, yazılı kaynakların yanı sıra; ses, video ve fotoğraf gibi görsel ve işitsel materyallerin de araştırmalarda kullanılabilmesidir. Böylelikle yüz ifadeleri, vücut hareketleri, mimikler ve işitsel duyular gibi sözselsel olmayan davranışlar da araştırmaya veri olarak dâhil edilebilecektir (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

3.1.1. Araştırmanın İnceleme Materyalleri

Bu çalışma sosyal platformlarda masal anlatıcılığı yapan kişilerin uygulamalarını kapsamaktadır. Bu amaçla araştırmada inceleme materyali, Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü ile UNESCO Türkiye Millî Komisyonu iş birliğinde yürütülen “Anadolu Masaları Projesi” resmî Youtube kanalından oluşturulmuştur. Bu platformda öğrencilerin yaptığı resimlerle videolaştırılan masal seslendirmeleri, animasyonlar, masal şarkıları ve masal anlatıcısı öğretmenlerin anlatım videolarından

oluşan içerikler bulunmaktadır. Toplamda 309 masal bulunan kanalda oynatma listelerinden masal anlatıcılığı eğitimi almış öğretmenlerin anlattığı 75 masaldan seçkiler oluşturulmuştur. Seçkiler arasında aynı masalların farklı içerikleri çıkarılmıştır. Toplamda 52 masal tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilmiş ve doküman analizi yöntemi ile incelenmiştir. Bu masallar Ek.1’de sunulmuştur.

3.1.2. Verilerin Toplanması

Araştırmada verilerin toplanmasında Ersoy ve Şahin (2012) tarafından geliştirilen “Etkinlik Kriterleri Çizelgesi”nden yararlanılmıştır. Bu çizelge sekiz madde olarak belirlenmiş değer analizi yaklaşımının maddelerine paralel olarak dokuz madde olarak hazırlanmıştır. Çizelgede yer alan dokuz madde ana temalar olarak belirlenmiştir.

Bu temalar şunlardır:

1. Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.
2. Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.
3. Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.
4. Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.
5. Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerün öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.
6. Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.
7. Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.
8. Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.
9. Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.

Çizelgede yer alan temalar doğrultusunda örnek masalların bir karşılığa sahip olup olmadıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca incelenen masalların değer analizi yaklaşımına uygunluğu konusunda Welton ve Mallan (1999) tarafından belirtilmiş olan değer analizi yaklaşımının aşamaları dikkate alınmıştır. Böylece problem durumu doğrultusunda incelenen masalların değer analizi yaklaşımı çerçevesinde nasıl bir yapı

gösterdiğine iki aşamalı olarak ulaşılmaya çalışılmıştır. Welton ve Mallan (1999) belirtilmiş olan değer analizi yaklaşımının basamakları şu şekildedir:

1. Değer sorununu belirleme
2. Karşılaşılan değer sorununu açıklığa kavuşturma
3. Sorun hakkında bilgi ve kanıtlar toplama
4. Bilgi ve kanıtların uygunluğunu ve doğruluğunu değerlendirme
5. Olası çözüm yollarını belirleme
6. Çözüm yollarının her birinin olası doğurgularını belirleme ve değerlendirme
7. Seçenekler arasından birini seçme
8. Seçilen öneri doğrultusunda davranımda bulunma (Doğanay ve Sarı, 2004: 362).

3.1.3. Verilerin Analizi

Doküman analizi tekniği kullanılan bu çalışmada, veriler betimsel analiz tekniği ile incelenmiştir. Betimsel analizde “elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır” (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 256). Betimsel analiz tekniğinin yorumlamaya dayalı olması sebebiyle güvenilirlik ve geçerliği arttırmak için çalışmalar yapılmıştır. Araştırmanın iç geçerliğini (inandırıcılığını) sağlamak için araştırma ile benzerlik taşıyan çalışmalardan faydalanılmıştır. Bununla beraber temaları karşılayacak alıntılara yer verilmiştir. Araştırmanın dış geçerliliğini arttırmak amacıyla verilerin toplanması ve çözümlemesine ayrıntılı bir şekilde yer verilmiştir. Güvenirliği arttırmak amacıyla örnekleme seçimleri rastgele yapılmıştır ve analiz süreci ayrıntılı şekilde açıklanmıştır. Temalar belirlenirken iki farklı araştırmacının çalışması ele alınarak veriler iki kez analiz edilmiştir. Çalışmada “Etkinlik Kriteri Çizelgesi”nde yer alan dokuz madde ana tema olarak belirlenmiştir. Bu ana temalar doğrultusunda masalarda bu temaların bulunma durumlarına göre “Var” veya “Yok” seçeneği işaretlenmiştir. İncelenen örnek videolarda ana temalara karşılık bulunan kısımların dakika ve saniyeleri gösterilmiştir. Yapılan tespitler sonucunda masallar M1, M2, M3... şeklinde adlandırılarak frekans değerleri yazılmıştır. Frekans değerlerinden hareketle “Var” değeri yüksek olan masallar, değer analizi yaklaşımının basamaklarını taşıdığı kabul edilerek bu yaklaşıma uygun bulunmuştur. Uygun bulunan masallar Welton ve Mallan (1999), tarafından belirtilmiş olan değer analizi yaklaşımının aşamalarına göre masalda verilen değere ulaşmak amacıyla basamaklara ayrılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Masal anlatıcılığı uygulamaları, alt problemler doğrultusunda değer analizi yaklaşımı çerçevesinde incelenerek bulgulara ulaşılmıştır.

4.1. SOSYAL PLATFORMLARDA YER ALAN MASAL ANLATICILIĞI UYGULAMALARI DEĞER ANALİZİ YAKLAŞIMINA GÖRE HANGİ KARŞILIKLARA SAHİPTİR?

Birinci alt problem doğrultusunda Ersoy ve Şahin'in (2012) "Etkinlik Kriterleri Çizelgesi" ne göre değerlendirilmesi ile elde edilen bulgular aşağıdaki gibidir:

Tablo 4.1. Koca Nine ile Tilki Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.		
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.	X	
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için "farklı bir durumda nelerin olabileceği" sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.	X	

Tablodan hareketle nine ve tilki arasında yaşanan durum örnek olay aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığının göstergesidir. Tilkinin nineden izin almadan sütünü içmesi durumu değer sorunu açık ve anlaşılır kılmaktadır.

"...Tilki yavaş yavaş yaklaşmış bakraca... Başlamış sütü içmeye... Bunu gören Koca nine bağırır "seni gidi hain tilki, seni gidi kurnaz tilki..." (3:55)

Tilkinin hırsızlık davranışı ve bu davranışı sonucunda almış olduğu ceza, değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.

"...Tilki kaçacağım derken nine öfke ile tutacağım derken kuyruk kalmış ninenin elinde..." (4:12)

Tilkinin yapmış olduğu kötü davranış öğrencilerin değerlendirme, analiz etme gibi bilişsel süreçlerini harekete geçirdiği için eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.

“...Günlerdir sütümü içiyorsun sütümü getir kuyruğunu vereyim demiş...” (4:50)

Tilkinin problemin çözümü için derenin etrafındaki çöpleri temizlemesi öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadelerdendir.

“...Dere tamam demiş ama bir şartla şu halime bak her tarafım çer çöp şu etrafı bir toparla temizle sana su vereceğim...” (9:07)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Koca Nine ve Tilki” masalında 5 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.2. Mercan Kız Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılabilir.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır	X	
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerinin önemini keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle padişahın oğlunun yaptığı hata, örnek olay aracılığıyla değer eğitiminin yapıldığının göstergesidir. Masalda yaşlı kadının padişahın oğluna beddua etmesi ve padişahın oğlunun yaşadığı durumlar değerle ilgili sorun açık ve anlaşılır kılınmıştır.

“...yaşlı bir kadıncağız çeşmeden su doldururken bizim haylaz oğlan çekmiş yayı bırakmış oku çat diye kırmış kadının testisini...” (1:32)

“...İlahi çocuklar benden kurtuldunuz ama alın yazınızdan kurtulamayasınız yedi yıl hasretlik çekip kavuşamayasınız diye beddua etmiş...” (5:33)

Masalda yer alan sorular dikkate, düşünmeye ve ayırt etmeye yöneliktir.

“...Padişah bu kuşun hikmeti ne ola ki? ...” (9:21)

“...Hey sen ne yaparsın orda?” (7:23)

Tablodan yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Mercan Kız” masalında 3 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.3. Küllü Fatma Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılmalıdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır		X
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değer öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle Küllü Fatma'nın kız kardeşleri ile yaşamış olduğu sıkıntılar örnek olay niteliği taşımaktadır. Kız kardeşlerinin ona kötülük yapması ve bu kötülükler sonucunda cezalandırılmaları örnek olay aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığının göstergesidir.

Masalda kötülük, kandırma, yalan söyleme gibi unsurlara yer verilmesi değer sorununu açık ve anlaşılır kılmıştır.

“...Yolda iki kardeş Küllü Fatma'ya bir tılsım edivermişler o anda Küllü Fatma bir kuş olup pır uçuvermiş...” (8:55)

“...Derken ablalardan biri hemencecik giyinmiş süslenmiş püslenmiş yüzüne bir örtü örtmü...” (9:01)

Masalda yer verilen değerlendirme ifadeleri eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yöneliktir.

“...Annem günlerdir yok siz birde böyle hazırlandınız düğüne mi gidiyorsunuz...” (3:08)

Tablo 4.4. Eş Eşini Bulmayınca Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.	X	
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın önemini keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.	X	

Tablodan hareketle kurbağanın kendine denk olmayan bir arkadaş seçmesi sonucunda yaşamış olduğu sorunlara masalda yer verilmesi örnek olay aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir. Masalda kurbağanın yaşadığı değer sorununa açıkça yer verilmiştir.

“...Şimdi hemen bir ip bulup geleyim demiş...” (2:09) “...İpin bir ucunu kendi ayağına bir ucunu da kurbağanın ayağına bağlamış...” (2:14)

“... Kurbağa hep bu başıma gelenler dengi olmayan fare ile arkadaş olmamdan demiş...” (3:00)

Kurbağanın yaşadığı olay üzerinden olaylardan ders çıkarma, değerlendirme, analiz etme gibi eleştirel düşünme becerisi kazandırmaya yönelik ifadeler bulunmaktadır.

Masalda yer alan problem çözme yöntemi günlük yaşama yardımcı olacak niteliktedir.

“...İnsanlar ee davul bile dengi dengine eş eşini bulmayınca halimiz yaman olur demiş...” (3:07)

Masalda dikkate, düşünmeye ve ayırt etmeye yönelik sorulara yer verilmiştir.

“...sonunda arkadaş kurbağaya söyle demiş ben her gün ırmağın kenarına geliyorum ama seni bulup sesini işitemiyorum nasıl bir yol izleyelim ki geldiğimde hemen seni bulayım...” (1:34)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Eş Eşini Bulamayınca” masalında 5 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.5. Tembelhane Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılmalıdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır	X	
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.	X	
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerlerin öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.	X	
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.	X	

Tablodan hareketle çalışkanlık değerinin zıttı olan tembellik kavramının bir olay üzerinden anlatılması örnek olaya açıkça yer verildiğinin göstergesidir. Değer sorunu olan tembellik açıkça belirtilmiştir ve olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.

”...Padişahın zamanında ülkedeki tembellerin sayısı çoğalmaya başlamış...”
(1:30)

Masalda dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır

“... Padişahım tembeller çoğaldı ne yapalım? ...” (1:42)

Masalda yer alan olay öğrencilerin akıl yürütmesine, değerlendirme ve analiz yapmasına katkı sağlayacak şekildedir bu yüzden eleştirel düşünme becerisine yönelik ifadeler yer almaktadır.

“...Padişahım tembel evi doldu taşı gerçekten tembel olmayan insanlarda gelmeye başladı...” (2:12)

Padişahın tembel evi yaptırması sonucunda tembel olan olmayan herkesin oraya gitmesi ve zor durumla karşılaştıklarında hepsinin kaçması farklı durumlarda neler olacağına yönelik ifadelerdendir.

“...Bunun üzerine padişah bir ateş koyuverin kaldıkları yere tembel olmayanlar kaçar, gerçekten tembel olanlar belli olur...” (2:21)

Masal çalışmanın ve alın terinin önemine değinmesi günlük yaşamda uygulanabilecek ifadelerdendir.

“...Tembeller yaptıklarından utanmışlar... Padişah hepsine birer iş vermiş onlarda çalışıp alın teri dökerek kazanmanın tadına varmışlar...” (3:55)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Tembelhane” masalında 7 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.6. Ayağına Diken Batan Serçe

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılardır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.	X	
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.	X	
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle minik serçeye karşılaştığı herkesin söz vermesi ancak bu kişilerin sözünü tutmayarak serçeyi küçümsemesi değer sorununa açıkça yer verildiğinin göstergesidir. Masalda minik serçenin yaşadığı değer sorununa açıkça yer verilmiştir. Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.

“...Minik serçenin ayağına diken batmış...” (1:09)

“...Nine serçenin farkına bile varmadığı bir anda dikenini çıkarıvermiş...” (2:03)

“...Nine bu dikenimi sakla...” (2:13)

“...Nine tamam demiş, söz vermiş ona...” (2:25)

“...Atıvermiş dikenini ateşe...” (2:45)

Masalda düşünmeye ve ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır. Sorular değer sorununu olan küçümseme, sözünde durmama gibi sorunları bulma ve farklı sonuçlar çıkarmaya yöneliktir.

“...Bu küçükçük diken minik serçenin ne işine yarayacak ki... “ (2:40)

“...Çoban kardeş ekmeğimi ne yaptın...” (4:19)

“...Nerede benim koyunum...” (5:59)

Masalda serçenin yaşamış olduğu olaylar üzerinden çıkarımlar ve değerlendirme yapılması eleştirel düşünmeye yönelik ifadeler yer verildiğini göstermektedir.

“...Düğün sahibi birazcık küçümseyerek içinden gülmüş minik serçeye de bakın hele...” (5:14)

“...Gökten üç elma düşmüş biri anlatana, biri dinleyene, biride emanetine sahip çıkan herkese...” (7:49)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Ayağına Diken Batan Serçe” masalında 5 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.7. Hiçbir Şeyi Beğenmeyen Güzel Kız

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılabilir.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.	X	
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.	X	
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerlerin önemini keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.	X	

Tablodan hareketle hiçbir şeyi beğenmeyen kızın yaşadıkları üzerinden örnek olaya yer verilmiştir. Kızın kibirli ve hiçbir şeyi beğenmemesi değer sorununu açıkça göstermiştir ve bu olay üzerinden değer aktarımı yapılmıştır.

“...Bu kız kimseyi beğenmezmiş küçümsermiş herkesi, kibirliymiş biraz...” (1:10)

Masalda dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.

“...Acaba kimi beğendi de evlendi diye...” (2:00)

Masalda sorulan sorular değer sorununu bulma ve olayları değerlendirmeye yöneliktir. Kızın kimseyi beğenmemesi ve hep daha iyisini araması ancak sonunda çokta iyi olmayan biriyle evlenmesi olaydan farklı sonuçlar çıkaracak niteliktedir.

“...Ya sen yıllar önce kimseleri beğenmezken bu adamla neden evlendin...”
(2:39)

Masalda akıl yürütme, analiz ve değerlendirmelerin kullanıldığı ifadeler yer verildiği için eleştirel düşünme becerisine yönelik ifadeler yer almaktadır.

“...küçümsermiş, kibirliymiş biraz, o böyle seçici oladursun...” (1:14)

“...Kibir insanın gözlerini kör edermiş meğer...” (3:59)

Masalda günlük yaşama yardımcı olacak “fazla seçici olmama, gönül gözüyle bakma, kadir kıymet bilme” gibi ifadeler yer verilmiştir.

“...İnsan hayattaki bütün güzellikleri görebilirmiş gönül gözüyle bakmasını bilirse eğer...” (3:51)

“...Sahip olduklarının kadrini kıymetini bilip mutlu olmuşlar...” (4:10)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Hiçbir Şeyi Beğenmeyen Güzel Kız” masalında 6 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.8. Ayşe, Fatma Kuzular

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılmalıdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.		X
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerlerin öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle anne koyunun yavrularına yaptığı uyarı örnek olay aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir. Kurdun, yavruları çeşitli yöntemler ile kandırması değer sorununun açık ve anlaşılır bir şekilde yer verildiğinin göstergesidir.

“...Anne koyun yavrularını uyarmış, yavrularım sakın benden başkasına kapıyı açmayın...” (2:02)

Değerlendirme ve akıl yürütme ifadelerinin kullanılması eleştirel düşünme becerisi kazandırmaya yöneliktir. “...Yavrularım sakın benden başkasına kapıyı açmayın...” (2:03)

“...Fatma hayır sen bizim annemiz değilsin... Ayşe annemizin sesi çok incedi...” (3:00)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Ayşe, Fatma Kuzular” masalında 3 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.9. Konuşan Kaval Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılabilir.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.		X
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle ablaların kardeşlerini kıskanması ve ona yardım etmemeleri örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığının göstergesidir. Kötülük, kıskançlık gibi değer sorunlarına açıkça yer verilmiştir.

“...kızın gümüş tasının çok değersiz olduğunu bilmelerine rağmen yine de onu çok kıskanıyorlarmış...” (7:45)

“...kızların sadece yüzü değil kalpleri de çok kötüymüş...” (2:16)

“...Gümüş tasını bir gün düşürsün diye bakıyorlarmış...” (8:08)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Konuşan Kaval Masalı” masalında 2 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.10. Sesini Kaybeden Orman Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılmalıdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.		X
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle adamın istediği mor elmaya ulaşmaya çalışırken ormana zarar vermeden hareket etmesi ve her canlıya önem göstermesi örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığının göstergesidir. Adam isteğine ulaşmaya çalışırken yanlışlıkla ormanı yakması sorununa açık ve anlaşılır bir şekilde değinilmiştir.

“...Tam elmayı alacağı sırada elmayı tırtıla bırakmış, nasip senin demiş...” (5:12)

“...Varmış türkülü ormana parmaklarının ucunda girmiş hiçbir canlıya zarar vermemek için...” (4:01)

“...Heybesinden çıkarmış mumunu dallara bakmış... Parlayan mor elmayı görmüş kapmış eliyle... Koşa koşa ormandan ayrılırken mumundan çıkan küçücük bir kıvılcım bir salkım söğüdün saçını tutuşturduğunu fark edememiş...” (6:23)

Masalda farkına varma ve değerlendirmeye yer verilmesi eleştirel düşünme becerisine yer verildiğinin göstergesidir.

“...En çokta bizim adam üzgünmüş sebebi benim diye...” (7:38)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Sesini Kaybeden Orman Masalı” masalında 3 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.11. İmdi Dede Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.		X
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle İmdi Dede'nin hayvanları sevmemesi değer sorununa açıkça yer verildiğinin göstergesidir. İmdi Dede ile çırakları arasında geçen olaylar sonucunda dedenin kediyi içeri alması ve bir daha üşüyen hiçbir kediyi dışarıda bırakmaması, örnek olayına yer verilerek bu olay üzerinden değerler eğitimi yapılmıştır.

“Hayvanları sevmemiş sevmediği içinde burada kedi istemiyorum çocuklar onu hemen dışarı bırakın...” (1:05)

“...Çıraklardan biri kediyi camın ardına koymuş... Diğeri de camın arkasına saklanmış...” (1:16)

“... O günden sonra nerede üşüyen bir kedi görse yanına almış...” (1:55)

Masalda değerlendirme, çıkarım yapma gibi ifadeler eleştirel düşünme becerisini kazandırmaya yöneliktir.

“... İmdi dede İmdi dede sen orada sıcacık dükkânında otururken ben burada üşüyüp donayım mı imdi ...” (1:28)

“... O günden sonra nerede üşüyen bir kedi görse yanına almış...” (1:55)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “İmdi Dede Masalı” masalında 3 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.12. Bit Hatun ve Pire Bey Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılabilir.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır		X
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerlerin önemini keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle pirenin arkadaşı bit'i kurtarmak için yaptıkları örnek olay aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir. Yardım etmenin karşılığında herkesin bir şeyler istemesi değer sorununu açık ve anlaşılır bir şekilde göstermiştir.

“...Pire bey hiç zorlanmadan hop karşıya geçiş ama bit hatun o kadar kolay geçememiş suyun içine düşmüş, çırpınmış, pire beyden yardım istemiş...” (1:56)

“...Pire bey nasıl yardım bulabilirim diye etrafına bakmış... Çalı kardeş ne olur çırpından biraz ver arkadaşımı kurtarayım...” (2:31)

Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.

“...Ne olur bana yardım et arkadaşım beni buradan çıkar... Pire bey panikle nasıl yardım bulabilirim diye etrafına bakmış...” (2:28)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Bit Hatun ve Pire Bey Masalı” masalında 3 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.13. Aslan ile Fare Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.		X
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.	X	
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.	X	

Tablodan hareketle masalda örnek olay, aslanın diğer hayvanları küçümseyip kendini beğenmesi ve aslan zor duruma düştüğünde farenin ona yardım etmesi durumudur. Değer sorunu olan küçümseme, kendini beğenme gibi kavramlara masalda açıkça yer verilmiştir.

“...Aslan bir gün diğer hayvanları yanına toplamış ve demiş ki ben hepinizden cesurum, bu ormandaki en güçlü hayvan benim, hiç biriniz beni yenemezsiniz demiş...” (1:28)

“...Hayvanlar aslanın kendilerini küçümsemesine üzölmüşler...” (1:51)

Masalda değerlendirme, çıkarım yapma ifadeleri eleştirel düşünme becerisi kazandırmaya yöneliktir.

“...Fare bir gün benimde sana bir iyiliğim dokunur demiş aslan bu duruma kahkahalarla gülmüş...” (2:17)

Masalda değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için farklı bir durumda nelerin olabileceğine yer verilmiştir. Aslan fareyi küçümsemesine rağmen fare ona iyilik yapmıştır.

“...Fare ormanda dolaşırken bir inilti sesi duymuş birde baksın ne görsün bizim aslan tuzağın içinde debeleniyor... Fareler aslanı kurtarmak için fileyi kemirmeye başlamışlar...” (2:43)

Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır. Masalda aslanın fareyi küçük ve güçsüz görmesi ancak farenin aslanı düştüğü ağdan kurtarması sonucunda aslan çok pişman olmuştur.

“...Aslan fareye çok teşekkür etmiş... Fareyi küçümsediği için çok pişman olmuş...” (3:47)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Aslan ile Fare Masalı” masalında 5 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.14. Avcı Ahmet Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılmalıdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.	X	
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.	X	
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle Avcı Ahmet’in annesinin sözünü dinlememesi sonucunda yaşamış olduğu sorunlar değer sorununu açık ve anlaşılır olduğunu göstermektedir. Annesinin öğütler vermesi örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir.

“...Avcı Ahmet anacığının sözünü dinlememiş...” (4:03)

“...Bak oğlum kurtların yeri değil buralar al götür buradan...” (5:06)

“...Dinlemedin ana sözü...” (6:06)

Masalda yer alan sorular dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yöneliktir.

“...Oğluna demiş ki ah oğul canım oğul evde kurt beslenir mi? Koyun sürün var senin kurda sırt yaslanır mı? ...” (3:53)

Annesinin Avcı Ahmet’e sorular üzerinden uyarılarda bulunması değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.

“...Avcı Ahmet yaptığı hatayı o an anlamış anacığının elini öpüp ondan af dilemiş. Ana duası alan Avcı Ahmet’in sürüsü bereketlenmiş...” (6:13)

Masalda değerlendirme, çıkarım yapma, analiz etme gibi öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.

“...Ah oğul ah hiç kurttan dost olur mu? ...” (6:06)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Avcı Ahmet Masalı” masalında 5 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.15. Kayısı Ağacındaki Kısmet

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır		X
4	Sorular değer sorunu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değer öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle kızların, padişahın oğlunu kandırması durumu örnek olay aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını ve değer sorunu açık ve anlaşılır olduğunu göstermektedir.

“...Küçük bacım sen padişahın karısı eve geldiğinde karşısına çıkmayacaksın. Kapı aralığından serçe parmağını göstereceksin... Bizim bacılar o buruş buruş serçe parmağı genç kız parmağına dönüştürmüşler...” (3:18)

“...Padişahın oğlu kızın yüzünü açtığında birde ne görsün buruş buruş bir surat... Padişahın oğlu kendisinin kandırıldığını hissederek bizim kızını pencereden atıvermiş...” (5:02)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Kayısı Ağacındaki Kısmet” masalında 2 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.16. Şifalı Bal Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır		X
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerlerin öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle adamın eşinin hastalanması ve çareyi dilenci adamın bulması örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir. Adam, tarlasında bulduğu küpün içinden bal çıkmasından dolayı kendini bahtsız hissetmiş ancak karısı bu bal sayesinde hastalıktan kurtulmuştur. Bu durum değer sorununa açıkça yer verildiğinin göstergesidir.

“...Kapıya bir dilenci gelmiş. Karnım çok aç bana bir parça ekmek ver deyip adamdan ekmek istemiş. Adam dilenciye içeri almış bir parça ekmek vermiş...” (4:23)

“...Dilenci, adama izin verirsen teyzeye birde ben bakayım demiş. Yaşlı adam gülmüş o kadar hekim baktı anlamadı sen mi anlayacaksın derdini...” (5:00)

Masalda değerlendirmeye yer verilmesi eleştirel düşünme becerisi kazanmaya yönelik ifadeye yer verildiğini göstermektedir.

“...Bizde de ne baht var arkadaş başkaları altın bulur. Bizim sandıktan çıka çıka bir kavanoz bal çıktı...” (2:53)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Şifalı Bal Masalı” masalında 3 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.17. Pembe Hatun ve Esmâ Hatun

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.		X
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.	X	
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle Pembe Hatun ve Esmâ Hatun’un kedilere göstermiş oldukları davranış şekilleri örnek olay üzerinden değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir. Esmâ Hatun’un kötü, küçümseyici davranışları değer sorunu açık ve anlaşılır şekilde yer verildiğini göstermektedir.

“...Pembe Hatun kediye senin kapı açan ellerine kurban olayım...” (2:11)

“...Esmâ Hatun kapıyı açan kediyi görünce yüzünü buruşturmuş... Kendini beğenmiş bir ifadeyle siz bu eve kurban olarsınız nerde bu evin hanımı... İstemeye istemeye para ve altın için kedilerle vakit geçirmiş, ne pis şeyler bunlar diye söylenmiş...” (4:03)

Masalda iyilik değeri ve bu değerin zıttı olan kötülük kavramı hakkında bilgi verilmiştir. Değerin öneminin keşfedilmesi için farklı bir durumda nelerin olabileceği gösterilmiştir.

“...Kediler Pembe Hatun’a altınları Esmâ Hatun’a ise kara bulutları layık görmüşler...” (5:07)

Masalda çıkarım yapma ve değerlendirme ifadelerinin bulunması eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yöneliktir

“...Böylece kendini beğenmişliğinin ve hırsının cezasını çekmiş...” (5:23)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Pembe Hatun ve Esmâ Hatun” masalında 4 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.18. Bilginin Değeri Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır	X	
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.	X	
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerin öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.	X	
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.	X	

Tablodan hareketle, çiftçinin oğlunu şehre gönderip altın kazanmasını istemesine karşın oğlu bütün parasını ilim öğrenmek için harcamıştır. Bunun sonucunda öğrendiği ilim hem hayatını kurtarmış hem de onu zengin etmiştir. Masalda verilen olay ilim öğrenmenin para kazanmaktan daha değerli olduğunu örnek olay üzerinden değer aktarımı yaparak anlatmaktadır.

“...Okulun kütüphanesinde çok değerli bilgiler edinmiş. İyi bir satranç ustası olarak köyüne geri dönmüş...” (2:12)

“...Padişah dürüst biriymiş...” (8:26)

“...Bu hazine ile bu makam bilgim ve ilmim sayesinde geldi...” (9:25)

Masalda kervancı başının genç adama kötülük yapması, kandırması değerle ilgili soruna açık ve anlaşılır şekilde yer verildiğini göstermektedir.

“...Kervancı başının gözleri parlamış nasıl olsa bu çocuğa ihtiyacımız yok diye onu orda bırakıp gitmişler...” (4:42)

Masalda dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.

“...Altınları ne yaptın, unutmadın değil mi? Dünyada ki en değerli şey altındır...” (2:23)

“...Oğlan biraz boynunu bükmüş hiç altınım yok ama ilim öğrendim demiş. Bunlarla nasıl para kazanacaksın? Demiş babası...” (2:30)

“...Babası yine sormuş altınlarını arttırdın mı? ...” (3:16)

“...Genç adam yola düşmüş. İçine de bir kurt düşmüş bu mektupta ne yazıyormuş acaba...” (6:07)

Masalda kandırma, kötülük yapma değer sorunlarına yer verilmiştir. Olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma yönelik ifadeler yer verilmiştir.

“...Bilim sayesinde daha iyi ticaret yapacağım...” (2:47)

“...Evet, ben kuyunun dibinde bıraktığın ve hileler yaptığın adamım ve olanları çevresindekilere anlatmış, oradakiler adamın kötü biri olduğuna kanaat getirmiş...” (8:46)

Masalda genç adamın yaşadıkları üzerinden değerle ilgili konularda bilgi verilmiştir. Değerin önemini keşfedilmesi için farklı bir durumda nelerin olabileceğine yönelik ifadeler yer almaktadır.

“...Cin uyanmış, yıllardır burada bu hazineyi bekliyorum, sen geldin ve bu güzel müziğinle beni uyandırdın...” (5:22)

“...Mektubu açmış ve o anda okuma yazma bildiği için çok mutlu olmuş...” (6:16)

Masalda değerlendirme, çıkarım yapma ve analiz etme gibi eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.

“...Babacım çok güzel müzik aleti çalmayı öğrendim babası sinirlenmiş bununla nasıl para kazanmayı düşünüyorsun demiş...” (3:30)

“...Bu hazine ile bu makam bilgim ve ilmim sayesinde geldi...” (9:28)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Bilginin Değeri” masalında 7 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.19. Sihirli Yüzük

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılabilir.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.	X	
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerlerin öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle oğlana, babasının ata yadigârı yüzüğü vermesi ve oğlanın bu yüzüğe yeterince değer vermemesi, kendilerine ait olmayan bir hazineyi almaları ve bu yüzden başlarına kötü olayların gelmesi örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir. Masalda sabır değerine açık ve anlaşılır bir şekilde yer verilmiştir.

“... Senin yüzüğü hırsızlar çaldı...” (3:37)

“...Derler ki Allah sevdiği kulunu ya nimetle ya musibetle sınırmış. Nimetin imtihanı şükür musibetin imtihanı ise sabırdır. Başlarına gelene sabretmişler ellerinde kalana şükretmişler...” (9:17)

“... Bak evlat benim ayağım çukurda bu ata yadigârı yüzüğü sakla uğurludur kıymetini bil...” (1:26)

“...Yüzüğü eline almış evirmiş, çevirmiş... Koymuş bir kenara koyduğu yerde unutmuş...” (1:47)

Masalda dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.

“... Ata yadigârı yüzüğü ne ettin? ...” (3:09)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Sihirli Yüzük” masalında 3 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.20. Padişahın Hasırcı Oluşu

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.	X	
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.	X	
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerlerin öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle padişahın hasırcının kızıyla evlenmek istemesi ancak adamın padişaha mesleği olmadığından kızını vermemesi örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir.

“...Bir meslek öğrenip gelersen ancak o zaman kızımı sana veririm demiş...”
(3:10)

“...Padişahlığına tahtına güvenmeyeceksin, her şartta karnını doyurmayı bileceksin...” (5:34)

Masalda dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.

“...Söyle bakalım senin mesleğin nedir ne iş yaparsın? ...” (2:37)

“...Ya bir gün padişahlığın sona ererse elinden giderse kızıma nasıl bakacaksın? ...” (2:53)

Masalda değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konulara yer verilmiştir.

“...Ee damat gördün mü bak dünyanın bin bir türlü hali var. Padişahta olsan bir meslek sahibi olacaksın düşmez kalkmaz bir Allah...” (5:20)

Masalda yer alan değerlendirme, çıkarım yapma ifadeleri eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yöneliktir.

“...Ya bir gün padişahlığın sona ererse elinden giderse kızıma nasıl bakacaksın? ...” (2:48)

“...Derler ki padişah olsan da bu dünyada senden huzurlusu da vardır bu dünyada bir hasır üstünde uyusa da...” (5:40)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Padişahın Hasırcı Oluşu” masalında 5 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.21. Tilki ile Leylek Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır		X
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.	X	

Tablodan hareketle tilkinin leyleği misafir etmesi ancak onun özelliklerini dikkate almayarak yemek sunması, leyleğin yemek yiyemeyerek sofradan aç kalkması örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir.

“... Oysa onun uzun gagası tabaktan yemeye hiç müsait değilmiş. Tilki başlamış yemeye... Leylek ne yaparsa yapsın ağzına tek lokma girmemiş...” (1:44)

“...Gagasını çömleğin içine her soktuğunda yemek alabilen leyleğin aksine tilki burnunu ne kadar sokarsa soksun yemek alamamış...” (3:28)

Masalda leyleğin tilkiyi evine davet etmiştir ve tilkinin evinde yaşamış olduğu sorunları ona göstermek istemiştir. Bu sayede tilki, leylek ile duygudaşlık kurmuştur. Bu da değer sorununun açıkça verildiğini göstermektedir.

“...Ben senin şuanda ne hissettiğini çok iyi anlıyorum demiş...” (4:18)

“...Hem leylek tilkiyi hem de tilki leyleği anlayabilmiş...” (4:26)

Masalda değerlendirmeye analiz etmeye, düşünmeye ve problem çözmeye yönelik ifadeler eleştirel düşünme becerisi kazandırmaya yöneliktir.

“... Leylek gitmiş ama bir yandan da düşünmüş bu niye böyle oldu neden böyle oldu diye kendine dert edinmiş...” (2:29)

Masalda günlük yaşam problemlerini çözmeye yönelik ifadeler yer verilmiştir.

“...Biri arkadaşlarına ikinci şansı tanıyan bütün güzel insanlara...” (4:56)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Tilki ile Leylek Masalı” masalında 4 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.22. Helvacı Güzeli Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.	X	
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle tarak ustasının kızını komşusuna emanet etmesi, komşusunun onu kıskanması, komşusunun yalan söylemesi ve iftira atması örnek olay aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir. Masalda değer sorununa açıkça yer verilmiştir.

“...Bizim bu komşu epeydir bizim tarak ustasının zenginliğini kıskanırmış...” (3:13)

“...Bizim vezirde hain planların peşine düşmüş. Uzun zamandır padişahı pek kıskanırmış...” (7:28)

Masalda dikkate yönelik soru yer almıştır.

“...İn misin cin misin? ...” (5:18)

Masalda çıkarım yapma, değerlendirme ifadeleri eleştirel düşünme becerisini kazanmaya yöneliktir.

“...Siz bilmez misiniz emanetin ne kadar önemli olduğunu ona gözünüz gibi bakmanız gerektiğini...” (2:21)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Helvacı Güzeli Masalı” masalında 4 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.23. Kara Kedi ve Üç Kız Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.		X
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.		X
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır		X
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle masalda hiçbir temaya karşılık bulunamamıştır.

Tablo 4.24. Helal Mal Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.		X
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle semercinin karısı, semerciye sormadan semeri bir başkasına vermiştir. Semerle beraber içindeki tüm altınlarda gitmiş ancak semeri alan kişi geri getirince altınlarını geri alabilmişlerdir. Masalda örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır ve yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.

“...Semercinin karısı ona demiş ki eşimin bir semeri var onu sana verir mi vermez mi bilmiyorum... Adam kadına üç dört misli fazlasıyla para vermiş... Kadın yok dese de adam dinlememiş gitmiş...”(1:52)

Masalda çıkarım yapmaya, değerlendirmeye yer verilmesi eleştirel düşünme becerisi kazanmaya yöneliktir.

“...Nasip ise gelir yemenden nasip değil ise ne gelir elden...”(4:49)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Helal Mal Masalı” masalında 3 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.25. Keloğlan ve Devanası

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.		X
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılmalıdır.		X
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.		X
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerlerin öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle masalda hiçbir temaya karşılık bulunamamıştır.

Tablo 4.26. Nohut Oğlan Masal Anlatımı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.		X
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılmalıdır.		X
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.		X
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerlerin öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle masalda hiçbir temaya karşılık bulunamamıştır.

Tablo 4.27. Kurt ile Üç Öküz

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.		X
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.	X	

Tablodan hareketle kurdun, üç öküzü kötülük yapması, onları kandırması, birlik ve beraberliklerini bozması örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir. Masalda kötülük, kandırma gibi değer sorunlarına açıkça yer verilmiştir.

“... Düşünememişler kurdun siyah öküzü yapacaklarını, onun başına ne çorap öreceklerini...” (2:57)

“...Kötülük birlik ve beraberliğin oluşturacağı gücü yenemeyeceğini anladığı an, onları parçalayarak güçsüz yapmaya çalışmış...” (6:08)

Masalda çıkarım yapmaya yer verilmesi eleştirel düşünme becerisi kazandırmaya yöneliktir.

“... Dedesinin sözü aklına gelmiş aklına dedem derdi ki önce parçala sonra yut...” (2:00)

Masalda üç öküzün başına gelenler ve bundan çıkarılacak ders problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadelerdendir.

“... Ve bu üç öküzün başından geçenler bütün insanlara ibreti âlem olmuş. O günden beri birlik ve beraberlik bütün insanlığın tek kalesi olmuş...”(5:49)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Kurt ile Üç Öküz” masasında 4 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.28. Gökyüzüne Uçan Mavi Kuş

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.		X
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.		X
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle mavi kuşun özgür olmak istemesi örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir.

“...Artık kuşun özgür olma zamanıymış. Uç mavi kuşum uç demiş...”(6:36)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Gökyüzüne Uçan Mavi Kuş” masalında 1 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.29. Kitap Okuyan Ayı Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.		X
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.	X	
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle masalda ormandaki bir hayvana kitap okumayı öğretmeye çalışmak örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığının göstergesidir.

“... Seni sadece bir şartla affederim demiş, ormandaki bir hayvana okuma öğretmen lazım...”(1:16)

Masalda dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.

“... Acaba öğretebilmiş mi öğretememiş mi? ...”(2:39)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Kitap Okuyan Ayı Masalı” masalında 2 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.30. Bakla Ağacı Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılabilir.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.	X	
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.	X	
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerinin önemini keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle nine ve komşunun kış ile yaz hakkında söyledikleri ve aldıkları karşılıklar örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir. Kötü şeyler söyleyen açgözlü komşunun başına gelenler değerle ilgili sorunun açık ve anlaşılır olduğunu göstermektedir.

“...Kötü kalpli cimri komşusu ninenin altınlarını görmüş...” (3:20)

“...Kolay yoldan para kazanmak isteyen bu komşu ninenin yolculuğunu yapmaya karar vermiş...” (3:39)

“...Hayat bir aynadır gönlü ile bakana sen nasıl bakarsan onu verir insana...” (5:38)

Masalda dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.

“...Yaz mı iyidir kış mı iyidir? ...” (4:06)

“...Söyle bakalım hangimiz daha iyiyiz...” (2:36)

“...Nereden buldun bu altınları...” (3:27)

Masalda sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda yardımcı olacak niteliktedir.

“...Kış olmasa yağmur yağmaz ekinler bitmez. Yaz olmasa ekinler olgunlaşmaz. Hem kış iyidir hem de yaz...” (2:43)

“...Bence ikinizde iyi değilsiniz kış çok soğuk olur, yaz da çok sıcak olur...” (4:09)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Bakla Ağacı Masalı” masalında 4 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.31. Cimri ile Cömert Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılmalıdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.		X
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.	X	
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle cimrinin azığını paylaşmak istememesi, cimrinin açgözlü olması, örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir. Masalda yer verilen cimrilik, açgözlülük, kıskançlık sorunları açık ve anlaşılmalıdır.

“... Cimri bir türlü torbasını açamamış...” (1:10)

“...Cömertın azığından yemeye başlamışlar... Cömertın azığı bitmiş... Cimri sıranın kendisine geldiğini anlayınca ortadan kaybolmuş...” (1:20)

Masalda cömertın bencil, açgözlü ve cimri davranışları sonucunda karşılaştığı sorunlar yüzünden cömert gibi olmaya karar vermesi değerın öneminin keşfedilmesi için iki farklı bir durumda nelerin olabileceğini göstermektedir.

“...Cimri bu olaydan sonra yaptıklarına çok pişman olmuş artık cömert gibi olmaya karar vermiş...” (7:14)

Masalda değerlendirme, çıkarım yapma ifadeleri eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yöneliktir.

“...Sabah kalktığında cimriyi göremeyen cömert geçte olsa niyetini anlamış...” (1:36)

“...Cimri bu olaydan sonra yaptıklarına çok pişman olmuş artık cömert gibi olmaya karar vermiş...” (7:14)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Cimri ile Cömert ” masalında 4 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.32. Şemşirak Taşları Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.		X
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerinin öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle masalda küçük oğlanın karşılaştığı tüm sorunları tatlı dil ile çözmesi, çevresindekilerin yapamazsın demesine rağmen cesaret göstermesi örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir. Masalda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.

“...Ben yolda üç tane dev yendim. Gidip şemşirak taşlarını da aldım üstelik hem güzel sözlerle hitap ettiğim her şey işimi kolaylaştırdı...” (9:58)

“... Yapma oğul etme sen o yollara gitsen de edemezsin. Bizim küçük oğlan koymuş bir kere kafasına...” (2:10)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Şemşirak Taşları” masalında 2 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.33. Sabır Taşı Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.	X	
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.	X	
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle kızın karşılaştığı bütün sorunlara sabır göstermesi, çingene kızının yalan söylemesi, örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir. Masalda değer sorunu olan yalan söyleme, verdiği sözü tutmama, açık ve anlaşılır şekildedir.

“... Kız anlattıkça sabır taşı şişmiş... Ya sabır taşı sen mi sabır ben mi? ...Sabır taşı çat çatlamış...” (10:42)

Masalda dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.

“... Çingene kızı gelir misin bana yarenlik eder misin? ...” (5:53)

“... Bu kadar zamandır başımda bekleyen sen miydin? ...” (7:01)

“... Neredeyim ben ne kadar zamandır uyurum...” (6:52)

Masalda değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi ifadeler yer verilmiştir.

“...Çingene kızı evet demiş tam kırk gündür senin başında uyanmanı bekledim demiş...” (7:06)

Masalda yer alan çıkarım yapma, değerlendirme ifadeleri öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yöneliktir.

“...Ah kız vah kız kırk gün bir ölünün başını bekleyeceksin...” (2:49)

“...Bu kızın kaderi bu evdedir bu saraydadır...”(4:52)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Sabır Taşı” masalında 5 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.34. Macun Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.		X
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.		X
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.	X	
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle masalda dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.

“...Kendisine faydası olmayanın başkasına faydası olur mu? ...” (7:54)

“... Söyle bakalım keloğlan bu işi sen mi yaptın? ...” (9:44)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Macun ” masalında 1 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.35. Tencerecik Masal Anlatımı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.		X
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.	X	
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle masalda iyi kalpli fakir kızın tencere satın alması ve daha sonra yaşadığı olaylar örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.

“... Sahibim çok iyi yürekli fakir bir kızdır...” (5:35)

“... Kızın ne kadar temiz kalpli ne kadar çalışkan iyi yürekli birisi olduğunu öğrenince gitmiş kapıyı çalmış...” (11:08)

Masalda dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.

“...Acaba ne var? ... Tencerenin sahibi kimdir?..” (9:53)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Tencerecik” masalında 2 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.36. Altın Balta Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılmalıdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.	X	
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.	X	
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.	X	
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle fakir adamın, ödünç aldığı baltayı suya düşürmesi, değirmenci ona altın, gümüş balta göstermesine rağmen dürüst davranıp kendi baltasını istemesi örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir. Zengin adamın açgözlülük yapması, kendi baltası olmamasına rağmen altın baltanın kendisinin olduğu yalanını söylemesi yer verilen değerle ilgili sorunun açık ve anlaşılır olduğunu göstermektedir.

“...Bizim adam tüm dürüstlüğü ile olanı biteni anlatmış...” (4:14)

“... Bizim diğer adam çalıştıkça kazanmaya kazandıkça paylaşmaya devam etmiş...” (3:46)

“...Değirmenci dur yavrum sen çok dürüst düzgün birine benzersin...” (3:21)

Masalda dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.

“...Bu balta mı senin baltan diye sormuş...” (2:30)

“...Nasıl oldu da böyle zenginleştin? ...” (4:12)

Masalda değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda örneklere yer verilmiştir.

“...Hah bu balta benim baltam...” (3:10)

“...Değirmenci dur demiş sen çok dürüst düzgün birine benzersin...” (3:21)

Masalda değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için farklı bir durumda nelerin olabileceğine yönelik ifadeler yer verilmiştir.

“...Elindeki baltayı hemen atıvermiş nehire...” (4:38)

“... Değirmenci altın baltayı çıkarmış... Hıh bu balta benim demiş ama ihtiyar değirmenci çekmiş elini, dur bakalım demiş sen hiç dürüst biri değilsin...” (4:47)

Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.

“...Elindeki baltayı suya düşürüvermiş, bir anda paniklemiş emanet balta sonuçta...” (1:47)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Altın Balta” masasında 6 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.37. Göğsü Kınalı Serçe Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.		X
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.		X
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.		X
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle masalda hiçbir temaya karşılık bulunamamıştır.

Tablo 4.38. Tilki, Kaplumbağa Ve Pire Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır	X	
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.	X	
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerlerin önemini keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.	X	

Tablodan hareketle tilki çalışmamak için arkadaşlarını kandırması, tilki bir tabak darıyı arkadaşları ile paylaşmadan yemek istemesi, pire ile kaplumbağanın her şeye rağmen tilkiye yardım etmesi, örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir. Masalda kandırma, kurnazlık gibi değer sorunlarına açıkça yer verilmiştir.

“...Bunu duyan kurnaz tilki lafa atlamış...” (1:14)

“...Tilki kardeş gel darılar olgunlaştı artık paylaştırdı yiyebiliriz demiş...” (1:50)

“...Kaplumbağa ile pire tilkinin hatasını anlamasına çok sevinmişler...” (3:54)

Masalda dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.

“... Bu bir tabak darı kime yetecek? ...” (2:05)

Masalda değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi ifadelere yer verilmiştir.

“...Çünkü tilkinin niyeti arkadaşları gelmeden bir tabak darıyı bitirmemiş...” (2:51)

Masalda yer alan değerlendirme, çıkarım yapma ifadeleri eleştirel düşünme becerisi kazandırmaya yöneliktir.

“...Tilki arkadaşlarına demiş ki bütün tembelliğime rağmen yine de beni yanınıza aldınız...” (3:35)

Masalda problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.

“...Biz en iyisi bu darıyı alalım, ekelim, sulayalım olgunlaşınca da aramızda paylaşırız...” (1:01)

“...Tilki arkadaşlarına demiş ki bütün tembelliğime rağmen yine de beni yanınıza aldınız çok özür dilerim...” (3:35)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Tilki, Kaplumbağa ve Pire” masalında 6 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.39. Nardaniye Hanım Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılmalıdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır	X	
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.	X	
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerinin öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.	X	

Tablodan hareketle masalda üvey annenin Nardaniye’yi kıskanması, üvey annenin kötülük yapması, onu kandırması, örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir. Masalda yer verilen kıskançlık, kötülük gibi değer sorunlarına açıkça yer verilmiştir.

“...Analık olacak kadın Nardaniye’yi kıskanmaya başlamış...” (1:56)

“...Ne yapayım ne edeyim Nardaniye’den kurtulayım demiş...” (2:10)

“...Analık olacak kadın içten içe sevinmiş kurtuldum demiş...” (4:58)

Masalda dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır

“...Hey sen ne yaparsın gecenin bir yarısında burada...” (4:01)

“...Hey siz ne yaparsınız? ...” (9:09)

“...Ee analık olacak ne oldu? ...” (11:01)

“...Ay ay söyle bana sen mi güzel ben mi güzel?...” (5:14)

Masalda değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi ifadelere yer verilmiştir.

“...Analık olacak kadın çok üzüldüm dese de içten içe sevinmiş kurtuldum Nardaniye’den demiş...” (4:58)

“...Bir daha sakın dışarıdan gelene kapıyı açma, verdiklerini yeme...” (7:02)

Masalda problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulamaya yardımcı ifadeye yer verilmiştir.

“...Bir daha sakın dışarıdan gelene kapıyı açma, verdiklerini yeme...” (7:02)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Nardaniye Hanım” masalında 5 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.40. Kaplumbağa Yavrusu Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılabilir.		
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır	X	
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.	X	

Tablodan hareketle masalda kaplumbağa yavrusunun annesinin sözünü dinlememesi örnek olaya yer verildiğinin göstergesidir.

“... Sincaba bu iyilik için teşekkür etmiş...” (7:39)

“Hatasını anlayan yavru kaplumbağada annecim bundan sonra senden izinsiz bir yere gitmeyeceğim demiş annesinden özür dilemiş...” (7:38)

Masalda dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.

“...Buralarda bir kaplumbağa yavrusu gördün mü? ...” (3:01)

Masalda problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almaktadır.

“Hatasını anlayan yavru kaplumbağada annecim bundan sonra senden izinsiz bir yere gitmeyeceğim demiş annesinden özür dilemiş...” (7:38)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Kaplumbağa Yavrusu” masalında 3 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.41. Hızır Bulan Keloğlan Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır	X	
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.	X	
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle Keloğlan'ın padişaha yalan söylemesi, Keloğlan'ın iyilik yapması açları doyurması, padişahın büyüklük göstererek Keloğlan'ı affetmesi örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir. Masalda değer sorununa ve çözümüne açık bir şekilde yer verilmiştir.

“...Köyde bulunan ne kadar aç gariban varsa onların kapılarına yiyecekler bırakmış...” (2:44)

“...Padişahlara affetmek yakışırdır...” (5:37)

“...Keloğlan mahcup bir şekilde ben bir hata ettim anacığımla aç karnımı doyurabilmek için mahsustan öyle dedim...”(4:08)

Masalda dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer verilmiştir.

“...Neden böyle dertli dertli düşünürsün demiş...”(3:06)

“...Keloğlan Hızır'ı bulabildin mi? ...”(4:00)

Masalda değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkma gibi ifadeler yer verilmiştir.

“...Ben bir hata ettim affedin beni ben anacığımla aç karnımı doyurabilmek için mahsustan öyle dedim...” (4:08)

“...Keloğlan bir hata etti ama o ve anası yardım etmeyi çok severler... Ne kadar aç gariban varsa kırk gün boyunca aç uyumadılar...”(6:09)

Masalda bulunan analiz etme, çıkarım yapma, değerlendirme ifadeleri eleştirel düşünme becerisi kazandırmaya yöneliktir.

“...Aslı aslına nesli nesline benzer her şey aslımı yansıtır...”(4:51)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Hızır Bulan Keloğlan” masalında 5 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.42. Yarım Horoz Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.		X
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.		X
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır		X
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle masalda hiçbir temaya karşılık bulunamamıştır.

Tablo 4.43. Yiğit Memiş Masalı (Gülen Ayva Ağlayan Nar-Versiyon)

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.	X	
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.	X	
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle Yiğit Memiş’in yaptığı iyilikler karşısında iyilik görmesi örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir. Masalda iyilik, merhamet ve cesaret değerlerine açıkça yer verilmiştir.

“... Balıklar, yarı bellerine çamura kadar çamura gömülmüşler... Bizim Memiş koşmuş üçünü de ırmağa bırakmış...” (2:21)

“...Bir karıncayı bile incitmeden çıkmayı başarmış...” (3:32)

Masalda dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.

“...Nedir bu Kaf Dağı neresidir? ...” (7:23)

Masalda Yiğit Memiş’in doğadaki hiçbir hayvanı incitmemesi ve onlara merhamet göstermesi; değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.

“... Üçüncüsü karıncayı bile incitmeyen altın kalpli çocuklara...” (8:37)

Masalda akıl yürütme ve değerlendirmelere yer verilmesi eleştirel düşünme becerisini kazandırmaya yöneliktir.

“...Ah Memiş yeseydin alabalığın birini satsaydın ikisini koysaydın cebine üç lira...” (2:38)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Yiğit Memiş” masalında 5 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.44. Hedik ile Midik Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.	X	
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.	X	
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle Hedik ile Medik’in kızlarının sabrını ve misafirperverliğini ölçmeleri örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir. Masalda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.

“...Onlar benim annem babam bana misafir geldiler demiş ve tek bir kelime etmemiş onlara...” (5:07)

Masalda dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.

“...Anam babam siz ne yaptınız? Ne bu kazların hali...” (5:01)

Masalda değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için farklı bir durumda nelerin olabileceğine yer verilmiştir.

“...Bakalım sabırlı davranacaklar mı misafir olan anne babalarına iyi davranacaklar mı yoksa onları üzgün mü gönderecekler diye...” (6:20)

“...Onlar bizim annemiz ve babamız deyip susmuşlar kesinlikle onları kıracak tek bir laf etmemişler...” (5:10)

Masalda yer alan çıkarım yapma ve değerlendirme ifadeleri eleştirel düşünme becerisi kazanmaya yöneliktir.

“...Kızımız da damadımız da sabır sınavından geçti, meğer bizim Hedik ile Medik onları sınav ediyormuş...” (6:11)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Hedik ile Midik” masalında 5 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.45. İki Komşu Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır		X
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.	X	
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.	X	

Tablodan hareketle kötü kalpli zengin komşunun fakir komşusunu küçümsemesi, fakir komşu zor duruma düştüğünde ona yardım etmemesi örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir. Masalda yer verilen kötülük, küçümseme gibi değer sorunlarına karşın iyilik, doğruluk, yardımseverlik değerlerine açıkça yer verilmiştir.

“...Kötü kalpli zengin adam komşusunu hep küçümsermiş...” (2:03)

“...İyi kalpli alın teri ile parasını kazanmış... Kötü kalpli olan ise çalıp çırpar haraç keser her geçen gün zenginliğine zenginlik katarmış...” (1:28)

“...Kötülük bir hastalıktır ve insan bu sıkıntıdan kurtulabilir...” (7:03)

Masalda değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için farklı bir durumda nelerin olabileceğine yer verilmiştir.

“...Zamanında seni hor gören evine almayan o çaresiz gününüzde yardım etmeyen gözünü para bürümüş kötü kalpli adam bendim...” (6:18)

“...Sen sana yaptıklarına rağmen beni ve ailemi sarayına aldın...” (6:43)

“...Görüyorum ki yaşadığın sıkıntılar seni olgunlaştırmış...” (7:09)

Masalda değerlendirme, çıkarım yapma, problem çözme gibi eleştirel düşünme becerisi kazandırmaya yönelik ifadeler yer almaktadır.

“...Zamanında çok kalp kırıp insanları küçük gördükleri için hangi eve gitseler kapılar suratına kapanmıştır...” (4:49)

Masalda yer alan problem çözme yöntemi günlük yaşamda uygulamaya yardımcı ifadelerden oluşmaktadır.

“...Üzülme hiçbir iyilik karşılıksız kalmaz...” (4:24)

“...Dilerim bundan sonra dertlinin halinden anlarsın...” (7:16)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “İki Komşu” masalında 5 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.46. Balıkçı Çocuğu ve Balık Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılabilir.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır	X	
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.	X	
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.	X	
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle balıkçının oğlunun balığa kıyamayarak denize atması bunun sonucunda babasının oğlana çok kızması, örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir. Masalda iyilik değerine açıkça yer verilmiştir.

“...Yok demiş çocuk bu balık canlı kıyamam ben bu balığa...” (1:43)

“...Anne ve babası çok mutlu olmuş hem bu kadar iyi bir evlat yetiştirdikleri için hem de bu kadar altına sahip oldukları için...” (9:03)

Masalda dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.

“...Hanım balık daha pişmedi mi? ...” (3:58)

“...Oğlum demiş bugün sana verdiğim balığı ne yaptın? ...” (4:08)

Masalda sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi ifadeler yer verilmiştir.

“...Bakmış ki balık yine canlı kıyamam ben bu balığa babam çok kızacak biliyorum ama ben yine bunu denize geri atayım...” (3:26)

“...Babacım kızacaksın bana yine biliyorum ama balık yine canlıydı, kıyamadım ona...” Adam bu sefer çok sinirlenmiş çok kızmış. Öyle kızmış öyle kızmış ki çocuk o üzüntü ile çıkmış evden...” (4:18)

Masalda değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerlerin önemini keşfedilmesi için farklı bir durumda nelerin olabileceğine yer verilmiştir.

“...Hani senin canlı deyip kıyamadığın balık var ya işte o benim yüce Mevla seni ödüllendirmek için beni karşına çıkardı...” (4:13)

Masalda yer alan çıkarım yapma ifadesi eleştirel düşünme becerisi kazandırmaya yöneliktir.

“... Çocuk adama bakmış içinden demiş ki zarar gelecek bir adama benzemiyor...” (5:16)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Balıkçı Çocuğu ve Balık” masalında 6 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.47. Rüzgaroğlu Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılabilir.		X
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.	X	
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerlerin önemini keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Masalda Rüzgaroğlu'nun başından geçenler örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir.

“... İhtiyarlıkta zenginlik demelisin, insan geleceğini düşünmeli...” (3:20)

“... Biriside asıl mutluluğun aile saadeti olduğunu bilenlerin başına gelsin...” (11:29)

Masalda dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.

“... Ey Rüzgaroğlu gençlikte fakirlik ihtiyarlıkta zenginlik mi istersin? İhtiyarlıkta fakirlik gençlikte zenginlik mi istersin? ...” (2:49)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Rüzgaroğlu” masalında 2 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.48. Hoşaf Masalı(Devamı)

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılabilir.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.	X	
4	Sorular değer sorunu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle varlıklı olan adamın kendini fakir göstermesi, her kazandığı ile altın alması ancak karısının bu altınları hoşaflık kayısı zannederek tüm mahalleye dağıtması örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir. Masalda değer sorunu olan cimriliğe açıkça yer verilmiştir.

“...Adam varlıklı olmasına rağmen hiç para harcamamış...” (1:38)

“...Paylaşmanın tadına vararak cimrilikten vazgeçmiş...” (4:25)

Masalda dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.

“...Hanım demiş sen bana çorap örerdin ne oldu? ...” (2:09)

“...Bey o sarı şeyler ne? ...” (2:49)

Masalda yer alan değerlendirme, çıkarım yapma ifadeleri eleştirel düşünme becerisi kazandırmaya yöneliktir.

“...Kayısı zannettiği altınları kazana şingir şingir koymuş...” (3:20)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Hoşaf” masalında 4 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.49. Sungur Kuşu Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.		X
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.	X	
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.	X	
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerinin öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle doğada her şeyin bir döngü içinde olması, sungur kuşunun en güçlüyü ararken yaşadığı durumlar örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir.

“... Sungur kuşu buza buz sen ne kadar güçlüsün demiş... Buz güçlüyüm tabi güçlü olmaz mıyım yalnız benden daha güçlüsü var...” (2:23)

Masalda dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.

“...Gerçekten en güçlüsü sen misin? ...” (6:02)

Masalda yer alan ifadeler değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.

“... İnsan hem en güçlü hem en zayıftır... İnsan aklını kullanırsa en güçlüdür aklını kullanmaz hırsına yenik düşerse en zayıfımız o insandır...” (8:45)

Masalda yer alan değerlendirme, çıkarım yapma ifadeleri eleştirel düşünme becerisi kazandırmaya yöneliktir.

“... Ben güçlüyüm ama haddimi de bilirim bendende güçlüsü var... İnsan hem en güçlü hem en zayıftır...” (8:20)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Sungur Kuşu” masalında 4 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.50. Karga Ağası Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.		X
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerlerin önemini keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle çiftçinin kargalar ile yaşadıkları örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir. Karga ağasının çiftçiye verdiği eşyaların hamamcı tarafından çalınması hırsızlık sorununa açıkça yer verildiğini göstermektedir.

“...Karga ağası tamam demiş zararın neyse benden anlaştığımız gibi...” (2:34)

“... Sıradan eşek ile bizim hünerli eşeğin yerini değiştirivermiş...” (5:21)

“...Hamamcının eşeği çaldığını anlayıvermiş...” (5:44)

“...Tekrar değiştirmiş hünerli sofraya ile normal sofrayı...” (8:27)

“...Belli ki sizin peşinizde bir hırsız var ne versek alıyor bir şekilde...” (9:27)

“... Bizim hamamcı bir daha kimsenin malına el sürmemeye yemin etmiş...” (10:35)

Tabloda yer alan maddeler doğrultusunda incelenen “Karga Ağası” masalında 2 “Var” cevabına karşılık bulunmuştur.

Tablo 4.51. Son Pişmanlık Masalı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılırdır.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.	X	
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerın öneminin keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle Hızır, üç fakir adama isteklerini sormuştur ve istekleri karşısında söz vermeleri karşılığında isteklerini yerine getirmiştir. Bu durum örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir. Masalda sözünde durmama değer sorununa açıkça yer verilmiştir.

“...Hızır merak etmiş acaba bu adamlar verdikleri sözde duruyor mu? ...” (3:22)

Masalda dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.

“...Peki, bilginle insanları aydınlatacak mısınız? ...” (1:55)

“... Peki, fakirlere yardım edecek misin? Öğrenci okutacak mısınız? ...” (2:17)

Masalda çıkarım yapma, değerlendirme ifadeleri eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yöneliktir.

“... Verdiğimiz sözün arkasında duracakmışız ya da tutamayacağımız sözleri vermeyecekmişiz...” (4:53)

Tablo 4.52. Kara Vezir Masal Anlatımı

Sıra	Temalar	VAR	YOK
1	Örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapılmaktadır.	X	
2	Örnek olayda yer verilen değerle ilgili sorun açık ve anlaşılabilir.	X	
3	Dikkate, düşünmeye, ayırt etmeye yönelik sorular yer almaktadır.		X
4	Sorular değer sorununu bulma, olayı akılcı bir şekilde değerlendirme, olaydan farklı sonuçlar çıkarma gibi konularda öğrenciye yardımcı olacak niteliktedir.		X
5	Öğrenciye değerle ilgili bir konu hakkında bilgi verildikten sonra değerinin önemini keşfedilmesi için “farklı bir durumda nelerin olabileceği” sorulmuştur.		X
6	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi kazanmasına yönelik ifadeler yer almaktadır.	X	
7	Öğrencilerin değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplaması istenmiştir.		X
8	Öğrencilerin topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer almaktadır.		X
9	Öğrencilerin problem çözme yöntemini günlük yaşamlarına uygulayabilmelerine yardımcı ifadeler yer almıştır.		X

Tablodan hareketle Kara Vezir ve sultan arasında yaşananlar örnek olaylar aracılığıyla değerler eğitimi yapıldığını göstermektedir. Masalda değer sorunu olan kıskançlık ve kötülüğe açıkça yer verilmiştir.

“...Bu Karavezirin biraz fesat hain bir fitratı varmış. Derviş ile sultanın sohbetinden rahatsız olmaya başlamış ...” (1:24)

“...Dervişin iyi birisi olmadığına ikna etmeye çalışmış...” (1:32)

“... Karavezir hemen hainlik fesatlık düşünmeye başlamış...” (3:03)

Masaldan hareketle değerlendirme, çıkarım yapma ifadeleri eleştirel düşünme becerisi kazandırmaya yöneliktir.

4.2. DEĞER ANALİZİ YAKLAŞIMINA GÖRE KARŞILIKLARI BULUNAN MASALLARIN FREKANS DEĞERLERİ NASILDIR?

Tablo 4.53. Değer Analizi Yaklaşımına Uygun Bulunan Masalların Frekans

Değeri Tablosu

Masallar	Frekans (f)		Masallar	Frekans (f)		Masallar	Frekans (f)		Masallar	Frekans (f)	
	Var	Yok		Var	Yok		Var	Yok		Var	Yok
M1	5	4	M14	5	4	M27	4	5	M40	3	6
M2	3	6	M15	2	7	M28	1	8	M41	5	4
M3	3	6	M16	2	7	M29	2	7	M42	0	9

Tablo 4.53. Değer Analizi Yaklaşımına Uygun Bulunan Masalların Frekans Değeri Tablosu (Devamı)

M4	5	4	M17	4	5	M30	4	5	M43	5	4
M5	7	2	M18	7	2	M31	4	5	M44	5	4
M6	5	4	M19	3	6	M32	2	7	M45	5	4
M7	6	3	M20	5	4	M33	5	4	M46	6	3
M8	3	6	M21	4	5	M34	1	8	M47	2	7
M9	2	7	M22	4	5	M35	2	7	M48	4	5
M10	3	6	M23	0	9	M36	6	3	M49	4	5
M11	3	6	M24	3	6	M37	0	9	M50	2	7
M12	3	6	M25	0	9	M38	6	3	M51	4	5
M13	5	4	M26	0	9	M39	5	4	M52	3	6

“...İnsan ne yaparsa kendine yapar, döner dolaşır yine kendine yapar...” (4:47)

Ersoy ve Şahin’in (2012) “Etkinlik Kriterleri Çizelgesinin Değer Analizi Yaklaşımı” bölümüne göre incelenen masallar M1,M2, M3, M4... şeklinde adlandırılmıştır. Bu adlandırmalarla çizelgede “Var” ve “Yok” cevabına verilen karşılık sayıları gösterilmiştir. Buna göre “Var” cevabına alınan karşılık sayısı “Yok” cevabından fazla olan masallar değer analizi yaklaşımına uygun bulunmuştur.

Tablodan hareketle incelenen toplam 52 masalın 17’si değer analizi yaklaşımına uygun bulunmuştur. Değer analizi yaklaşımına uygun bulunan masallar şunlardır:

M1, M4, M5, M6, M7, M14, M18, M20, M32, M33, M36, M38, M39, M41, M43, M45, M46.

İncelenen masallardan M23, M42, M25, M26, M37 masallarında hiçbir ana temaya yanıt bulunamadığı için bu 5 masal değer analizi yaklaşımına uygun bulunmamıştır.

4.3. SOSYAL PLATFORMLARDA YER ALAN MASAL ANLATICILIĞI UYGULAMALARI DEĞER ANALİZİ YAKLAŞIMININ BASAMAKLARINA GÖRE NASILDIR?

Değer analizi yaklaşımına uygun bulunan 17 masal, Welton ve Mallan (1999; akt Doğanay ve Sarı, 2004: 362) tarafından belirlenmiş olan değer analizi yaklaşımının basamaklarına ayrılmıştır.

4.3.1. M1: Koca Nine ile Tilki Masalı

1. Değer sorununu belirleme

Masalda tilkinin başına gelenler hırsızlık davranışından dolayıdır. Bu masalın en belirgin değer sorunu hırsızlıktır.

2. Karşılaşılan değer sorununu açıklığa kavuşturma

Masalda tilki, ninenin sütünü çalmıştır. Nine, tilkiyi hırsızlığı yüzünden cezalandırarak tilkinin kuyruğunu almıştır. Bunun sonucunda tilki, kuyruğunu geri almak isterken birçok sorunla karşılaşmıştır. Masalda hırsızlık davranışının sonucuna ve getirmiş olduğu kötülüğe yer verilmiştir.

“...Tilki yavaş yavaş yaklaşmış bakraca etrafını kontrol ettikten sonra bakmış kimse yok başlamış sütü içmeye...” (3:48)

3. Sorun hakkında bilgi ve kanıtlar toplama

Tilki nineden izinsiz onun sütünü almış.

Tilki hırsızlık yapmıştır.

Tilki hatalı olduğunu fark etmemiştir.

Nine tilkinin kuyruğunu çalınan sütüne karşılık almıştır.

Tilki ninenin sütünü yerine koymak için herkese gitmiş ancak karşılıksız iyilik bulamamıştır.

4. Bilgi ve kanıtların uygunluğunu ve doğruluğunu değerlendirme

Tilki hatalı hırsızlık yapmamalıdır.

Tilki hatalı nineden özür dilemelidir.

Nine hatalı tilkiye davranışının sebebini sormalıdır.

Çevre hatalı tilkiye karşılıksız yardım etmelidir.

5. Olası çözüm yollarını belirleme

Tilki dürüst olmalıdır.

Tilki özür dilemelidir.

Nine tilkiyi affetmelidir.

Çevre tilkiye yardım etmelidir.

6. Çözüm yollarının her birinin olası doğurgularını belirleme ve değerlendirme

Tilki ninenin sütünü aldığını dürüstçe söyleyebilir.

Tilki sütü çalmak yerine nineden isterse nine verebilir.

Nine sütüne karşılık tilkinin kuyruğunu almak yerine hatasını anlamasını sağlar ve onu affedebilir.

Tilki ninenin sütünü yerine koymak için gittiği kişiler ona karşılıksız yardım edebilir.

7. Seçenekler arasından birini seçme

Tilki, ninenin sütü izinsiz aldığını söyleyerek sütü yerine bırakır ve özür diler.

8. Seçilen öneri doğrultusunda davranımda bulunma

Tilki sütü izinsiz aldığı ifade eder ve özür diler. İyilik, bağışlama ve dürüstlük değerlerinin önemini fark eder.

4.3.2. M4: Eş Eşi Bulamayınca Masalı

1. Değer sorununu belirleme

Masalda kurbağanın başına gelenler doğru arkadaşı bulamaması yüzündendir. Masalda en belirgin değer sorunu yanlış arkadaş seçimidir.

2. Karşılaşılan değer sorununu açıklığa kavuşturma

Kurbağanın fare ile arkadaşlık kurması

“...Kurbağa başıma gelenler dengim olmayan fare ile arkadaş olmamdadır...”

(3:00)

Kurbağanın düşünmeden hareket etmesi

“...Düşünmeden cevap veren kurbağa gel uzun bir ip bulup bir ucunu senin ayağına bir ucunu benim ayağıma bağlayalım...” (1:48)

3. Sorun hakkında bilgi ve kanıtlar toplama

Kurbağa fare ile arkadaşlık kurmuş ve kolay iletişim kurmak için düşünmeden ayaklarını birbirlerine bağlamışlar. Kartal fareyi avlarken kurbağanın da ayağı fareye bağlı olduğu için o da av olmuştur.

4. Bilgi ve kanıtların uygunluğunu ve doğruluğunu değerlendirme

Kurbağa ile fare arkadaş olmuştur. Ancak birbirlerine uygun arkadaşlar değildirler. Buna rağmen birbirlerine bağımlı hale gelmişlerdir. Farenin cezasını kurbağada çekmek zorunda kalmıştır.

5. Olası çözüm yollarını belirleme

Kurbağa arkadaşlarını dikkatli seçmelidir.

Kurbağa kendine denk olan kişilerle arkadaşlık kurmalıdır.

Kurbağa düşünmeden hareket etmemelidir.

6. Çözüm yollarının her birinin olası doğurgularını belirleme ve değerlendirme

Kurbağa arkadaşlık seçiminde dikkatli olursa kartala yem olmaz.

Kurbağa düşünmeden hareket etmezse fare ile ayaklarını birbirine bağlamaz.

7. Seçenekler arasından birini seçme

Kurbağa arkadaşlık seçiminde dikkatli olursa kartala yem olmaz.

8. Seçilen öneri doğrultusunda davranımda bulunma

Kurbağa yaptığı hatanın farkına varır. Dostluk arkadaşlık ve tutarlılık değerlerinin önemini kavrar, arkadaşlık seçiminde daha dikkatli davranır.

4.3.3. M5: Tembelhane Masalı

1. Değer sorununu belirleme

Masalda en belirgin değer sorunu tembelliktir.

2. Karşılaşılan değer sorununu açıklığa kavuşturma

İnsanların zamanla tembelleşmesi.

“...Padişahın zamanında ülkedeki tembellerin sayısı çoğalmaya başlamış...”(1:30)

Padişahın tembel evi yaptırması.

“...Padişah tembel evi yapın tüm tembelleri oraya doldurun demiş...” (1:47)

Tembel olmayan insanların bile çalışmadan yaşamını tembel evinde sürdürmesi.

“...Tembel evi doldu taşı gerçekten tembel olmayan insanlarda gelmeye başladı...” (2:12)

3. Sorun hakkında bilgi ve kanıtlar toplama

Padişahın tembel evi yaptırmıştır ve zamanla o eve tembel olmayan kişilerinde gitmeye başlamıştır. Padişah gerçekten tembel olan kişileri bulmak için evde yangın çıkarmıştır. Ancak gerçekten tembel olan üç kişi, yangından kaçmayarak yangında canlarından olacaklarından değil de yangının faydalarından bahsetmişlerdir. Daha sonra padişah onları kurtararak onlara tembellik hakkında nasihat etmiştir.

4. Bilgi ve kanıtların uygunluğunu ve doğruluğunu değerlendirme

Padişah haklıdır çünkü tembellik ile yaşam sürdürülemez.

5. Olası çözüm yollarını belirleme

Padişah tembel evi yaptırmaz ve çalışmayan kimseye yemek vermez.

Tembel insanlar yangın çıktığında tembelliği bırakır ve yaptıkları yanlışın farkına varırlar.

6. Çözüm yollarının her birinin olası doğurgularını belirleme ve değerlendirme

Padişah tembeler evi yaptırmaz ve çalışmayanlara yemek vermez ise tembeler çalışmaya başlayabilir.

Tembel üç kişi evde çıkan yangından kaçarlarsa tembelliklerinden kendileri kurtulabilirler.

7. Seçenekler arasından birini seçme

Tembel olan üç kişi yangın çıktığında evden kaçarlar.

8. Seçilen öneri doğrultusunda davranımda bulunma

Tembel üç kişi tembellik sonucunda hayatlarından bile olabileceklerini anlayarak çalışmanın ve çalışkanlık değerinin önemini fark ederler.

4.3.4. M6: Ayağına Diken Batan Serçe Masalı

1. Değer sorununu belirleme

Masalda en belirgin değer sorunu emanete sahip çıkmama ve verilen sözü tutmama durumudur.

2. Karşılaşılan değer sorununu açıklığa kavuşturma

Ninenin sözünde durmaması ve emanete sahip çıkmaması.

“...Nine bu dikenimi sakla... Nine tamam demiş söz vermiş ona...” (2:10)

“...Nine almış eline dikenini bu diken ne işine yarayacak minik serçenin... Atıvermiş ateşe...” (2:45)

Çobanın emanete sahip çıkmaması

“...Çoban kardeş bu ekmek sütüne katık olsun lakin ben gelmeden sakın yeme. Çobandan söz almış, çoban ona söz vermiş...” (3:34)

“...Çoban pişkin bir tavırla mis gibi koktu üstü susamlı çörek sen bekle dedin ama mideme indi direkt...” (4:23)

Düğün sahibinin serçeyi küçümsemesi ve emanete sahip çıkmaması

“...Düğün sahibine demiş ki koyunum size emanet... Düğün sahibi birazda küçümseyerek içinden gülmüş minik serçeye bak hele...” (5:03)

“...Hemen gözüne minik serçenin bıraktığı koyun ilişmiş, ikram etmiş koyunu misafirlerine...” (5:49)

3. Sorun hakkında bilgi ve kanıtlar toplama

Ayağına diken batan bir serçe ninenin yardımı ile dikenini çıkarır. Daha sonra dikenini nineye emanet ederek ondan saklayacağına dair söz alır ancak nine serçenin

emanetine önem vermeyerek onu ateşe atar. Buna karşılık serçe nineden ekmeğ alır, ekmeğini çobana emanet eder ancak çoban ekmeğini yer. Serçe ekmeğine karşılık çobandan bir koyun alır. Koyunu düğün sahibine emanet eder, koyun sahibi emanete önem vermez ve koyunu keser. Serçe buna karşılık gelini alır.

4. Bilgi ve kanıtların uygunluğunu ve doğruluğunu değerlendirme

Serçe haklıdır nine sözünde durmalı ve emanete sahip çıkmalıdır.

Serçe haklıdır çoban sözünde durmalı ve emanete sahip çıkmalıdır.

Serçe haklıdır düğün sahibi sözünde durmalı ve emanet sahip çıkmalıdır.

5. Olası çözüm yollarını belirleme

Nine emanete sahip çıkar ve serçe dikenini alır.

Çoban emanete sahip çıkar ve serçe onun koyununu almaz.

Düğün sahibi serçeyi küçümsemez emanete sahip çıkar ve serçe onun gelinini almaz.

6. Çözüm yollarının her birinin olası doğurgularını belirleme ve değerlendirme

Nine serçenin ona emanet ettiği dikenini geri verir ve serçe ekmeğini almaz.

Çoban serçenin ona emanet ettiği ekmeğini geri verir ve serçe onun koyununu almaz.

Düğün sahibi serçenin ona emanet ettiği koyunu geri verir ve serçe gelini almaz.

7. Seçenekler arasından birini seçme

Nine emanete sahip çıkar sözünde durur serçeye dikenini geri verir.

8. Seçilen öneri doğrultusunda davranımda bulunma

Emanete sahip çıkma ve sözünde durma değerlerinin önemini fark edilir.

4.3.5. M7: Hiçbir Şeyi Beğenmeyen Güzel Kız Masalı

1. Değer sorununu belirleme

Masalda en belirgin değer sorunu kibirli olmak ve sahip olduklarının kıymetini bilmemektir.

2. Karşılaşılan değer sorununu açıklığa kavuşturma

KIZIN kibirli olması

KIZIN herkesi küçümsemesi

“...Bu kıza talip olurlarmış bu kız kimseleri beğenmezmiş, küçümsermiş herkesi kibirliymiş biraz...” (1:07)

3. Sorun hakkında bilgi ve kanıtlar toplama

Güzelliği dillere destan olan bir kızın kimseyi beğenmemesi ve ona talip olan kimseyi kabul etmemesi.

Kızın sonunda çokta farklı olmayan biriyle evlenmesi sonucunda gül bahçesini örnek göstermiştir. En güzel güle ulaşmaya çalışırken güzellikleri gözden kaçırdığını ifade etmiştir.

4. Bilgi ve kanıtların uygunluğunu ve doğruluğunu değerlendirme

Kız sahip olduklarının kıymetini bilmelidir.

Kız güzelliğinden dolayı kibirli olmamalıdır.

5. Olası çözüm yollarını belirleme

Kız kendini beğenmişlik etmez.

Kız sahip olduklarının kıymetini bilir.

6. Çözüm yollarının her birinin olası doğurgularını belirleme ve değerlendirme

Kız kibirli olmaz ise karşısına çıkan kişilerin iyi yönlerini görebilir.

7. Seçenekler arasından birini seçme

Kızın kibirli olmaması

8. Seçilen öneri doğrultusunda davranımda bulunma

Kız en güzeli ararken elindekileri kaybettiğini ve kibirli olmanın güzelliklerin önüne geçtiğini fark ederek alçakgönüllülük değerinin önemini anlar.

4.3.6. M13: Aslan ile Fare Masalı

1. Değer sorununu belirleme

Masalda en belirgin değer sorunu küçümsemedir.

2. Karşılaşılan değer sorununu açıklığa kavuşturma

Aslanın herkesi küçümsemesi.

Yardımlaşmanın önemini bilmeme.

İyiliğin önemini bilmeme.

“...Aslan demiş ki ben hepinizden cesurum ormandaki en güçlü hayvan benim hiçbiriniz beni yenemezsiniz...” (1:28)

“...Aslan bu duruma kahkaha ile gülmüş farecik senin kime ne iyiliğin dokunacak küçücük bir hayvansın...” (2:17)

3. Sorun hakkında bilgi ve kanıtlar toplama

Aslan, bir fare görür. Fare onu yememesi için aslana yalvarır ancak aslan onu küçümser. Aslan bir gün avcının ağına takılır, fare tanıdığı herkesi çağırır ve aslanı kurtarır. Aslan bu iyilik karşısında fareye yaptıkları için çok pişman olur.

4. Bilgi ve kanıtların uygunluğunu ve doğruluğunu değerlendirme

Fare haklıdır, aslan farenin küçüklüğüne bakmamalıdır.

5. Olası çözüm yollarını belirleme

Aslan fareyi küçümsememelidir.

Aslan farenin bir gün ona yardım edebileceğini de düşünmelidir.

6. Çözüm yollarının her birinin olası doğurgularını belirleme ve değerlendirme

Aslan fareyi küçümsemez ise onunla arkadaş olabilir.

Aslan farenin bir gün ona yardım edebileceğini de düşünürse fareye kötü davranmaz.

7. Seçenekler arasından birini seçme

Aslan farenin bir gün ona yardım edebileceğini de düşünürse fareye kötü davranmaz.

8. Seçilen öneri doğrultusunda davranımda bulunma

Aslan iyilik, yardımlaşma, saygı, dayanışma, cesaret değerlerinin önemini fark eder ve fareyi küçümsemez ona kötü davranmaz.

4.3.7. M14: Avcı Ahmet Masalı

1. Değer sorununu belirleme

Masalda en belirgin değer sorunu anne sözü dinlememektir.

2. Karşılaşılan değer sorununu açıklığa kavuşturma

Avcı Ahmet'in tecrübesiz olması

“...Ah oğul canım oğul evde kurt beslenir mi koyun sürün var senin...” (3:53)

“...Ah oğul ah hiç kurttan dost olur mu, dinlemedin ana sözü... Avcı Ahmet yaptığı hatayı anlamış anasının elini öpüp ondan af dilemiş...” (6:06)

Avcı Ahmet'in bilgisiz olması

3. Sorun hakkında bilgi ve kanıtlar toplama

Koyun sürüsü olan Avcı Ahmet'in iki tane kurt yavrusunu evinde beslemesi, bu yavruların büyüyüp Ahmet'in koyunlarını yemesi ve Ahmet'in annesinin uyarı ve öğütlerini dinlememesi durumudur.

4. Bilgi ve kanıtların uygunluğunu ve doğruluğunu değerlendirme

Avcı Ahmet'in annesi haklıdır koyun sürüsü olan bir evde kurt beslenmez.

5. Olası çözüm yollarını belirleme

Avcı Ahmet annesinin sözünü dinlemelidir.

Avcı Ahmet kurt beslemek istiyorsa bunu sürüsünden uzakta yapmalıdır.

6. Çözüm yollarının her birinin olası doğurgularını belirleme ve değerlendirme

Avcı Ahmet annesinin sözünü dinler ve kurt yavrularını eve getirmez.

Ahmet kurt yavrularını evden uzakta bir yerde besler.

7. Seçenekler arasından birini seçme

Ahmet annesinin sözünü dinler.

8. Seçilen öneri doğrultusunda davranımda bulunma

Avcı Ahmet annesinin uyarısını, bilgisini ve öğüdünün önemini fark eder ve bir daha onun sözünden çıkmaz. Bilgelik değerinin önemini anlar.

4.3.8. M18: Bilginin Değeri Masalı

1. Değer sorununu belirleme

Masalda en belirgin değer sorunu bilginin önemini bilmeme ve kötülük yapma durumlarıdır.

2. Karşılaşılan değer sorununu açıklığa kavuşturma

Babanın bilginin önemini fark etmemesi

“...Köyüne döndüğünde babası sormuş altınları ne yaptın unutmadın değil mi arttırdın mı altınları dünyadaki en değerli şey altındır, oğlan biraz boynunu bükmüş babacım hiç altınım yok ama eve çok değerli bir hazine ile döndüm bilim öğrendim demiş, bunlarla nasıl para kazanacaksın demiş babası...” (2:19)

Kervancı başının kötülük yapması

“...Kervancı başının gözleri parlamış nasıl olsa bu çocuğa ihtiyacımız yok deyip onu orada bırakıp gitmişler...” (4:39)

“...Evet demiş padişah ben kuyunun bıraktığın hileler yaptığın adamım... Zulüm ve kötülük geride kaldı eğer bir daha kimseye kötülük yapmamaya söz verirse kervancı başını affederim...” (8:45)

Kervancı başının yalan söylemesi

“...Bu mektubu al şehre git benim eşimi bul bu mektubu ona ver, seni mükâfatlandırarak demiş... Genç adam mektubu açmış... Karıcığım çok büyük bir

hazine ile eve dönüyorum fakat bütün hazineye sahip olmak için bu gençten kurtulmamız lazım...” (6:00)

3. Sorun hakkında bilgi ve kanıtlar toplama

Babası genç adama ticaret yapması için altın verir. Genç adam altınları her seferinde ilim öğrenmek için harcar. Babası ilimin değil altının ve paranın değerli olduğuna inanmaktadır bu yüzden oğlunu evden kovar. Genç adam, bir kervana katılır, kervancı başı genç adamı bir kuyuya indirir oradaki altınları aldıktan sonra genç adamı kuyuda terk eder. Genç adam kuyudan kurtulur. Kervancı genç adama başka kötülükler yapar ancak genç adam ilmi ve bilgisi ile bu kötülüklerden kurtulur ve ülkenin padişahı olur.

4. Bilgi ve kanıtların uygunluğunu ve doğruluğunu değerlendirme

Genç adam haklıdır çünkü ilmin açamayacağı kapı yoktur.

Genç adamın babası haklıdır çünkü oğlu verdiği altınları değerlendirmek yerine harcamıştır.

5. Olası çözüm yollarını belirleme

Genç adam, babasının verdiği para ile ticaret yapabilir.

Genç adam, kervancıya güvenmemelidir.

Genç adam, kuyudaki altınları kervancıya söylememelidir.

Genç adam, padişah olduğunda kervancıya ceza vermelidir.

Genç adam ilim öğrenmekten vazgeçmemelidir.

6. Çözüm yollarının her birinin olası doğurgularını belirleme ve değerlendirme

Genç adam, babasının sözünü dinler onun verdiği para ile ticaret yapar ve parasını katlarsa babası onu evden kovmaz o da bu sorunları yaşamaz.

Genç adam, kervancıya güvenmez ve kuyuya inmezse kervancı ona kötülük yapamaz.

Genç adam, kuyudaki altınları kervancıya söylemez ise kervancı ona kötülük yapamaz.

Genç adam, padişah olduğunda kervancıya ceza verirse kervancı kötülüklerinin cezasını çeker.

Genç adam, ilim öğrenmekten vazgeçmez ise bütün kötülükler ile baş edebilir.

7. Seçenekler arasından birini seçme

Genç adam, ilim öğrenmekten vazgeçmez ise bütün kötülükler ile baş edebilir.

8. Seçilen öneri doğrultusunda davranımda bulunma

Genç adam, ilim öğrenmekten vazgeçmez karşısına çıkan zorlukları bilgisi ile aşabileceğini fark eder. Bilgelik, dürüstlük ve iyilik değerinin önemini fark eder.

4.3.9. M20: Padişahın Hasırcı Oluşu Masalı

1. Değer sorununu belirleme

Masalda en belirgin değer sorunu varlığa güvenme ve geleceği düşünmeme durumudur.

2. Karşılaşılan değer sorununu açıklığa kavuşturma

Padişahın mesleğin önemini bilmemesi

“...Padişah, aramış bulmuş... Hasırcının kızını babasından istemiş, istemişte kızın babası güngörmüş geçirmiş hayatın her zaman bahar bayram olmayacağını insanların kötü şartlara ve kış günlerine de hazırlıklı olması gerektiğini bilen biriymiş, padişaha sormuş söyle bakalım senin mesleğin nedir ne iş yaparsın...” (2:09)

“...Padişah, gülerek cevap vermiş ben filan memleketin padişahıyım... Hasırcı cevap vermiş bir gün padişahlığın elinden giderse ne yapacaksın... Bir meslek öğrenip gelersen kızımı sana veririm...” (2:40)

3. Sorun hakkında bilgi ve kanıtlar toplama

Padişahın hasırcının kızını istemesi üzerine kızın babasının padişaha işi yok diye kızını vermemesi, bir meslek öğrenip gelirse o zaman vereceğini söylemesi.

Padişahın bunun üzerine hasırcılık zanaatını öğrenmesi.

Padişahlığını kaybedip zor duruma düştüğünde bu zanaatla geçimini sağlaması meslek öğrenmenin önemi, geleceği düşünmek gerektiği, var olan şartlara güvenmemek gerektiği durumlarını ortaya çıkarmıştır.

4. Bilgi ve kanıtların uygunluğunu ve doğruluğunu değerlendirme

Kızın babası haklıdır. Elde olan şeye güvenmemek ve çalışmak üretmek gerekir.

5. Olası çözüm yollarını belirleme

Padişah varlığına güvenmemeli.

Padişahın geçimini sağlayacak ve bir gün maddi olarak durumu kötü olduğunda yapabileceği bir işi olmalıdır.

Padişah meslek öğrenmeli.

6. Çözüm yollarının her birinin olası doğurgularını belirleme ve değerlendirme

Padişah varlığına ve hazır paraya güvenmezse farklı meslek öğrenebilir.

Padişah geleceği ve kötü zamanları düşünürse meslek öğrenebilir.

Padişah meslek öğrenirse sevdiği kız ile evlenebilir.

7. Seçenekler arasından birini seçme

Padişah geleceği ve kötü zamanları düşünürse meslek öğrenebilir.

8. Seçilen öneri doğrultusunda davranımda bulunma

Padişah hazıra hiçbir şeyin dayanmayacağını fark eder ve hasırcılık mesleğini öğrenir. Büyüklerin öğüdünü dinlemek, çalışkanlık, başarı, geleneksel sanatlara saygı gibi değerlerin önemini kavrar.

4.3.10. M33: Sabır Taşı Masal Anlatımı

1. Değer sorununu belirleme

Masalda en belirgin değer sorunu yalan söyleme durumudur.

2. Karşılaşılan değer sorununu açıklığa kavuşturma

Çingene kızının yalan söylemesi

“...Çingene kızını tırmana tırmana gelmiş bizim kızın yanına... Kız olanı biteni anlatmış, ben otuz dokuz gündür yorulduğum bu delikanlının başını beklerim, biraz dinleneyim sen durur musun başında, kız kabul etmiş...” (6:16)

“...Bizim şehzade gözlerini açmış... Karşısında ilk gördüğü çingene kızına bunca zamandır başımda bekleyen sen miydin, çingene kızını evet demiş tam kırk gündür senin başını beklerim...” (6:48)

3. Sorun hakkında bilgi ve kanıtlar toplama

Kız, otuz dokuz gün boyunca şehzadenin başında bekler ancak şehzade uyandığında karşısında çingene kızını görür. Çingene kızını şehzadeyi kandırır şehzade çingene kızına inanır ve vefalı davranışına karşı onunla evlenir. Bunun üzerine kız sabreder ve kaderine razı olur. Ancak sonunda sabır taşı çatlar.

4. Bilgi ve kanıtların uygunluğunu ve doğruluğunu değerlendirme

Çingene kızını hatalıdır dürüst olmalıdır.

Kız hatalıdır kandırılmaya göz yummamalı ve sabır göstermemelidir.

Şehzade hatalıdır çingene kızına inanmamalıdır.

5. Olası çözüm yollarını belirleme

Çingene kızını dürüst olabilir.

Kız gerçekleri şehzadeye anlatabilir.

Şehzade gerçekleri araştırabilir.

6. Çözüm yollarının her birinin olası doğurgularını belirleme ve değerlendirme

Çingene kızı dürüst olursa gerçekler ortaya çıktığında cezalandırılmaz.

Kız gerçekleri en başta şehzadeye anlatırsa cefa çekmez ve sabır taşı çatlamaz.

Şehzade her duyduğuna inanmak yerine araştırırsa kandırılmaz.

7. Seçenekler arasından birini seçme

Çingene kızı dürüst olursa gerçekler ortaya çıktığında cezalandırılmaz.

8. Seçilen öneri doğrultusunda davranımda bulunma

Çingene kızı vefa, dürüstlük ve sabır değerlerinin önemini anlar ve yalan söylemez.

4.3.11.M36: Altın Balta Masal Anlatımı

1. Değer sorununu belirleme

Masalda en belirgin değer sorunu aç gözlülük yapmak ve yalan söylemek durumlarıdır.

2. Karşılaşılan değer sorununu açıklığa kavuşturma

Komşunun yalan söylemesi

Komşunun açgözlü olması

“...Elindeki baltayı atıvermiş nehire... Değirmenci elini daldırılmış sarı altın bir balta çıkarmış bu baltayı gören komşu atılmış, bu balta benim baltam demiş. Değirmenci çekmiş elini dur bakayım bu balta senin baltan değil, elini suya daldırılmış kara demir baltayı çıkarmış, senin baltan bu balta, sen hiç dürüst biri değilsin al baltanı git evine demiş...” (5:00)

Komşunun paylaşımcı olmaması

“...Köydeki zengin komşusunun kapısını çalmaya karar vermiş, varmış komşusuna çalmış kapısını istemiş ondan baltasını bizim zengin komşu biraz üf püf yaparak vermiş baltasını...” (1:08)

3. Sorun hakkında bilgi ve kanıtlar toplama

Komşusundan emanet aldığı baltayı suya düşüren adam, değirmenciden yardım ister, değirmenci ona çok değerli baltalar verir ama adam kabul etmez kendi baltasını ister. Buna karşın zengin komşu, daha iyisini almak için aynı yere gider baltasını suya düşürür. Değirmenciye yalan söyler ve açgözlülük yapar.

4. Bilgi ve kanıtların uygunluğunu ve doğruluğunu değerlendirme

Değirmenci haklıdır açgözlülük yapan ve yalan söyleyen birine bir şey vermez.

5. Olası çözüm yollarını belirleme

Zengin adam yalan söylememeli.

Zengin adam elindekiyle yetinmeli açgözlü olmamalı.

6. Çözüm yollarının her birinin olası doğurgularını belirleme ve değerlendirme

Zengin adam değirmenciye yalan söylemezse değirmenci onu ödüllendirebilir.

Zengin adam elindekinin kıymetini bilip açgözlülük etmezse daha çok kazanç elde edebilir.

7. Seçenekler arasından birini seçme

Zengin adam değirmenciye yalan söylemezse değirmenci onu ödüllendirebilir.

8. Seçilen öneri doğrultusunda davranımda bulunma

Zengin adam dürüstlük, yardımseverlik, komşuluk değerlerinin önemini fark eder ve yalan söyleyip açgözlülük yapmaz.

4.3.12. M38: Tilki, Kaplumbağa ve Pire Masal Anlatımı

1. Değer sorununu belirleme

Masalda en belirgin değer sorunu tembellik ve kandırmaya çalışma durumlarıdır.

2. Karşılaşılan değer sorununu açıklığa kavuşturma

Tilkinin yalan söylemesi

Tilkinin tembellik yapması

“...Bütün tembelliğime rağmen beni yanınıza aldınız ama ben yine sizi kandırmaya çalıştım...” (3:35)

3. Sorun hakkında bilgi ve kanıtlar toplama

Tilki, pire ve kaplumbağanın darı tohumu bulur ve bunu ekmeye karar verirler ancak tilki tembellik yapar ve arkadaşlarını kandırır buna rağmen arkadaşları tilkiyi avcıya karşı korur.

4. Bilgi ve kanıtların uygunluğunu ve doğruluğunu değerlendirme

Pire ve kaplumbağa haklıdır tilki onları kandırmış ve tembellik etmiştir.

5. Olası çözüm yollarını belirleme

Tilki darıyı toprağa ekerken arkadaşların yardım edebilir.

Tilki arkadaşlarını kandırmak yerine darıyı eşit paylaşabilir.

Tilki arkadaşlarının değerini anlayabilir.

6. Çözüm yollarının her birinin olası doğurgularını belirleme ve değerlendirme

Tilki arkadaşlarına yardım ederse ektiği darının karşılığını alabilir.

Tilki arkadaşlarını kandırmazsa arkadaşları onu affedebilirler.

Tilki arkadaşlarının ona yaptığı iyiliğin farkında olursa arkadaşlarını kandırmaz.

7. Seçenekler arasından birini seçme

Tilki arkadaşlarının ona yaptığı iyiliğin farkında olursa arkadaşlarını kandırmaz.

8. Seçilen öneri doğrultusunda davranımda bulunma

Tilki çalışkanlık, iyilik, doğruluk ve dostluk değerinin önemini anlar ve arkadaşlarına karşı dürüst olur.

4.3.13. M39: Nardaniye Hanım Masal Anlatımı

1. Değer sorununu belirleme

Masalda en belirgin değer sorunu kıskançlık ve kötülük yapma durumlarıdır.

2. Karşılaşılan değer sorununu açıklığa kavuşturma

Üvey annenin kıskançlık yapması

“...Analık olacak kadın Nardaniye’yi kıskanmaya başlamış...” (1:56)

Üvey annenin Nardaniye Hanım’ı kandırması

“...Ne yapayım ne edeyim de Nardaniye’den kurtulayım diye düşünmüş aklına kötü bir fikir gelmiş... Bey Nardaniye’nin arkadaşları ormana gzmeye gidecekler kızcağız evde sıkıldı onu da yollayalım...” (2:10)

3. Sorun hakkında bilgi ve kanıtlar toplama

Üvey anne, Nardaniye Hanım’ın güzelliğini kıskanır ve ona kötülükler yaparak onu öldürmeye çalışır. Yaptığı planlar sonucunda farklı kılıklarda kızın karşısına çıkar ve ona zehirli bir nar verir, Nardaniye’nin boğazına bir nar tanesi takılır herkes kızın öldüğünü zanneder.

4. Bilgi ve kanıtların uygunluğunu ve doğruluğunu değerlendirme

Nardaniye Hanım haklıdır, üvey annesi kötülük yapmamalıdır.

5. Olası çözüm yollarını belirleme

Nardaniye Hanım üvey annesine inanmamalıdır.

Nardaniye Hanım tanımadığı birinden yiyecek alıp yememelidir.

Üvey anne kıskançlık yapmamalıdır.

6. Çözüm yollarının her birinin olası doğurgularını belirleme ve değerlendirme

Nardaniye üvey annesine inanmazsa ormana gitmez ve başına kötü şeyler gelmez.

Nardaniye tanımadığı birinden yiyecek almazsa hastalanmaz.

Üvey anne Nardaniye’yi kıskanmazsa ona kötülük yapmaz.

7. Seçenekler arasından birini seçme

Üvey anne Nardaniye'yi kıskanmazsa ona kötülük yapmaz.

8. Seçilen öneri doğrultusunda davranımda bulunma

Üvey anne iyilik, sevgi, şefkat, yardımseverlik değerlerinin önemini fark eder, kötülük yapmaz.

4.3.14. M41: Hızır Bulan Keloğlan Masal Anlatımı

1. Değer sorununu belirleme

Masalda en belirgin değer sorunu yalan söyleme durumudur.

2. Karşılaşılan değer sorununu açıklığa kavuşturma

Keloğlanın yalan söylemesi

“...Kel oğlum keleş oğlum neden böyle dertli düşünürsün demiş. Keloğlan anacığım otuz dokuzuncu gün oldu ben padişaha Hızır'ı bulamadığımı nasıl söyleyeceğim...” (3:06)

“...Keloğlan mahcup bir şekilde padişahım ben bir hata ettim affedin beni ben anacığımın aç karnımı doyurabilmek için mahsustan öyle dedim, ben Hızır'ı ne gördüm ne bilirim demiş...” (4:08)

3. Sorun hakkında bilgi ve kanıtlar toplama

Padişah Hızır'ı bulup getirene ödül vereceğini söyler. Keloğlan padişaha Hızır'ı bulacağını ancak kırk gün boyunca evine yiyecekler göndermesini ister. Süre dolduğunda padişah keloğlanı çağırır. Keloğlan, yalan söylediğini itiraf eder ve af diler.

4. Bilgi ve kanıtların uygunluğunu ve doğruluğunu değerlendirme

Padişah haklıdır keloğlan onu kandırmamalıdır.

5. Olası çözüm yollarını belirleme

Keloğlan yalan söylememelidir.

Padişah keloğlanı affetmelidir.

6. Çözüm yollarının her birinin olası doğurgularını belirleme ve değerlendirme

Keloğlan yalan söylemezse padişah onu cezalandırmaz.

Padişah Keloğlan'ın yardımlarını ve pişmanlığını görüp onu affetmelidir.

7. Seçenekler arasından birini seçme

Padişah Keloğlan'ın yardımlarını ve pişmanlığını görüp onu affetmelidir.

8. Seçilen öneri doğrultusunda davranımda bulunma

Padişah yardımseverlik, iyilik, bağışlamak, paylaşmak ve dürüstlük değerlerinin önemini fark eder ve Keloğlan'ı affeder.

4.15.1. M43: Yiğit Memiş (Gülen Ayva Ağlayan Nar-Versiyon)

1. Değer sorununu belirleme

Masalda en belirgin değer sorunu küçümsemedir.

2. Karşılaşılan değer sorununu açıklığa kavuşturma

Padişah'ın Memiş'i küçük görmesi

“...Dese de kızını bu çulsuza vermeye niyeti yokmuş...” (6:45)

3. Sorun hakkında bilgi ve kanıtlar toplama

Padişahın Memiş'i fakir bulur ve her seferinde ona daha zor işler verir. Ancak

Yiğit Memiş hem merhametli hem de cesaretli biridir. Yaptığı iyilikler sonucunda iyilik görmüştür. Bütün engelleri aşır padişahın kızıyla evlenmiş.

4. Bilgi ve kanıtların uygunluğunu ve doğruluğunu değerlendirme

Yiğit Memiş haklıdır, padişah ona büyük şartlar koşmamalıdır.

5. Olası çözüm yollarını belirleme

Memiş padişahın ilk şartını yerine getirdiğinde padişah ona kızını verebilir.

Padişah Memiş'i çokça sınamamalıdır.

6. Çözüm yollarının her birinin olası doğurgularını belirleme ve değerlendirme

Padişah ilk şartta kızını Memiş'e verirse Memiş diğer şartları yerine getirmek için zorlanmaz.

Padişah Memiş'in iyiliklerini fark ederse onu çokça sınamaz.

7. Seçenekler arasından birini seçme

Padişah Memiş'in iyiliklerini fark ederse onu çokça sınamaz.

8. Seçilen öneri doğrultusunda davranımda bulunma

Yiğit Memiş, balıklara, karınca ve güvercine yardım eder buna karşılık onlardan iyilik görür. İyilik, merhamet, sevgi ve cesaret değerlerinin önemini fark eder.

4.3.15. M44: Hedik ile Midik Masal Anlatımı

1. Değer sorununu belirleme

Masalda en belirgin değer sorunu sabrın ölçülmesi durumudur.

2. Karşılaşılan değer sorununu açıklığa kavuşturma

Anne ve babanın çocuklarının sabrını sınaması

“...Bakalım sabırlı davranacaklar mı, misafir olan anne babalarına iyi mi davranacaklar yoksa onları üzgün mü gönderecekler...”

3. Sorun hakkında bilgi ve kanıtlar toplama

Hedik ile Medik kızları ve damatlarına oyun oynar, onları maddi zararlara uğratarak sabırlarını ölçerler.

4. Bilgi ve kanıtların uygunluğunu ve doğruluğunu değerlendirme

Kızları haklıdır Hedik ile Medik kızlarının sabrını sınamak için onlara zarar vermiştir.

5. Olası çözüm yollarını belirleme

Kızları anne ve babasına yaptıklarının sebebini sorabilir.

Anne ve babası kızlarını denemeyebilir.

6. Çözüm yollarının her birinin olası doğurgularını belirleme ve değerlendirme

Kızları anne ve babasına yaptıklarının sebebini sorarsa anne ve babası söyleyebilir.

Anne ve babası kızlarını denemezse kızları maddi zarara uğratmaz.

7. Seçenekler arasından birini seçme

Anne ve babası kızlarını denemezse kızları maddi zarara uğratmaz.

8. Seçilen öneri doğrultusunda davranımda bulunma

Anne ve babası sabır, mutluluk, konukseverlik ve aile sevgisi değerlerinin önemini fark eder ve kızlarını denemeye kalkmazlar.

4.3.16. M45: İki Komşu Masal Anlatımı

1. Değer sorununu belirleme

Masalda en belirgin değer sorunu küçük görme ve yardım etmeme durumlarıdır.

2. Karşılaşılan değer sorununu açıklığa kavuşturma

Kötü kalpli komşunun yardımsever olmaması

“...İyi kalpli fakir adam hüngür hüngür ağlayarak zengin komşusundan yardım istemiş... Kötü kalpli komşu onu dinlemiş dinlemesine de onun başına gelenlere kahkahalarla gülerek cevap bile vermeden kapıyı suratına kapatmış...” (2:22)

Komşusunu küçük görmesi

“...Kötü kalpli zengin adama fakir komşusunu hep küçümser verdiği davetlere çağırılmazmış...” (2:03)

3. Sorun hakkında bilgi ve kanıtlar toplama

Kötü kalpli adam iyi kalpli fakir komşusunun evi yandığında onlara yardım etmez ve onları küçümser. Kötü kalpli komşu daha sonra evi yıkılır ve yardıma muhtaç duruma düşer. İyi kalpli adam onlara yardım etmiştir.

4. Bilgi ve kanıtların uygunluğunu ve doğruluğunu değerlendirme

Fakir adam haklıdır komşusu onu küçümsemiş ve kötülük yapmış.

5. Olası çözüm yollarını belirleme

Kötü kalpli adam komşusunu hor görmemeli.

6. Çözüm yollarının her birinin olası doğurgularını belirleme ve değerlendirme

Kötü kalpli adam komşuna yardım etmeli.

Kötü kalpli adam komşusunu hor görmezse ve kötülük yapmazsa komşusuyla iyi geçinebilir.

Kötü kalpli adam komşusuna yardım ve iyilik yaparsa zor duruma düştüğünde komşusu da ona destek olabilir.

7. Seçenekler arasından birini seçme

Kötü kalpli adam komşusunu hor görmezse ve kötülük yapmazsa komşusuyla iyi geçinebilir.

8. Seçilen öneri doğrultusunda davranımda bulunma

Kötü kalpli adam başına gelen olaylardan sonra iyilik, yardımseverlik, bağışlama değerlerinin önemini anlar.

4.3.17. M46: Balıkçı Çocuğu ve Balık Masal Anlatımı

1. Değer sorununu belirleme

Masalda en belirgin değer sorunu iyiliğin önemini bilmemektir.

2. Karşılaşılan değer sorununu açıklığa kavuşturma

Babanın iyiliğin önemini fark etmemesi

Babanın merhametin önemini fark etmemesi

“...Adam yine oğlunu çağırmiş yanına oğlum bugün sana verdiğim balığı ne yaptın, çocuk babacığım kızacaksın bana yine biliyorum ama balık canlıydı kıyamadım denize geri attım, baba bu sefer çok kızmış çocuğa öyle kızmış öyle kızmış ki...” (4:08)

3. Sorun hakkında bilgi ve kanıtlar toplama

Çocuk, babasının tuttuğu balığa kıyamaz onu göle geri atar. Bunun üzerine babası çocuğa kızar ve çocuk çok üzülüp uzak diyarlara gider. Yolda bir arkadaş bulur ve onunla padişahın kızını konuşturduğu için yedi katır altın kazanır.

4. Bilgi ve kanıtların uygunluğunu ve doğruluğunu değerlendirme

Çocuk haklıdır balığa merhamet gösterip onu suya atmıştır. Daha sonra balık insan kılığında gelip ona yardım etmiştir.

5. Olası çözüm yollarını belirleme

Babası çocuğa kızmamalı.

Babası çocuğunun iyi özelliklerini fark etmeli.

6. Çözüm yollarının her birinin olası doğurgularını belirleme ve değerlendirme

Babası çocuğa kırmazsa çocuk üzülmez.

Babası çocuğunun iyi özelliklerini fark ederse çocuğu evden gitmez.

7. Seçenekler arasından birini seçme

Babası çocuğunun iyi özelliklerini fark ederse çocuğu evden gitmez.

8. Seçilen öneri doğrultusunda davranımda bulunma

Babası merhamet ve iyilik değerlerinin önemini fark eder ve böyle bir evlat yetiştirdiği için mutlu olur.

4.4. İNCELENEN MASALLARDA DEĞER ANALİZİ YAKLAŞIMI ÇERÇEVESİNDE HANGİ DEĞERLER BULUNMAKTADIR?

Masallar, değer analizi yaklaşımının basamaklarına göre ayrılmıştır. Basamaklara ayrılan masallarda bulunan değerler tespit edilmiştir. Masallarda tespit edilen değerlere ve frekanslarına aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 4.54. Masalarda Bulunan Değerlerin Frekans Tablosu

Değerler	Frekans (f)
İyilik	9
Dürüstlük	5
Yardıms severlik	5
Bağışlama	3
Çalışkanlık	3
Cesaret	2
Bilgelik	2
Dostluk/Arkadaşlık	2
Sabır	2
Sevgi	2
Merhamet	2
Konukseverlik	2
Saygı	2
Başarı	1
Geleneksel sanatlara saygı	1
Kararlılık	1
Sorumluluk	1
Vefa	1

Tablo 4.54. Masalarda Bulunan Değerlerin Frekans Tablosu (Devamı)

Komşuluk	1
Aile sevgisi	1
Şefkat	1
Paylaşmak	1
Mutluluk	1
Ölçülülük	1
Alçakgönüllülük	1
Emaneti korumak	1
Sözünde durmak	1
Dayanışma	1

Tablodan hareketle basamaklara ayrılan masalarda en fazla iyilik (9) değerine yer verildiği görülmektedir. Bu değeri dürüstlük (5), yardımseverlik (5) değerleri takip etmektedir. En az yer verilen değerlerin ise başarı (1), geleneksel sanatlara saygı (1), kararlılık (1), sorumluluk (1), vefa (1), komşuluk (1), aile sevgisi (1), şefkat (1), paylaşmak (1), mutluluk (1), ölçülülük (1), alçakgönüllülük (1), emaneti korumak (1), sözünde durmak (1), dayanışma (1) olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Masal anlatıcılığının geçmişi çok eski zamanlara dayanmaktadır. Bu mesleği icra eden anlatıcılar, buldukları zamana ve şartlara göre çeşitli imkânlardan yararlanmışlardır. İyiyi, doğruyu, güzeli, başarıyı vb. değerleri dinleyicilere aktarmışlardır.

Çalışmada yapılan analizler doğrultusunda dijital platformlarda yer alan masal anlatıcılığı uygulamalarında incelenen toplam 52 masalın 17'si değer analizi yaklaşımına uygun bulunmuştur. Değer analizi yaklaşımına uygun bulunan tüm masalarda değer sorununa ve değer sorunun geçtiği örnek olaylara yer verilmiştir. Masalların değer analizi yaklaşımının diğer basamaklarını taşıma durumları değişkenlik göstermektedir. Bazı masalarda eleştirel düşünme becerisine yönelik ifadeler yer verildiği tespit edilmiştir. Masalarda yer alan bu ifadeler öğrencilerin akıl yürütme, analiz ve değerlendirme gibi zihinsel süreçlerini geliştirecek yöndedir. “Koca Nine ile Tilki, Eş Eşini Bulamayınca, Tembelhane, Ayağına Diken Batan Serçe, Hiçbir Şeyi Beğenmeyen Güzel Kız, Aslan ile Fare, Avcı Ahmet Masalı, Bilginin Değeri, Padişahın Hasırcı Oluşu, Sabırtaş, Altın Balta, Tilki, Kaplumbağa ve Pire, Hızır Bulan Keloğlan masalı, Yiğit Memiş (Gülen Ayva Ağlayan Nar-Versiyon), Hedik ile Midik masalı, İki Komşu masalı, Balıkçı Çocuğu ve Balık” masallarında eleştirel düşünme becerisine yer veren masallardır.

İncelenen masalarda günlük hayatta karşılaşılan problemleri çözebilme becerisine yönelik ifadeler yer verilmiştir. Bu masallar, öğrencilerin günlük yaşam problemlerini çözme becerilerini geliştirebilecek niteliktedir. Bunlar: “Koca Nine ile Tilki, Eş Eşini Bulamayınca, Tembelhane, Hiçbir Şeyi Beğenmeyen Güzel Kız, Aslan ile Fare, Bilginin Değeri, Sabırtaş, Tilki, Kaplumbağa ve Pire, İki Komşu, Nardaniye Hanım” masallarıdır. Bununla beraber öğrencilerin dikkatini ve düşünme becerisini arttıracak sorulara yer veren masallar da mevcuttur. “Hiçbir Şeyi Beğenmeyen Güzel Kız, Eş Eşi Bulamayınca, Ayağına Diken Batan Serçe, Avcı Ahmet, Bilginin Değeri, Padişahın Hasırcı Oluşu, Sabırtaş, Altın Balta, Tilki, Kaplumbağa ve Pire, Nardaniye Hanım, Hızır Bulan Keloğlan, Yiğit Memiş (Gülen Ayva Ağlayan Nar-Versiyon), Hedik ile Midik, Balıkçı Çocuğu ve Balık” masallarında dikkate ve düşünme becerisine yönelik ifadeler mevcuttur. Ancak değer analizi yaklaşımına uygun bulunan hiçbir masalda “değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplama” ve “topladığı bilgi ve

kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirme” basamaklarına yönelik cevap bulunamamıştır.

İncelenen masallar arasında 5 masalda değer analizi temalarından hiçbir temaya yönelik cevaplar bulunamamıştır. Bu masalların değer sorununa açık ve anlaşılır bir şekilde yer vermemesi, içinde değerleri barındıran örnek olaya yer vermemesi, dikkate düşünmeye ayırt etmeye yönelik sorulara yer vermemesi ve diğer hiçbir basamağa cevap taşınamaması nedeniyle değer analizi yaklaşımına uygun bulunmamıştır. Bu yaklaşıma uygun bulunan 17 masal, değer analizi yaklaşımının basamaklarına göre ayrılmıştır. Ayrılan masallardan “Koca Nine ile Tilki” masalında hırsızlık değer sorununa ve bu sorunun getirdiği durumlara yer verilmiştir. Masal, hırsızlığın getirdiği kötü durumların yanında iyilik, dürüstlük, bağışlama gibi değerlere yer verilmektedir. “Eş Eşi Bulamayınca” masalı doğru arkadaş seçiminin önemini ortaya koyarken “Tembelhane” ve “Tilki, Kaplumbağa ve Pire” masalında tembellik sorunu üzerinden çalışkanlık değerinin önemine yer verildiği görülmüştür. “Ayağına Diken Batan Serçe” ve “Hızır Bulan Keloğlan” masalında sözünü tutmanın, iyilik yapmanın önemine yer verilmiştir. “Hiçbir Şeyi Beğenmeyen Güzel Kız” ve “Aslan ile Fare” masalında kibrin ve küçümsemenin sonuçlarına yer verilmiştir. “Avcı Ahmet” masalında anne sözü dinlemenin önemine değinilirken “Bilginin Değeri” masalında bilginin önemine yer verilmiştir. “Padişahın Hasırcı Oluşu” masalında meslek sahibi olmanın önemine yer verilmiştir. “Sabırtaşı” masalında sabretmenin önemine değinilirken “Altın Balta” masalında açgözlü olmamaya ve dürüstlüğün önemine değinilmiştir. Hedik ile Midik masalında misafirperverlik değerine yer verilmiştir. “Hızır Bulan Keloğlan, İki Komşu, Yiğit Memiş (Gülen Ayva Ağlayan Nar-Versiyon)” ve “Balıkçı Çocuğu ve Balık” masallarında iyiliğin önemine değinirken “Nardaniye Hanım” masalında kötülük yapmanın sonuçlarına yer verilmiştir.

Değer analizi yaklaşımına uygun bulunan masalların kazandırılmak istenen bazı önemli değerleri taşıdıkları tespit edilmiştir. Bu çalışmada incelenen masalarda en fazla iyilik (9) değerine yer verildiği görülmektedir. En az yer verilen değerlerin ise başarı (1), geleneksel sanatlara saygı (1), kararlılık (1), sorumluluk (1), vefa (1), komşuluk (1), aile sevgisi (1), şefkat (1), paylaşmak (1), mutluluk (1), ölçülülük (1), alçakgönüllülük (1), emaneti korumak (1), sözünde durmak (1), dayanışma (1) olduğu tespit edilmiştir. Değer analizi yaklaşımı, örnek sosyal olaylar veya öyküler üzerinden değer kazandıran

bir yaklaşım türüdür. Bu yaklaşım kullanılmak istendiği durumlarda bu çalışmada tespit edilen masallar örnek niteliği taşımaktadır.

Yapılan bu çalışma ile benzer çalışmalar mevcuttur. Değer analizi yaklaşımı üzerine oluşturulmuş iki tezden biri olan Çopur ve Üredi'nin (2020) Türkçe ders kitaplarında bulunan metinleri değer analizi yaklaşımı doğrultusunda incelediği çalışma Ersoy ve Şahin'in "Etkinlik Kriteri Çizelgesi"ni kullanması yönünden benzerlik gösterir. Çalışmada incelenen ve değer analizi yaklaşımına uygun buldukları tüm metinlerde değer sorununa ve örnek olaylara yer verildiği tespiti yapılmıştır. Her iki çalışmada da değer analizi yaklaşımına uygun bulunan masalların hiçbirinde "değer sorunu hakkında bilgi ve kanıtlar toplama" ve "topladığı bilgi ve kanıtların amaca ve kazanımlara uygunluğunu, doğruluğunu değerlendirme" basamaklarına cevap bulunamamıştır. Bu doğrultuda iki çalışmada da ortak sonuçlara sahip olduğu görülmektedir. Ancak bu çalışma Çopur ve Üredi'in (2020) çalışmasından farklı yönlere sahiptir. Bu çalışma, dijital platformlarda yer alan masal anlatıcılığı uygulamalarını incelerken Çopur ve Üredi'nin (2020) çalışmasında Türkçe ders kitaplarında yer alan öyküleyici metinleri incelemiştir. Çopur ve Üredi (2020), çalışmasında Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerde en çok sevgi değerine yer verildiğini tespit etmiştir. Bu çalışma dijital platformlarda yer alan masalları incelemiş ve en çok iyilik değerine yer verildiği görülmüştür.

Değer analizi yaklaşımını ele alan Kurtulmuş'un (2009) "İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Değerlerin Kazandırılmasında Kullanılan Değer Analizi Yaklaşımının Etkililiğinin Belirlenmesi" adlı çalışması sadece değer analizi yaklaşımını kullanması yönüyle benzerlik göstermektedir. Kurtulmuş (2009), çalışmasında değer analizi yaklaşımının değer kazandırmada etkililiğini tespit etmiştir. Arslan'ın (2022) MEB Anadolu masallarının okul öncesi kademesine uygun olan kitap serisini, masal anlatıcılığı ve değerler eğitimi yönüne yer verdiği çalışma, incelenen materyalin Anadolu masalları olması yönüyle bu çalışma ile benzerlik gösterir. Arslan'ın (2022) çalışması, ulaştığı değerler bakımından bu çalışma ile benzerlik taşıdığı tespit edilmiştir. Her iki çalışmada da masalların önemli değerler taşıdığı ve değerlerin kazandırılmasında etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Masalların değerler açısından incelendiği birçok çalışma mevcuttur. Bu çalışmalardan biri olan Sarıkaya ve Aydeniz'in (2021) Van yöresine ait halk masallarını, değer aktarımı açısından incelediği

çalışmada en çok yardımseverlik değerine ulaştıkları tespit edilmiştir. Bu çalışmada en çok iyilik değerine yer verildiği ve değer analizi yaklaşımını kullandığı için yapılmış çalışmadan farklıdır.

Alan yazın tarandığında yurt dışında yapılmış bazı çalışmalara ulaşılmıştır. İlgili çalışmaların kimi açılardan bu çalışma ile benzerlik gösterdiği görülmüştür. Probawati'nin (2017) çalışması, dijital masal uygulamalarının çocuklarda iyi karakterler şekillendirmesi yönüyle benzerlik taşır. Ulaşılan sonuçlara göre bu çalışma ile ortak değerlere ulaşıldığı görülmüştür. Fitriani, Myartawan ve Saputra (2021), yapmış oldukları çalışmada “İngilizce Peri Masalları” adlı Youtube kanalındaki videoların içerdiği değerleri analiz etmişlerdir. Çalışma da “İngilizce Peri Masalları” kanalının öğrencilerin dikkatini çekebileceğini, öğrenmelerini kolaylaştırabileceğini, ahlaki mesajları öğrenme aracı olarak kullanabileceğini tespit etmişlerdir. Bu çalışma dijital platformlarda yer alan masalları kullanması ve ortak değerleri barındırması yönü ile benzerlik taşımaktadır. Ancak bu çalışma, değer analizi yaklaşımını kullanması yönüyle söz konusu çalışmalardan farklıdır.

Araştırmada ulaşılan sonuçlardan yola çıkarak aşağıdaki öneriler sunulabilir:

Masalların her yaşta bireylere hitap eden eğitici ve öğretici metin türlerinden olduğu görülmektedir. Bu yüzden sosyal platformlarda yer alan öğreticilikten uzak içerikler yerine masallar tercih edilmelidir. Bu alanda yapılan çalışmalar artırılmalıdır.

Dijital platformlarda yapılan masal anlatımları büyük bir kitleye hitap ettiği için temel değerlere yer verilen masalların seçilmesine dikkat edilmelidir. Değer analiz yaklaşımının kullanıldığı dijital masal atölyeleri oluşturulmalıdır.

Değer analizi yaklaşımının yapılandırıcı bir yaklaşım olduğu, sorunların çözümünde mantıksal süreçleri kullandığı görülmektedir. Yaşanan sosyal sorunlarda bu yaklaşımı ele alan çalışmaların işaret ettiği yararlar göz önünde bulundurulmalıdır.

Okullarda seçmeli derslere yer verildiği görülmüştür. Bunlar masallar ve destanlar, değer eğitimi ve benzeri seçmeli derslerdir. Bu derslere ek olarak masal anlatıcılığı yolu ile öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini de geliştirmeye yer verecek çalışmalar yapılmalıdır.

Değer analizi yaklaşımının uygulanabilir olması için rahat ve özgür sınıf ortamları olmalıdır. Bu anlamda öğretmenler sınıflarında bu yaklaşımı kullanabilir hale getirmelidir.

Bu çalışma, problem durumu çerçevesinde masalları değer analizi yaklaşımına yönelik olarak incelemektedir. Masal ve değer analizi ilişkisi ekseninde benzer içerikleri ele alan uygulamalı çalışmaların yapılmasında yarar vardır.

KAYNAKÇA

- Akbaş, O. (2004). Türk Milli Eğitim Sisteminin Duyuşsal Amaçlarının (Değerlerinin) İlköğretim II. Kademedeki Gerçekleşme Derecesinin Değerlendirilmesi (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi EBE.
- Akbaş, O. (2014). Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi. B. Tay ve A. Öcal (ed.). *Sosyal Bilgilerde Değerler Ve Öğretimi* (343–370), Ankara: Pegem Akademi.
- Akın, E. (2021). “Öğretmen Bakış Açısına Göre Masal ve Masal Anlatıcılığı”. *Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, 17-28.
- Aktepe, V. (2010). *İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde “Yardımseverlik” Değerinin Etkinlik Temelli Öğretimi Ve Öğrencilerin Tutumlarına Etkisi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi EBE.
- Aktepe, V. (2014). Farklı Yönleriyle Değerler Eğitimi. R. Turan ve K. Ulusoy (ed.)(2014) *Ailede Değerler Eğitimi ve Program İhtiyacı*. (77-94), Ankara: Pegem Akademi.
- Aktepe, V. (2018). Değer Analizi Yaklaşımı Yoluyla Dürüstlük Değerine Yönelik Öğrenci Cevaplarının İncelenmesi. *Journal of Theoretical Educational Science*, Cilt 11, Sayı 3, 606-626.
- Aladağ, S. (2009). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretiminde Değer Eğitimi Yaklaşımlarının Öğrencilerin Sorumluluk Değerini Kazanma Düzeyine Etkisi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi EBE.
- Allport, G., Vernon, P. ve Lindzey, G.(1960). A trait theory of personality. <http://freebooksonline.org/psychology/personality-psychology/gordon-allporta-trait-theory-of-personality/> (Erişim Tarihi: 28.06.2023)
- Alptekin, A. B. (2002). *Taşeli Masalları*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Aranlı, S., Ymanoğlu, E. A., Ymanoğlu, S. ve Yıldırım, E. (2023). Okulda Değerler Eğitimi. *Journal Of Social, Humanities And Administrative Sciences (Joshas)*, Cilt 9, Sayı 64, 2833-2837.
- Arıcı, A. F. (2010). Tür Özellikleri ve Tarihlerine göre Türk ve Dünya Masalları. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Cilt 11, Sayı 26.
- Arıcı, A. F. (2012). *Masalın Sesi*. Ankara: Pegem Akademi.

- Arslan, Y. (2022). *MEB Anadolu Masalları Okul Öncesi Kitap Serisinin Masal Anlatıcılığı ve Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi SBE.
- Arslan, Z. Ş. (2014). Yükselen “Değer” Kavramı Üzerine Eleştirel Bir Yaklaşım. Zavalı, Y. Sinan (Ed.), *Değerler Eğitimi*, E(7-13), İstanbul: Ensar Neşriyat.
- Aslan, M. (2011), *İlköğretimde Karakter Eğitimi ve Öğrencilere Kazandırılması Gereken Değerler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi EBE.
- Aslan, M. Y. ve Azar, B. (2023). “Diyarbakır Masal Anlatma Geleneği ve Gelenekte Yaşanan Değişim Üzerine Bir Değerlendirme”. Dicle Üniversitesi SBE Dergisi, Sayı: 33, 61-80. <https://doi.org/10.15182/diclesosbed.1225518> (Erişim Tarihi: 15.11.2023).
- Aydın, M. Z. ve (2014). *Okulda Değerler Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Bacanlı, H. (2006). *Duyuşsal Davranış Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Bars, M. E. (2019). “Türk Anlatı Geleneğinde Anlatıcı Merkezli Değişim/Dönüşüm: Geleneksel Hikâyecilerden Medyatik Hikâyecilere”. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, Cilt 12, Sayı 25, 1-20. <https://doi.org/10.12981/Mahder.512496> (Erişim Tarihi: 01.11.2023).
- Barthes, R. (1988), *Anlatıların Yapısal Çözümlemesine Giriş*. Mehmet Rifat ve Sema Rifat (çev.). İstanbul: Gerçek Yayınları.
- Başgöz, İ. (2002). *Sibiryadan Bir Masal Anası*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Bilgin, N. (1995). *Sosyal Psikolojide Yöntem ve Pratik Çalışmalar*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Bishop, K. (2006). Engaging Students In Storytelling. *Teacher Librarian*, 14811782, Cilt 33, Sayı 4, 8-31. Research Library (Proquest).
- Boratav, P. N. (2009). *Zaman Zaman İçinde*. Ankara: İmge Yayınları.
- Boratav, P. N. (2013). *Az Gittik Uz Gittik*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Brooks, P. (2016). *Psikanaliz ve Hikâyeye Anlatıcılığı*. Hakan Atay ve Hivren Demir ATAY(çev.). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

- Creswell, J. W. (2017), *Eğitim Araştırmaları: Nicel ve Nitel Araştırmanın Planlanması, Yürütülmesi ve Değerlendirilmesi*. İstanbul: Edam Yayınları.
- Creswell, J. W.(2023). *Nitel Araştırma Yöntemleri Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni*. Ankara: Siyasal kitapevi.
- Çakal, A.(2022). *Sosyal Bilgiler Dersinde Değer Analizi Yöntemi ile Değer Öğretiminin Vignette Tekniği ile Değerlendirilmesi*.(Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi SBE.
- Çakır, R. (2022). “Kıbrıs ve Elazığ Masallarında Yer Alan Toplumsal ve Bilimsel Değerlerin Ward Bağlantı Yöntemiyle Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi”. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Sayı 19, 411-432.
- Çeker, S. (2020). *Günümüzde Hikâye-Masal Anlatıcılığı Eğitimi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi, SBE.
- Çevik Azazi, N. (2017). Hikâye Anlatıcısının Yolu-2. [Blog yazısı]. Erişim Adresi: <http://seibaanlatimerkezi.com/2017/04/04/hikaye-anlaticisinin-yolu-2/>
<https://istanbulbogazicienstitu.com/online-egitimler/masal-anlaticiligi-ve-hikayeanlaticiligi> (ET:15.10.2022)
- Çıblak, N. (2004). “Teknoloji Çağında Kültürel Miras Olan Masalların Korunması.” *Mitten Meddaha Türk Halk Anlatıları Uluslararası Sempozyumu*. Ankara: Gazi Üniversitesi Türk Halk Bilimi Araştırma ve Uygulama Merkezi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü ve UNESCO Türkiye 141 Milli Komisyonu. TÜBAR-XXIII-/2008-Bahar/ (Bildirinin makale olarak tarihi, 2008).
- Çobanoğlu, Ö. (2020). *Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları
- Çopur, E. ve Üredi, L. (2020). “İlkokul Türkçe Ders Kitaplarındaki Öyküleyici Metinlerin Değer Analizi Yaklaşımına göre Değerlendirilmesi”. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 55, 145-167. Doı: 10.21764/Maeuefd.575035
- Çorbacı, O. K. (2023). “Değerler Eğitimi Perspektifinden Dünyalı Kimliği”. *Kafkas Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt 10, Sayı 20, 387-402.

- Çubukçu, Z. (2008). Çocuklara Temel Değerleri Kazandırmanın Önemi. M. Kaplan (Ed.), Türk Xalqları Ədəbiyyatı (II): Beynəlxalq UĞaq Ədəbiyyatı Konqresi, 2-ci kitab, (s. 1012-1019). Baku: Qafqaz Universiteti.
- Dégh, L. (2003). “Hikâye Anlatıcılar”. Adem Koç (çev.). *Halkbilimi Dergisi*. Cilt 8, Sayı 59, 104-118.
- Demir, F. (2018). *Değer Öğretimi Yaklaşımlarına göre Hayat Bilgisi Dersinde Değerler Eğitimi* (Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi EBE.
- Demircioğlu, H. (2023). Değerler Eğitimi. Kızılkaya Namlı, Aysel(ed.) *Eğitimin Kavramsal Temelleri-9: Karakter ve Değerler Eğitimi*. İstanbul: Efe Akademi Yayınları.
- Demircioğlu, İ. ve Tokdemir M.(2008). “Değerlerin Oluşturulma Sürecinde Tarih Eğitimi: Amaç, İşlev ve İçerik”, *Değerler Eğitimi Dergisi*, Cilt 6, Sayı 15.
- Demirel, Ö. (2010). *Eğitim Sözlüğü*, Ankara: Pegem Akademi.
- Dilidüzgün, S. (2018). *Çağdaş Çocuk Yazını: Yazın Eğitime Atılan İlk Adım*. İzmir: Tudem Yayınevi.
- Doğanay, A. ve Sarı, M. (2004). “İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerine Temel Demokratik Değerlerin Kazandırılma Düzeyi ve Bu Değerlerin Kazandırılması Sürecinde Açık ve Örtük Programın Etkilerinin Karşılaştırılması”. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, Cilt 39, Sayı 39, 356-383. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kuey/issue/10358/126815> (Erişim Tarihi: 08.10.2023).
- Doğanay, A. (2007). Değerler Eğitimi. Öztürk, Cemil (Ed.). *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi Yapılandırmacı Bir Yaklaşım*.(255-286). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Doğanay, A. (2012). Sosyal Bilgiler Öğretimi Demokratik Vatandaşlık Eğitimi. C. Öztürk (Editör). (Üçüncü baskı). Değerler eğitimi. Ankara: Pegem Akademi, ss. 225– 256.
- Dökme, K. (2022). “İlkokul Türkçe Ders Kitaplarındaki Öyküleyici Metinlerin Değerler Yönünden İncelenmesi”. *Milli Eğitim Dergisi*, Cilt 51, Sayı 235, 2085-2106.
- Dönmez, Ö. ve Uyanık, G. (2022). “Farklı Ülkelerde Değerler Eğitimi ve Değer Eğitimi Programlarından Örnekler”. *Temel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, Cilt 2, Sayı 1, 74-88.

- Eken, N. T. ve Öksüz, H. İ. (2019). “İlkokul (1-4) Türkçe Ders Kitaplarındaki Hikâye Edici Metinlerin Türkçe Dersi Öğretim Programındaki Kök Değerler Bakımından İncelenmesi”. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 2, 384-401.
- Elçin, Ş. (1986). *Halk Edebiyatına Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Ercan, P. ve Kıncal, R. Y. (2023). “Değerler Eğitimi Bağlamında Türk ve Japon Masalları”. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 9, Sayı 2, 382-401. <https://doi.org/10.31592/Aeusbed.1247268> (Erişim Tarihi:10.11.2023)
- Erhayat, A. F. (2013). “Selami Fedakâr Özbek Sözlü Geleneğinde Masallar”. *Balıkesir Üniversitesi SBE Dergisi*, Cilt 16, Sayı 29, 359-363. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/baunsobed/issue/50182/645947>(ET:12.11.2022)
- Ersoy F. Sahin T. (2012). “Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Değerler Eğitimi Yaklaşımları Açısından İncelenmesi”. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, Cilt 12, Sayı 2,1535 - 1546.
- Evis, A. (2023). “Orhan Veli Kanık’ın Öykülerinde Değerler Dünyası”. *Edebi Eleştiri Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1, 99-117.
- Fernandes, L. (1999). Value Personalisation: A Base for Value Education. <https://www.academia.edu/> (Erişim Tarihi: 01.02.2023)
- Fidan, N. K. (2009). “Öğretmen Adaylarının Değer Öğretimine İlişkin Görüşleri”. *Kuramsal Eğitim Bilim*, Cilt 2, Sayı 2, 1-18.
- Fitriani, R., Myartawan, P. N. W. & Saputra, N. P. H. (2021). “Moral Analysis in the Videos of English Fairy Tales Channel and Its Relevance to Narrative Text Learning in Senior High School”. *AL-ISHLAH: Jurnal Pendidikan*, Cilt 13, Sayı 3, 1643-1652.
- Gaikward, P. (2004). “Curriculum, Pedegogy And Values: Revealing The Invisible”. *Adventist International Institute of Advanced Studies*, Cilt 7, Sayı 2, 5-16.
- Gombert, J.-L. (1990). *Le Développement Métalinguistique*. Paris: PUF.
- Günday, R. ve Atmaca, H. (2017). “Öğrenme Stratejileri ve Eylem Odaklı Yaklaşım”. *1st International Black Sea Conference on Language and Language Education, Samsun 19 Mayıs Üniveritesi*, 438- 448.
- Güngör, E. (2000). *Değerler Psikolojisi Üzerine Araştırmalar*. İstanbul: Ötüken Yayınları.

- Gürbilek, N. (2021). *Son Bakışta Aşk*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Gürdoğan Bayir, O., Çengelci Köse T. ve Deveci H. (2016). “Sınıf Öğretmeni Adaylarına Göre İlkokullarda Değer Eğitimi”. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 17, Sayı 3, 317 - 339.
- Gürkan, B. (2019). *Hikâye-Masal Anlatıcısı ve Meddah: Benzerlik- Karşıtlık İlkeleri*. (Yüksek lisans tezi). Haliç Üniversitesi EBE.
- Güven, A. Z. (2014). *Değerler Eğitimi ve Türkçe Derslerinde Değerlerin Kullanımı*, Konya: Palet Yayınları.
- Güzel, A. (2010). *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Halstead, J. M. ve Taylor, M. J. (2000). “Learning and Teaching About Values: A Review Of Recent Research”. *Cambridge Journal of Education*. Cilt 30, Sayı 2, 169-202.
- Helimoğlu Yavuz, M.(2013). *Masallar: Eğitimsel İşlevleri ve Dil Öğretimine Katkıları*. Ankara: Eğiten Kitap Yayınları.
- Hökelekli, H. ve T. Gündüz (2007). “Üstün Yetenekli Çocukların Değer Yönelimleri ve Eğilimleri”. R. Kaymakcan, S. Kenan, H. Hökelekli, Z. Ş. Arslan, M. Zengin (Ed.). *Değerler ve Eğitimi*. İstanbul. Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları, 371-396.
- Huitt, W. (2004). *Values Educational Psychology Interactive*. Valdosta State University. Retrieved from http://chiron.valdosta.edu/whuitt/c_ol/affsys/values.html (Erişim Tarihi:06.04.2023).
- Ilıcak, N. G. ve N. Başoğlu, (2018). “Ahmet Ümit’in Masal Kitaplarında Yer Alan Değerlerin İncelenmesi”. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, Cilt 6, Sayı 1,88-100. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kebd/issue/67874/1051536>. (Erişim Tarihi:09.02.2023).
- İşcan, C. D. (2007). *İlköğretim Düzeyinde Değerler Eğitimi Programının Etkililiği*.(Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi SBE.
- Jahn, Manfred (2012). *Anlatıbilim*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Kapkın, B., Çalışkan, Z. ve M. Sağlam, (2018). “Türkiye’de 1999-2017 Yılları Arasında Değerler Eğitimi Alanında Yapılmış Lisansüstü Çalışmaların İncelenmesi”. *Değerler Eğitimi Dergisi*, Cilt 16, Sayı 35, 183-207.

- Kaplan, H. ve S. Peker, (2022). “Kök Değerler Açısından Özbek Masalları”. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 4, Sayı 2, 426-444.
- Karagöz B. (2009). *Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre İlköğretim 6 ve 7.Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Değerlerin İncelenmesi (Muğla İli Örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Muğla Üniversitesi SBE.
- Kılıç, Uğur (Ed.) (2019) *Anadolu Masalları*. Ankara: MEB Yayınları.
- Kıran, Zeynel ve Ayşe E. Kıran (2003), *Yazınsal Okuma Süreçleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Kızılcılık S. ve Y. Erjem (1994). *Açıklamalı Sosyoloji Terimler Sözlüğü*. Ankara: Atilla Kitabevi.
- Kirschenbaum, H. (2000). “From Values Clarification to Character Education: A Personal Journey. *Journal of Humanistic Counseling*”. *Education and Development*, Cilt 39, Sayı 1, 4- 20.
- Koyçığ, G. ve Canol, E. O. (2023) “Değerler Eğitiminde Masal Kullanımı”. 2. Lisansüstü Öğretmen Çalışmaları Kongresi. Balıkesir: TÜBİTAK.
- Köknel, Ö. (2007). *Çatışan Değerlerimiz*. İstanbul: Altın Kitaplar.
- Kupchenko, I. and Parsons, J. (1987). Ways of teaching values: an outline of six values approaches. *Guides – Classroom Use – Guides: Viewpints*. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED288806> (Erişim Tarihi: 22.09.2023).
- Kurtdede Fidan, N. (2009). “Öğretmen Adaylarının Değerler Eğitimine İlişkin Görüşleri”. *Kuramsal Eğitim Bilim*, Cilt 2, Sayı 2, 1–18. <http://www.acarindex.com/> (Erişim Tarihi: 12.04.2023).
- Kurtulmuş, M. (2009). *5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Değerlerin Kazandırılmasında Kullanılan Değer Analizi Yaklaşımının Etkililiğinin Belirlenmesi*, Mustafa Kemal Üniversitesi SBE.
- Kurucu, İ. (2013). *Evliya Çelebi Seyahatnamesinde Anlatıcılar ve Anlatıcı Olarak Evliya Çelebi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Sütçü İmam Üniversitesi SBE.
- Kümbetoğlu, B. (2005). *Sosyolojide ve Antropolojide Niteliksel Yöntem ve Araştırma*. İstanbul: Bağlam Yayınları.

- Lewin, D. (2020). "Between Horror And Boredom: Fairy Tales And Moral Education". *Ethics and Education*. <https://doi.org/10.1080/17449642.2020.1731107> (Erişim Tarihi:25.08.2023).
- Lickona, T. (1977). "An Integrated Approach to Moral, Value, and Civic Education with Adolescents: An Analysis of Current Theory and Practice and Recommendations for Program Implementation". *The adolescent Education commission New Jersey Department of Education*. ERİC Document. No: ED137194.
- Linkona,T.(1997). "The Teacher' s Role in Character Education". *Journal of Education*. Cilt 179, Sayı 2, 63-80. <https://www.jstor.org/stable/i40103216> (Erişim Tarihi:11.06.2023)
- Lovat, T. (2006). "Values Education: The Missing Link İn Quality Teaching". <https://www.researchgate.net/> (Erişim Tarihi:02.07.2023).
- MEB (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi (5,6,7) Sınıflar Öğretim Programı*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları: Ankara
- Mehmedoğlu, A. U. (2007). "Değerler ve Eğitimi". R. Kaymakcan, vd. (Ed.), *Üniversite Öğrencilerinin Değer Yönelimleri ve Dindarlık* (ss. 799–817). İstanbul: Dem Yayınları
- Meydan, H. (2014). "Okulda Değerler Eğitiminin Yeri ve Değerler Eğitimi Yaklaşımları Üzerine Bir Değerlendirme". *Bülent Ecevit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, 93-108.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2012). İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü, Değerler Eğitimi Kılavuzu.<http://www.istmem.com/Sayfa/24/Degerler-Egitimi.aspx>(ET: 03.12.2023).
- Moran, B. (2012). *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Mutlu, E. (2004). *İletişim Sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları
- Naylor, D.T. ve Diem, R. (1987). *Elementary and Middle School Social Studies*. New York: Random House.
- Öztürk, N. (2017). *İlköğretim Düzeyindeki Kitaplarda Yer Alan Metinlerin Değer Öğretim Yaklaşımlarına göre İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi EBE.
- Oltulu, Ö. ve M. Alan, (2023). "8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Değerler Açısından İncelenmesi". *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, Cilt 7, Sayı 14, 114-140.

- Oruç, Ş. (2020). *Masal ve Hikâye Anlatıcılığı El Kitabı*. İstanbul: Buğrahan Yayınları.
- Oruç, Ş. ve Çağır, S. (2020). “Masal Anlatıcılarına Göre Masal Anlatıcılarında Olması Gereken Özellikler”. *Journal Of Human And Social Sciences*, Cilt 3, Sayı 2, 707-723.
- Önal, M. N. (2011) *Muğla Masalları*. Muğla: Muğla Üniversitesi Yayınları.
- Öncül, R. (2000). *Eğitim ve Eğitim Bilimleri Sözlüğü*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Öz, G. (2019). “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Empatik Eğilim Düzeylerinin Değer Öğretimi Öz Yeterlik Algılarını Yordayıcılığının İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi EBE.
- Özpelit Türkoğlu, S. (2020). Masal ve Hikaye Anlatıcılığı online Eğitimi. <https://istanbulbogazicienstitu.com/egitmenler/serap-ozpelit-turkoglu> ET:05.12.2022
- Pala, A. (2022). “Değerler Eğitimi ve Yararları”. *Social Sciences Studies Journal (Sssjournal)*, Cilt 6, Sayı 62, 2158-2161.
- Probawati Y. (2017). “Shaping Good Character for Children Based on Local Wisdom Using Applications of Digital Fairy Tale”. Wijaya Putra University, Indonesia, Languageand-Literature <https://iiste.org/Journals/index.php/JLLL/article/view/38019>
- Rado, Ş. (Ed.). (1982). *Yeni Hayat Ansiklopedisi*. İstanbul: Doğan Kardeş Yayınları.
- Raptis, B. K. (2014). *Masal Gerçekliği*. Doğu Batı Sayı 71, 219-236.
- Rokeach, M. (1973). *The Nature of Human Values*. New York, Free Press.
- Sakaoğlu, S. (2002). *Gümüşhane ve Bayburt Masalları*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Sakaoğlu, S. (2013). *Türk Masalları*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Sakaoğlu, S. (2015). *Masal Araştırmaları*. Akçağ Yayınları.
- Sarıkaya, B. ve Aydeniz, S. (2021). “Van Yöresine Ait Halk Masallarının Değer Aktarımı Açısından İncelenmesi”. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(Van Özel Sayısı), 451-480.
- Sarıtaş, S. (2009). “Halk Anlatılarında Hayat Hikâyesi Unsuru”. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Cilt 16, Sayı 40, 171-178.

- Saripudin, D., Komalasari, K. & Anggraini, D. N. (2021). "Valuebased Digital Storytelling Learning Media To Foster Student Character". *International Journal of Instruction*, Cilt 14, Sayı 2, 369-384. <https://doi.org/10.29333/> (Erişim Tarihi:04.11.2023)
- Sarpkaya, S. (2019). "Kam, Meddah, Oyun Yöneticisi: Yeni Bir Anlatıcı Olarak Rol Yapma Oyunlarındaki Oyun Yöneticileri". *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, Cilt 14, Sayı 1, 379-387. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gopsbad/issue/46703/585680> (ET:10.12.2022)
- Schwartz, S. H. (1992). "Universals In The Content And Structure Of Values: Theoretical Advances And Empirical Tests In 20 Countries". In *Advances In Experimental Social Psychology* (Vol. 25, pp. 1-65). Academic Press.
- Sekmen, M. (2015). *Yaratıcı Drama ve Oyunculuk Etkinliği Olarak Hikâye Anlatımı*. İstanbul: Pagem Akademi.
- Selçuk, Z. (2005). *Gelişim ve Öğrenme*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Simon, S. B. (1972). *Value Clarification*. New York: Hart Publication Co.
- Suh, B. K. ve Traiger, J. (1999). "Teaching Values Through Elementary Social Studies And Literature Curricula". *Education*, Cilt 119, Sayı 4, 723-723.
- Superka, P. & Johnson, L. (1975). *Values Education: Approaches and Materials*. <https://eric.ed.gov/>. (Erişim Tarihi:12.08.2023)
- Syamsurrijal, A. (2021). "Considering The Implementation Of Children's Character Education Inculcation In Indonesia And Japan". *PEDIR: Journal of Elementary Education*, Cilt 1, Sayı 2, 40-51.
- Şafak Aydın, D. (2015). *Giresunlu Bir Masal Anası: Arife Şafak'ın Masal Anlatıcılığı ve Masalların Bağlamsal Çözümlemesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi SBE.
- Şahin, M. (2022). "Gündelik Hayatın İçinde Değerler ve Değerlerin Toplumsal Boyutları". *Düşünce Dünyasında Türkiz*, Cilt 13, Sayı 63, 51-81.
- Şahin, T. ve Ersoy, F. (2012). "Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Değerler Eğitimi Yaklaşımları Açısından İncelenmesi". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, Cilt 12, Sayı 2, 1535-1558.

- Şimşek, E. (2001). *Yukarı Çukurova Masallarında Motif ve Tip Araştırması*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Şirin, M. R. (2019). *Masal Atlası*. İstanbul: Uçan At Yayınları.
- Tahiroğlu, M. (2014). Farklı Yönleriyle Değerler Eğitimi. R. Turan ve K. Ulusoy (Editörler). *Sosyal Bilgiler Dersinde Değer Eğitimi Etkinlik Örnekleri: İlkokul 4. Sınıf*. Ankara: Pegem Akademi, ss. 339–366.
- Tarakcı, R. ve Kalenderoğlu, İ. (2022). “Kök Değerler Açısından Ortaokul Türkçe Ders Kitaplarındaki Öyküleyici Metinler”. *Eğitim ve Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, Cilt 5, Sayı 1, 139-157.
- Tarhan, N. (2012). *Güzel İnsan Modeli*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- TDK(2022). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Tekin, M. (2005). *Roman Sanatı*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Tekin, M. (2015). *Roman Sanatı*. İstanbul: Ötüken Neşriyat Yayınları.
- Tezel, N. (2013). *Türk Masalları*. İstanbul: Bilge Yayıncılık.
- Timur, M., Aydoğan, R., Aydın, D. A., ve Şimşek, F. (2023). “Değerler Eğitimine Genel Bir Bakış”. *Journal Of Social, Humanities And Administrative Sciences (Joshas)*, Cilt 9, Sayı 65, 3003-3011.
- Topçam, S. (2019). *Masal Anlatıcılığı ve Günümüz Masal Anlatıcılığında Hazırlanma Süreçleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Dokuz Eylül Üniversitesi GSE.
- Türk Dil Kurumu (2022). <https://sozluk.gov.tr/> (ET:15.10.2022)
- Ulusoy, K, ve B. Dilmaç (2015). *Değerler Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ulusoy, K. ve B. Tay, (2011) Sosyal Bilgilerde Değer Eğitimi, (Ed.Refik TURAN, Ali Murat SÜNBÜL ve Hakan AKDAĞ), *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Uzunkol, E. (2014). Hayat Bilgisi Öğretimi. S. Şimşek (Editör). *Hayat Bilgisi Öğretiminde Değerlerin Öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık, s.125–156.
- Veugelers, W. ve P. Vedder, (2003). “Values In Teaching”. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, Cilt 9, Sayı 4, 377-389.

- Welton, D. A. ve T. Mallan, J. (1999). *Children And Their World: Strategies For Teaching Social Studies*. Boston: Mifflin Company.
- Winter, P.A. .M. Newton,R (1998).”The İnfluence Of Workvalues On Teacher Selection Decisions: The Effect Of Principal Values, Teacher Values, And Principalteacher Value İnteractions”. *Teaching and Teacher Education*, Cilt 14, Sayı 4, 385-400
- Yağmur Şahin, E., Maden, vd. (2013). “Müzik Dinlemenin Resimle ve Yazıyla Anlatım Becerisi Üzerine Etkisi”. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, Cilt 2, Sayı 5, 32-49.
- Yaman, E. (2014). *Değerler Eğitimi*. Ankara: Akçağ Yayıncılık.
- Yazıcı, K. (2006). “Değerler Eğitimine Genel Bir Bakış”. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, Cilt 19, 499-522.
- Yıldırım, A. ve H. Şimşek (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, Y. (2022). “Türk Milli Kültüründe Değerler ve Değerler Eğitimi”. *Sakarya Üniversitesi Türk Akademi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, 15-27.
- Yıldız, Ş. (2005). *Dil Kültür İletişim ve Medya*. Ankara: Sinemis Yayınları
- Yiğittir, S. ve S. Kaymakçı, (2012). “Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Uygulama Kılavuzu’nda Yer Alan Etkinliklerin Değer Eğitimi Yaklaşımları Açısından İncelenmesi”. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 13, Sayı 2, 49-73. Retrieved From <https://Dergipark.Org.Tr/En/Pub/Kefad/İssue/59489/854976> (Erişim Tarihi: 05.10.2023).
- Zengin, M. (2017). “Herkes İçin Geçerli Uygun Değerleri Belirlemek ve Öğretmek Mümkün Mü? Değer Eğitimi Yaklaşımları Bağlamında Bir Değerlendirme”. *Sakarya University Journal Education*, Cilt 7, Sayı 2, 432-445
- Zıvalsız, Sinan. (Editör). (2014). *Değerler Eğitimi*, İstanbul: Ensar Neşriyat.
(<https://ogmmateryal.eba.gov.tr/kitap/degerler-egitimi/index.html>)
(Erişim Tarihi:04.11.2023)
(<https://www.meb.gov.tr/turk-ve-dunya-cocuklari-icin-anadolu.masallari/haber/20759/tr>).
(Erişim Tarihi:13.11.2023)

(<https://www.meb.gov.tr/turk-ve-dunya-cocuklari-icin-anadolu-masallari/haber/20759/tr>).

(Erişim Tarihi:13.11.2023)

(www.meb.gov.tr/anadolu-masallari-projesi-hayata-geciyor/haber/18755/tr).

(Erişim Tarihi:15.11.2023)

EKLER

Ek 1. İncelenen Masallar

1. Koca Nine ile Tilki Masalı: <https://youtu.be/MSbsIb3ygoE?si=FAqMkPLvfKWwbQQi>
2. Mercan Kız Masalı: <https://youtu.be/BIU6qkUuxeU?si=oHLwVDMwGKjBgIkL>
3. Küllü Fatma Masalı: https://youtu.be/RDj2TsqK6r4?si=9nYnAplHtjp_RbaJ
4. Kibirli Karga Masalı:
5. Tembelhane Masalı: <https://youtu.be/8fiuBJruVfM?si=gLhInMy10LWJ2rcd>
6. Ayağına Diken Batan Serçe: <https://youtu.be/oOOQCNSksWk?si=EQyDIn9VsT3lbJbn>
7. Hiçbir Şeyi Beğenmeyen Güzel Kız Masalı: <https://youtu.be/k3-kVRBGahw?si=dYthEKPjRz5WLcw4>
8. Ayşe, Fatma, Kuzular Masalı: <https://youtu.be/3Hbwfh-YvQM?si=aWgdv564N1LGFlym>
9. Konuşan Kaval Masalı: <https://youtu.be/M9C-G2Ks1uU?si=9fU3gok5mPVIIQMq>
10. Sesini Kaybeden Orman Masalı: <https://youtu.be/1IhONh1TefA?si=vDp3SDKO8f-FxPJG>
11. İmdi Dede Masalı: <https://youtu.be/Z51eQyJKW7I?si=YCRGXQe4TFJbF1-O>
12. Bit Hatun ve Pire Bey Masalı:
https://youtu.be/NIToKPtRqVQ?si=z6qw8_CNMnWsaveX
13. Aslan ile Fare Masalı: https://youtu.be/xzR9PO4fAPA?si=OMv-ZCxE7WytD_JK
14. Avcı Ahmet Masalı: <https://youtu.be/TxAz1zq88wU?si=hmMQw6tfCVq5UJkG>
15. Kayısı Ağacındaki Kısmet Masalı:
https://youtu.be/f94oIRQ_72E?si=Gfi6UIOATanCVwve
16. Şifalı Bal Masalı: https://youtu.be/_VMmwKCoamA?si=UCuG8jpKUcLeoGBW
17. Pembe Hatun ve Esmâ Hatun Masalı: <https://youtu.be/lz-YBbLh-Y8?si=Ohsdxr6t1IujFzE5>
18. Bilginin Değeri Masalı: https://youtu.be/N_U6A1cLGng?si=GwPU82RWvHuDeh1A
19. Sihirli Yüzük Masalı: <https://youtu.be/Ec1HsDqHHjk?si=1HkJbu4axswbc699>

20. Padişahın Hasırcı Oluşu Masalı:
https://youtu.be/qWTs_V2vqN4?si=uu_c5Z6P5ZFYPYLt
21. Tilki ile Leylek Masalı: <https://youtu.be/V-aejn2os5Q?si=87QcI29h-sb7fDzL>
22. Helvacı Güzeli Masalı: https://youtu.be/se20MdK6fBw?si=UbpeIQ_3jcAzml4e
23. Karakedi ve Üç kız Masalı: https://youtu.be/-_jS9IgsWxc?si=gkmVpbFaFfWghYwv
24. Helal Mal Masalı: <https://youtu.be/U12lOQ8HEVI?si=IqI-sDVOvpDRRCR35>
25. Keloğlan ve Devanası Masalı: <https://youtu.be/FdwBT-d9l20?si=6cd0-eBZbUfCBABY>
26. Nohut Oğlan Masalı: https://youtu.be/OpLwau3tf-o?si=BOeXAW8_78xgvUCR
27. Kurt ile Üç Öküz Masalı: <https://youtu.be/vfJ20Uh1FXs?si=1Qn6UUPhA109wutz>
28. Gökyüzüne Uçan Mavi Kuş Masalı:
<https://youtu.be/W6Gh5QvxLEA?si=mgnk7EEFwXvSPjiH>
29. Kitap Okuyan Ayı Masalı: <https://youtu.be/zm0bCKaLE48?si=zZKW80ITnOYEYN9M>
30. Bakla Ağacı Masalı: https://youtu.be/I39Cqo_EWqE?si=WkS9WFEFyJCSAx6h
31. Cimri ile Cömert Masalı: <https://youtu.be/b7kYIwsEJP0?si=Cqqyu2NlrUdY8Fsk>
32. Şemşirak Taşları Masalı: https://youtu.be/gH34yx_GBCI?si=x66Ss1A7x3mL8LEr
33. Sabırtaş Masalı: https://youtu.be/v34eV_uzT2s?si=Jb_Pfzn5PKkBVJCM
34. Macun Masalı: <https://youtu.be/F0qdTT19FeM?si=85nuodqy2wc3Aswl>
35. Tencerecik Masalı: <https://youtu.be/AUgP5RHR13A?si=GA1cj54ulgA4SyqS>
36. Altın Balta Masalı: https://youtu.be/sjOMPIPUv9I?si=-0o_JcBqf78wOEAK
37. Göğsü Kınalı Serçe Masalı:
https://youtu.be/U_YkNYw0OEg?si=EAZrknqZwCG88AGs
38. Tilki, Kaplumbağa ve Pire Masalı: <https://youtu.be/vX944-e2lNY?si=WSrRgh0iqnyLmRAv>
39. Nardaniye Hanım Masalı: <https://youtu.be/l5Tw0Fiu4Jo?si=p0cf0rWPsLIZ-sCa>
40. Kaplumbağa Yavrusu Masalı: <https://youtu.be/1CRI5aTu3zs?si=uysmK3tvcd02ming>

41. Hızır Bulan Keloğlan Masalı:

https://youtu.be/mQQUZ_sjtIs?si=VmmI7Y_Ew1GeaADg

42. Yarım Horoz Masalı: <https://youtu.be/xEFN-FTh5Y0?si=OxVG7KUbOOik4IH6>

43. Yiğit Memiş Masalı: https://youtu.be/8T-2DVGIhek?si=wQPDbTemLo_rS53X

44. Hedik ile Midik Masalı: <https://youtu.be/JPFwd3y9jQI?si=8RBVk5OHYXB2wj7p>

45. İki Komşu Masalı: <https://youtu.be/FlhqqTAjrVI?si=KMss41GL-XaETxEY>

46. Balıkçı Çocuğu ve Balık Masalı:

https://youtu.be/WISKibvC8AQ?si=g61LxPfmlBMkYg_E

47. Rüzgaroğlu Masalı: https://youtu.be/PORxAuRYjUo?si=bWVDE8A8UIBq_ZaZ

48. Hoşaf Masalı: <https://youtu.be/sOc54w-SxqM?si=e4kqPSmBeFqDTiHW>

49. Sungur Kuşu Masalı: https://youtu.be/hrnHqiZG4fk?si=Dvt-yoaz_FCTtehD

50. Karga Ağası Masalı: https://youtu.be/2_zh-dBL5fM?si=AaBzPQ-HXcpwLmDT

51. Son Pişmanlık Masalı: <https://youtu.be/8ArrPbrdzXE?si=5vIUJnMOKt7eH6ip>

52. Karavezir Masalı: <https://youtu.be/kIXs8hHnYEM?si=z1OKXqn2HOGpsYTb>